

Fornleifaskráning í Reykhólahreppi, A-Barðastrandarsýslu Vegna ný- og endurlagningar Vestfjarðavegar nr. 60

Ragnar Edvardsson

Október 2004
NV nr. 17-04

Efnisyfirlit

1. Inngangur	3
1.2 Leiðarval	3
2. Skrá yfir heimildir um fornleifar á framkvæmdarsvæðinu	3
BA-43 Kinnarstaðir	4
BA-45 Kollabúðir	12
BA-46 Múli	16
BA-47 Hjallar	19
BA-48 Gröf.....	23
BA-49 Hallsteinsnes	34
BA-50 Barmur	47
BA-51 Djúpidalur	51
BA-52 Miðhús	54
BA-53 Gróunes.....	55
BA-54 Brekka.....	59
BA-55 Fremri Gufudalur	63
BA-56 Neðri Gufudalur	67
BA-57 Hofstaðir	69
BA-58 Skálanes	71
BA-59 Kleifastaðir	78
BA-60 Galtará	80
BA-61 Eyri	83
2.1. Fornleifar á tilvonandi framkvæmdarsvæði	89
3. Kort	99
3. Heimildaskrá	114

1. Inngangur

Fyrirhugaðar eru vegaf framkvæmdir á svæðinu frá Bjarkalundi í Þorskafirði og að Eyri í Kollafirði. Að beiðni Vegagerðarinnar á Vestfjörðum fór fram fornleifaskráning á svæðinu. Verkinu var skipt í tvo áfanga og í fyrri áfanganum var leitað heimilda um fornminjar á svæðinu og í seinni áfanganum var farið á vettvang og leitað að fornleifum í og við tilvonandi vegastæði.

Reykhólahreppur var áður fimm hreppar, Geiradals-, Reykhóla-, Gufudals-, Múla- og Flateyjarhreppur. Framkvæmdasvæðið er að mestu leiti innan hins forna Gufudalshrepps.

Í þessari skýrslu birtast niðurstöður fornleifaskráningarinnar og verður fjallað um báða liði rannsóknarinnar, heimildar- og vettvangsvinnunnar. Í lok skýrslunnar verður svo fjallað sérstaklega um hverja leið fyrir sig og hvaða áhrif þær hafa á fornminjar á svæðinu.

Í skýrslunni er lagt mat á þá hættu sem minjastöðum stafar af framkvæmdunum. Hættumatið byggir á þremur flokkum: Varúðarsvæði 1, varúðarsvæði 2 og varúðarsvæði 3. Í fyrsta flokkinn (varúðarsvæði 1) falla þær rústir sem eru innan veghelgunarsvæðis, þ.e. 0-60 metra. Minjar innan veghelgunarsvæðisins eru í mestri hættu þar sem vegur ásamt skeringum getur verið allt að 30 m á breidd og jafnvel í sumum tilvikum meira. Vinnutæki, vinnubúdir o.fl. eru staðsett innan veghelgunarsvæðisins. Í annan flokk (varúðarsvæði 2) falla þær rústir sem eru það nálægt vegstæðinu að framkvæmdir við hann gætu raskað fornminjum, þ.e. 60 – 300 metra fjarlægð. Í þriðja flokkinn (varúðarsvæði 3) falla þær rústir sem eru í engri hættu vegna framkvæmdanna, þ.e. í meira en 300 m fjarlægð frá vegstæðinu.

1.2 Leiðarval

Vegagerðin áætlar ný- og endurlagningu Vestfjarðarvegar 60 í Reykhólahreppi, A-Barðastrandasýslu, milli Bjarkarlundar í Berufirði og Eyri í Kollafirði. Vegagerðin skiptir framkvæmdunum í þrjá áfanga (Kristján Kristjánsson 2003).

Áfangi I er frá Bjarkalundi að Þórisstöðum en í þeim áfanga er valið að fara fyrir Þorskafjörðinn eða þvera hann við Ytri Vaðal.

Áfangi II nær frá Þórisstöðum í Þorskafirði að Kraká í Gufufirði. Í þessum áfanga koma þrjár leiðir til greina:

Leið B liggur út Þorskafjörð að vestanverðu, út á Hallsteinsnes, þverar Djúpafjörð, á Grónes og þverar Gufufjörð og frá Melanesi að Kraká í Gufufirði. Leið C liggur yfir Hjallaháls, fyrir Djúpafjörð, út fjörðinn að vestanverðu og yfir Gufufjörð að Melanesi og þaðan að Kraká. Leið D fylgir að mestu núverandi vegi en þverar Gufufjörð innarlega.

Áfangi III nær frá Kraká að Eyri í Kollafirði og er núverandi vegi fylgt að mestu. Mesta breytingin verður við Skálanes en þar er valið að fara fyrir neðan bæinn eða í hraunið og tún fyrir ofan núverandi veg.

2. Skrá yfir heimildir um fornleifar á framkvæmdarsvæðinu

Við heimildarsöfnun og skráningu í gagnagrunn var notast við skráningarkerfi Fornleifastofnunar Íslands ses. Í því skráningarkerfi hefur hver sýsla skammstafað heiti og hver jörð hefur þriggja stafa númer. Miðað er við jarðaskiptingu eins og hún kemur fyrir í jarðatali Johnsens frá 1847 og eru jarðir tölusettar eins og þar. Skipting jarða um miðja 19. öld ræður ekki

aðeins númerum í skránni heldur er miðað við hana þegar ákvarðað er með hvaða jörð ákveðnir minjastaðir eru taldir. Hverri fornleif er gefið númer sem hengt er við sýslutákn og jarðarnúmer (dæmi: BA-45:001). Fornleifaskráin hefst á yfirliti yfir stærð jarðarinnar eins og hún er í jarðatali Johnsens og Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns frá 1706. Síðan er getið um elstu heimildir um jörðina og loks stærð túna.

Við vettvangsvinnuna var beitt fornleifafræðilegri aðferðafræði. Öll vegstæði voru gengin og var leitað að fornminjum í a.m.k. 300 m frá miðlínu vegar. Ekki var sérstaklega leitað að fornminjum eftir heimildum nema að augljóst væri að þær væru í eða við vegstæðið.

BA-43 Kinnarstaðir

Dýrleiki 16 hundruð [Johnsen]. "Þuríðr drikinn bjóa á Kinnastöðum ok átti land inn til Músarár." [Ísl.sög. IV, Þorskrifringa saga, bls.338] "Þeir riðu inn í Þorskafjörð ok sátu í dæld einni inn frá Kinnarstöðum, þar sem leiðir skiljast til vaðils ok inn með firði." [Sturl.saga, II., Íslendinga saga, bls. 158] [1446] Skrá um eignir Guðmundar ríka Arasonar á Reykhólum, þegar þær voru teknar undir konung. "Kinnastader xvj med iij kugilldum" [D.I. IV., bls. 685] [1467] Skiptabréf eftir Björn Þorleifsson hinn ríka. "Hlaut þorleifur biornsson j sitt hlutskipti reykiahola a reykianesi, skaleyjar, hamarland, halft midianes, skerdingsstadir, haullustader, midhus, barmar, hyrningsstader, berufiordur, kinnastader, skogar, kollabuder, hiallar, skaldstader, hrishuol, munistunga, hafrafell, vogsbotn, biorg." [D.I.V., bls. 502] [1501] Útskurðarbréf Stepháns biskups í Skálholti um guðtolla til Staðarkirkju á Reykjanesi. "...til sancti Olafs kirkiv a stad a reykianesi tiunder og alla guðtolla af þessvm iordum hofstaudum, kinnastaudum, skogum, kollabudum, mula og halft midianes er adur liggja i reykholu kirkiu sokn." [D.I. VII., bls. 566-567] [1918] Stærð túns: 4.7 ha. Kálg. 170 fermetrar. 1/3 slétt.

BA-43: 001 *Kinnarstaðir* bæjarhóll býli

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 002 heimild fjós

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 003 heimild kálgarður

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 004 heimild hlaða

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 005 *Gamligarður* garðlag túngarður

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 006 *Hesthúshóll* heimild hesthús

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 007 *Brunnhúsflöt* heimild brunnur

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 008 *Tröð* heimild traðir

"Kinnarstaðaá kemur úr Berufjarðarvatni og skiptir löndum Kinnarstaða og Hofstaða. Girðing umhverfis gamla túnið. Bær, ásamt fjósi og kálgarði og kúahlöðu. Ævaforntúngarður. Sums staðar er búið að slétta úr honum, og ber þá nafnið Gamligarður, en á köflum er hann hnéhár enn. Bæjarhóll. Hlað. Kúahlöðuhóll. Gluggahóll. Hesthúshóll. Brunnhúsflöt og gamall brunnur, sem þraut að sumrinu. Tröð heim að bænum, nú akvegur heim." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 009 *Kinnarvöllur* dys legstaður

"Kinnarvöllur. Þar á litlu hólbarði á að vera leiði Dýrkinnar." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 010 *Brunnhús* heimild brunnur

"Gamalt Brunnhús. Undan brekkunni kemur lind. Barmar hennar eru upphlaðnir. Úr brunninum er eða var bunustokkur. Þar voru þvegin plögg og þangað var sótt vatn, þegar brunnurinn á Brunnhúsflötinni þraut. Lindin. Lindarflöt út með Lindinni í framhaldi af Tolli. Veita var óræktuð en af henni töluvert gras." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 011 *Veita* heimild áveita

"Gamalt Brunnhús. Undan brekkunni kemur lind. Barmar hennar eru upphlaðnir. Úr brunninum er eða var bunustokkur. Þar voru þvegin plögg og þangað var sótt vatn, þegar brunnurinn á Brunnhúsflötinni þraut. Lindin. Lindarflöt út með Lindinni í framhaldi af Tolli. Veita var óræktuð en af henni töluvert gras." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 012 *Heimreiðin* heimild traðir

"Forna Heimreiðin milli bæjanna, Kinnarstaða og Hofstaða. Gömlu vegirnir lágu alltaf eftir endilöngu túninu beint á hlaðið, en meðfram götunni voru hlaðnir háir veggir. Þetta hétu traðir. Nú eru þær sléttaðar." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 013 heimild mylla

"Kjalarhóll. Langhóll. Kolluhóll. Nafnið er auðvitað komið af því, að hóllinn er stakur, kringlóttur eins og kolla á hvolfi. Syðstihóll. Gamall Myllukofi. Hesthúsbelttur."

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 014 heimild hesthús

"Kjalarhóll. Langhóll. Kolluhóll. Nafnið er auðvitað komið af því, að hóllinn er stakur, kringlóttur eins og kolla á hvolfi. Syðstihóll. Gamall Myllukofi. Hesthúsbelttur."

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 015 *Hesthúshvolf* heimild hesthús

"Hesthúshvolf. Er nú orðið tún. Stöðull, nýrækt. Bólklettur heimri. Bólklettur fremri. Ból, nýrækt. Kvíar voru á Bóli. Suðurflatir. Hlöðuhóll. Sunnan við hann voru gömlu fjárhúsin. Flatirnar, milli fjárhúsanna. Þau eru fremst á Megru. Fjárhús, megruhús. Sjónarhólstún, nýrækt. Girðing utan um nýrækt. Stóreyri er orðin nýrækt. [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 016 heimild kvíar

"Hesthúshvolf. Er nú orðið tún. Stöðull, nýrækt. Bólklettur heimri. Bólklettur fremri. Ból, nýrækt. Kvíar voru á Bóli. Suðurflatir. Hlöðuhóll. Sunnan við hann voru gömlu fjárhúsin. Flatirnar, milli fjárhúsanna. Þau eru fremst á Megru. Fjárhús, megruhús. Sjónarhólstún, nýrækt. Girðing utan um nýrækt. Stóreyri er orðin nýrækt. [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 017 *Hlöðuhóll* heimild hlaða

"Hesthúshvolf. Er nú orðið tún. Stöðull, nýrækt. Bólklettur heimri. Bólklettur fremri. Ból, nýrækt. Kvíar voru á Bóli. Suðurflatir. Hlöðuhóll. Sunnan við hann voru gömlu fjárhúsin. Flatirnar, milli fjárhúsanna. Þau eru fremst á Megru. Fjárhús, megruhús. Sjónarhólstún, nýrækt. Girðing utan um nýrækt. Stóreyri er orðin nýrækt. [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 018 heimild fjárhús

"Hesthúshvolf. Er nú orðið tún. Stöðull, nýrækt. Bólklettur heimri. Bólklettur fremri. Ból, nýrækt. Kvíar voru á Bóli. Suðurflatir. Hlöðuhóll. Sunnan við hann voru gömlu fjárhúsin. Flatirnar, milli fjárhúsanna. Þau eru fremst á Megru. Fjárhús, megruhús. Sjónarhólstún, nýrækt. Girðing utan um nýrækt. Stóreyri er orðin nýrækt. [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 019 *Megruhús* heimild fjárhús

"Hesthúshvolf. Er nú orðið tún. Stöðull, nýrækt. Bólklettur heimri. Bólklettur fremri. Ból, nýrækt. Kvíar voru á Bóli. Suðurflatir. Hlöðuhóll. Sunnan við hann voru gömlu fjárhúsin. Flatirnar, milli fjárhúsanna. Þau eru fremst á Megru. Fjárhús, megruhús. Sjónarhólstún, nýrækt. Girðing utan um nýrækt. Stóreyri er orðin nýrækt. [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 020 heimild leið

"Litlaeyri, hvammur með ánni. Gamall reiðvegur út að Hofstöðum og Litlaeyrarvað. Stuttastígsmyrar. Stuttastígur og Stuttastígsvað. Gamall reiðvegur út að Berufirði. Þvottalækur. Hofstaða-Hreggnasi. Kinnarstaða-Hreggnasi." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 021 *Þvottalækur* heimild þvottastaður

"Litlaeyri, hvammur með ánni. Gamall reiðvegur út að Hofstöðum og Litlaeyrarvað. Stuttastígsmyrar. Stuttastígur og Stuttastígsvað. Gamall reiðvegur út að Berufirði. Þvottalækur. Hofstaða-Hreggnasi. Kinnarstaða-Hreggnasi." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 022 heimild rétt

"Gömul fjárrétt, Kinnarstaðarétt, síðast notuð haustið 1976. Engin veit, hvað hún er búin að vera þarna lengi, eflaust margar aldir, því hvergi eru finnanlegar rústir af rétt." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]. Þegar farið er eftir þjóðveginum í vesturátt, í átt að Þorskafirði, er réttin u.þ.b. 120 m frá afleggjaranum að Kinnarstöðum, í u.þ.b. 116 m frá þjóðveginum sunnanmegin.

Hættumat: Engin hættu.

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 023 heimild naust

"Áðurnefndur vogur heitir Hóp og er nærri þurr um háfjöru. Skipeyri. Á Skipeyri er gamalt naust, djúpt og vel

hlaðið, ekki stórt um sig. Það er þó nokkuð uppi enn. Það skemmdist dálítið fyrir nokkrum árum. Þá fór saman stórstraumsflæði og vestan ofsi. Brimið ruddi til hluta af hleðslu. Á Skipeyri er líka kringlótt, djúp laut, sjáanlega gerð af manna höndum, en er samt ekki gróin kolagröf. Skyldi þar vera innfallinn haugur? Þetta er á harðri, sléttri grund skammt frá naustinu." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 024 heimild legstaður

"Áðurnefndur vogur heitir Hóp og er nærri þurr um háfjöru. Skipeyri. Á Skipeyri er gamalt naust, djúpt og vel hlaðið, ekki stórt um sig. Það er þó nokkuð uppi enn. Það skemmdist dálítið fyrir nokkrum árum. Þá fór saman stórstraumsflæði og vestan ofsi. Brimið ruddi til hluta af hleðslu. Á Skipeyri er líka kringlótt, djúp laut, sjáanlega gerð af manna höndum, en er samt ekki gróin kolagröf. Skyldi þar vera innfallinn haugur? Þetta er á harðri, sléttri grund skammt frá naustinu." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 025 *Stekkjarhvammar* heimild stekkur

Stekkjarhvammar. Stekkjartangar. Stekkarvík. Kiðey. Kiðeyjartangar. Vörðutangi. Langitangi. Yst í Langatanga er líklega ævafornt naust, miklu stærra (þ.e.lengra) en á Skipeyri. Það er hlaðið úr grjóti, veggir lægri og farnir mjög að láta á sjá, en eru þó greinilegir. Þar hefur miklu lengur verið hægt að fleyta skipi að, því tanginn er stutt frá aðalálnum í firðinum. En Hópið, sem Skipeyrin er við, er grunnt nema um háflæði." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 026 *Vörðutangi* varða óþekkt

Stekkjarhvammar. Stekkjartangar. Stekkarvík. Kiðey. Kiðeyjartangar. Vörðutangi. Langitangi. Yst í Langatanga er líklega ævafornt naust, miklu stærra (þ.e.lengra) en á Skipeyri. Það er hlaðið úr grjóti, veggir lægri og farnir mjög að láta á sjá, en eru þó greinilegir. Þar hefur miklu lengur verið hægt að fleyta skipi að, því tanginn er stutt frá aðalálnum í firðinum. En Hópið, sem Skipeyrin er við, er grunnt nema um háflæði." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 027 heimild naust

Stekkjarhvammar. Stekkjartangar. Stekkarvík. Kiðey. Kiðeyjartangar. Vörðutangi. Langitangi. Yst í Langatanga er líklega ævafornt naust, miklu stærra (þ.e.lengra) en á Skipeyri. Það er hlaðið úr grjóti, veggir lægri og farnir mjög að láta á sjá, en eru þó greinilegir. Þar hefur miklu lengur verið hægt að fleyta skipi að, því tanginn er stutt frá aðalálnum í firðinum. En Hópið, sem Skipeyrin er við, er grunnt nema um háflæði." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 028 heimild útihús

"Fast við Gimbralækinn á hörðum grasbala eru greinilegar húsatóftir, sennilega beitarhús. Kusulækur. Votihvammur, sem Kusulækur rennur eftir. Húsrjóður; þar eru einnig húsatóftir. Húsrjóðurlækur. Bæði Kusulækur og Húsrjóðurlækur renna í rorum undir veginum." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 029 *Húsrjóður* heimild útihús

"Fast við Gimbralækinn á hörðum grasbala eru greinilegar húsatóftir, sennilega beitarhús. Kusulækur. Votihvammur, sem Kusulækur rennur eftir. Húsrjóður; þar eru einnig húsatóftir. Húsrjóðurlækur. Bæði Kusulækur og Húsrjóðurlækur renna í rorum undir veginum." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 030 heimild stekkur 22°07'5.14V 65°33'27.98

"Nátthagi. Í honum miðjum er smáhóll og á honum eru stekkjartóftir. Nátthaginn er stór. Hann var byggður utan um stekkin, eftir að hætt var að stía. Fast fyrir vestan nátthagann á fallegrri grund eru stekkjartóftir, á köflum reisulegar, af því veggir eru úr grjóti og sums staðar stórgrýti. Þessi stekkur er í hnitaskjólí fyrir sunnanátt undir stekkjarklettunum. Annars er Nátthaginn oft nefndur stekkur, og er Náttaginn í hnitaskjólí fyrir öllum áttum nema vesturátt." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]. Farið er eftir þjóðveginum í átt að Þorskafirði. U.þ.b. 600 metrum eftir að farið er framhá afleggjaranum að Kinnarstöðum er stór grjót/torfllaðin rúst, norðan við þjóðveginn. Rústin er 11 m norður af þjóðveginum og er 57*8 metrar að ummáli.

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 031 *Nátthagi* heimild nátthagi

"Nátthagi. Í honum miðjum er smáhóll og á honum eru stekkjartóftir. Nátthaginn er stór. Hann var byggður utan um stekkin, eftir að hætt var að stía. Fast fyrir vestan nátthagann á fallegrri grund eru stekkjartóftir, á köflum reisulegar, af því veggir eru úr grjóti og sums staðar stórgrýti. Þessi stekkur er í hnitaskjólí fyrir sunnanátt undir stekkjarklettunum. Annars er Nátthaginn oft nefndur stekkur, og er Náttaginn í hnitaskjólí fyrir öllum áttum nema vesturátt." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 032 heimild stekkur

"Nátthagi. Í honum miðjum er smáhóll og á honum eru stekkjartóftir. Nátthaginn er stór. Hann var byggður utan um stekkin, eftir að hætt var að stía. Fast fyrir vestan nátthagann á fallegrri grund eru stekkjartóftir, á köflum reisulegar, af því veggir eru úr grjóti og sums staðar stórgrýti. Þessi stekkur er í hnitaskjólí fyrir sunnanátt undir stekkjarklettunum. Annars er Nátthaginn oft nefndur stekkur, og er Náttaginn í hnitaskjólí fyrir öllum áttum nema vesturátt." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 033 náma kolagröf

"Flataskógsbakkar. Þjóðvegurinn liggur eftir endilöngum Flataskógi. Flatiskógur er dálítið víðáttumikið flatlendi, vaxið kjarri með blettum og graslendi á milli, hálfdeigjur. Enginn vafi er á því, að Flatiskógur hefur verið vaxinn stórum skógi, sem hefur verið eytt mest til kolagerðar. Þar eru leifar margra kolagrafa. Elstu menn sögðu eftir enn eldri mönnum, að þangað hefðu komið menn sunnan úr Dalasýslu til kolagerða, þegar skógur var þrotinn þar." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 034 *Kolahóll* náma kolagröf

"Kolahóll. Kolahólslækur og Kolahólsbrekka. Þessi örnefni benda tvímælalaust til kolagerðar. Neðra-Skeiði á Vaðalsgötunni. Nýi vegurinn liggur á spotta eftir Vaðalsgötunni, sem lá niður að sjónum og var farinn, þegar átti að fara yfir fjörðinn á vöðlunum þrem, sem eru undan Skógalandi. Í lautinni bak við Kolahóllinn með Kolahólslæknum var fyrirsátin fyrir Þorvaldi Vatnsfirðingi. Fyrirsátumenn sáu úr fylgsni sínu, hvora leiðina flokkurinn fór, götuna fram að Skógum eða niður Vaðalsgötu. En þeir sáu ekki. Vegurinn hét og heitir sumarvegur. Á kafla frá Kolahól heitir hann Traustagata. Örnefnið er úr Þorskfirðingasögu. Þar var veginn Trausti, sonur bóndans á Skógum." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 035 *Vaðalsgata* heimild leið

"Kolahóll. Kolahólslækur og Kolahólsbrekka. Þessi örnefni benda tvímælalaust til kolagerðar. Neðra-Skeiði á

Vaðalsgötunni. Nýi vegurinn liggur á spotta eftir Vaðalsgötunni, sem lá niður að sjónum og var farinn, þegar átti að fara yfir fjörðinn á vöðlunum þrem, sem eru undan Skógalandi. Í lautinni bak við Kolahólinn með Kolahólslæknum var fyrirsátin fyrir Þorvaldi Vatnsfirðingi. Fyrirsátumenn sáu úr fylgsni sínu, hvora leiðina flokkurinn fór, götuna fram að Skógum eða niður Vaðalsgötu. En þeir sáu ekki. Vegurinn hét og heitir sumarvegur. Á kafla frá Kolahól heitir hann Traustagata. Örnefnið er úr Þorskfirðingasögu. Þar var veginn Trausti, sonur bóndans á Skógum." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 036 sögustaður óþekkt

"Kolahóll. Kolahólslækur og Kolahólsbrekka. Þessi örnefni benda tvímælalaust til kolagerðar. Neðra-Skeiði á Vaðalsgötunni. Nýi vegurinn liggur á spotta eftir Vaðalsgötunni, sem lá niður að sjónum og var farinn, þegar átti að fara yfir fjörðinn á vöðlunum þrem, sem eru undan Skógalandi. Í lautinni bak við Kolahólinn með Kolahólslæknum var fyrirsátin fyrir Þorvaldi Vatnsfirðingi. Fyrirsátumenn sáu úr fylgsni sínu, hvora leiðina flokkurinn fór, götuna fram að Skógum eða niður Vaðalsgötu. En þeir sáu ekki. Vegurinn hét og heitir sumarvegur. Á kafla frá Kolahól heitir hann Traustagata. Örnefnið er úr Þorskfirðingasögu. Þar var veginn Trausti, sonur bóndans á Skógum." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 037 Traustagata heimild leið

"Kolahóll. Kolahólslækur og Kolahólsbrekka. Þessi örnefni benda tvímælalaust til kolagerðar. Neðra-Skeiði á Vaðalsgötunni. Nýi vegurinn liggur á spotta eftir Vaðalsgötunni, sem lá niður að sjónum og var farinn, þegar átti að fara yfir fjörðinn á vöðlunum þrem, sem eru undan Skógalandi. Í lautinni bak við Kolahólinn með Kolahólslæknum var fyrirsátin fyrir Þorvaldi Vatnsfirðingi. Fyrirsátumenn sáu úr fylgsni sínu, hvora leiðina flokkurinn fór, götuna fram að Skógum eða niður Vaðalsgötu. En þeir sáu ekki. Vegurinn hét og heitir sumarvegur. Á kafla frá Kolahól heitir hann Traustagata. Örnefnið er úr Þorskfirðingasögu. Þar var veginn Trausti, sonur bóndans á Skógum." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 038 Torfristulág náma rista

"Norður af Skjólbrekku er löng graslæna, Torfristulág. Hún nær frá Þvottalæk vestur að Kolahólslæk, bak við Skjólbrekku. Úr Torfristulág kemur Kolahólslækur, en breytir um nafn, þegar hann kemur á móts við Steinbogarnn og heitir þá Steinbogalækur og fellur fram af Bolabökkum. Það var rist torf í Torfristulág. Torf var notað til húsagerðar og til að tyfa með hey. Mótak var mjög lítið á Kinnarstöðum, mesta dýpt þrjár skóflustungur. Mór var mjög misjafn að gæðum. Smávegis var tekið upp af mó um 1949." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 039 heimild mógrafir

"Norður af Skjólbrekku er löng graslæna, Torfristulág. Hún nær frá Þvottalæk vestur að Kolahólslæk, bak við Skjólbrekku. Úr Torfristulág kemur Kolahólslækur, en breytir um nafn, þegar hann kemur á móts við Steinbogann og heitir þá Steinbogalækur og fellur fram af Bolabökkum. Það var rist torf í Torfristulág. Torf var notað til húsagerðar og til að tyfa með hey. Mótak var mjög lítið á Kinnarstöðum, mesta dýpt þrjár skóflustungur. Mór var mjög misjafn að gæðum. Smávegis var tekið upp af mó um 1949." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 040 Seljadalur heimild sel

"Lækurinn heitir Þvottalækur frá Ósi sínum í Kinnarstaðaá fram að svonefndum Fossum. Þar rennur hann í tveim smáfossum. Fram af Fossum tekur við Seljadalur, og þá heitir sami lækurinn Seljadalslækur. Í Seljadal eru greinilegar seltóftir. Þetta er sami staðurinn og kallaður er Askmannsstaðir í Þorskfirðingasögu, og er sagt að

landnámsmaðurinn Askmann hafi búið þar." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 041 *Vörðuvell* varða óþekkt

"Norður af norðari láginni er hátt, gróðurlítið fell, sem heitir Vörðuvell og dregur nafn af Vörðu, sem er hæst á því." [Örnefnaskrá Kinnarstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kinnarstaða.

BA-43: 042 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-43: 043 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-43: 044 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-43: 045 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-43: 046 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-43: 047 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-43: 048 heimild útihús

Nr. 7 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-43: 049 heimild útihús

Nr. 8 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-45 Kollabúðir

Dýrleiki 12 hundruð [Johnsen]. [1446] Skrá um eignir Guðmundar ríka Arasonar á Reykhólum, þegar þær voru teknar undir konung. "Kollabuder xij med iij kugilldum. Kyrkiu eign." [D.I. IV., bls. 685] [1467] Skiptabréf eftir Björn Þorleifsson hinn ríka. "Hlaut þorleifur biomsson j sitt hlutskipti reykiahola a reykianesi, skaleyjar, hamarland, halft midianes, skerdingsstadir, haullustader, midhus, barmar, hyningsstader, berufiordur, kinnastader, skogar, kollabuder, hiallar, skaldstader, hrishuol, munistunga, hafrafell, vogsbotn, biorg." [D.I.V., bls. 502] 1501] Útskurðarbréf Stepháns biskups í Skálholti um guðtolla til Staðarkirkju á Reykjarnesi. "...til sancti Olafs kirkiv a stad a reykianesi tiunder og alla gudtolla af þessvm iordum hofstaudum, kinnastaudum, skogum, kollabudum, mula og halft midianes er adur liggja i reykholu kirkiu sokn." [D.I. VII., bls. 566-567]

[1918] Stærð túns: 2.4 ha. Kálg. 425 fermetrar. 1/2 slétt.

BA-45:001 *Kollabúðir* bæjarhóll býli

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort 1918.

BA-45:002 *Karlshóll* heimild bústaður

"Byrjað er að lýsa örnefnum í túni. Fyrir utan Bæjarlæk er Ytratún, sem skiptist í smærri hluta. Þar voru Átjánálnavöllur og Tuttuguálnavöllur, sem nú eru slétt og véltæk tún. Í ofanverðu túni var Karlshóll. Þar bjó víst einhver Karl/karl í kofa að sögn Sigprúðar." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45:003 *Hrafnatóftir* heimild bústaður

"Niður af Breið var Frið, falleg, ávöl flöt. Hólflöt var milli hennar og Hrafnatóttarflatar. Á Hrafnatóttarflöt var húskofi, og héldu hrafnar mikið til í tóftinni, sem nefnd var hrafnatóftir."

[Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45:004 heimild fjós

"Fjóshaugsflöt var fyrir utan læk. Fyrir framan og neðan bæinn er Skemmuflöt. Hún heldur sér nokkuð vel. Bærinn er á sama stað og áður, nýja húsið var byggt á hlaðinu. Miðflöt er á leiðinni ofan að Fjánhúsatúni. Brekka er í norðvestur frá bænum. Tröð er vestur í túnjaðri, beint niður af bæ. Bæjarlækurinn kemur niður Tröðina. Norðurhúsali er í norðurhorni túnsins, ávalur bali beint niður af fjárhúsunum, sem voru aðalhúsin, þangað til Sigurður Kristjánsson byggði fjárhús á Hrafnatóftum. Fjánhúsatún er fyrir neðan Miðflöt." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 006 heimild skemma

"Fjóshaugsflöt var fyrir utan læk. Fyrir framan og neðan bæinn er Skemmuflöt. Hún heldur sér nokkuð vel. Bærinn er á sama stað og áður, nýja húsið var byggt á hlaðinu. Miðflöt er á leiðinni ofan að Fjánhúsatúni. Brekka er í norðvestur frá bænum. Tröð er vestur í túnjaðri, beint niður af bæ. Bæjarlækurinn kemur niður Tröðina. Norðurhúsali er í norðurhorni túnsins, ávalur bali beint niður af fjárhúsunum, sem voru aðalhúsin, þangað til Sigurður Kristjánsson byggði fjárhús á Hrafnatóftum. Fjánhúsatún er fyrir neðan Miðflöt." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 006 heimild traðir

"Fjóshaugsflöt var fyrir utan læk. Fyrir framan og neðan bæinn er Skemmuflöt. Hún heldur sér nokkuð vel. Bærinn er á sama stað og áður, nýja húsið var byggt á hlaðinu. Miðflöt er á leiðinni ofan að Fjánhúsatúni. Brekka er í norðvestur frá bænum. Tröð er vestur í túnjaðri, beint niður af bæ. Bæjarlækurinn kemur niður Tröðina. Norðurhúsali er í norðurhorni túnsins, ávalur bali beint niður af fjárhúsunum, sem voru aðalhúsin, þangað til Sigurður Kristjánsson byggði fjárhús á Hrafnatóftum. Fjánhúsatún er fyrir neðan Miðflöt." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 007 *Fjánhúsatún* heimild fjárhús

"Fjóshaugsflöt var fyrir utan læk. Fyrir framan og neðan bæinn er Skemmuflöt. Hún heldur sér nokkuð vel. Bærinn er á sama stað og áður, nýja húsið var byggt á hlaðinu. Miðflöt er á leiðinni ofan að Fjánhúsatúni. Brekka er í norðvestur frá bænum. Tröð er vestur í túnjaðri, beint niður af bæ. Bæjarlækurinn kemur niður Tröðina. Norðurhúsali er í norðurhorni túnsins, ávalur bali beint niður af fjárhúsunum, sem voru aðalhúsin, þangað til Sigurður Kristjánsson byggði fjárhús á Hrafnatóftum. Fjánhúsatún er fyrir neðan Miðflöt." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 008 *Heimstistekkur* heimild stekkur

"Heimstistekkur var rétt framan við mel, sem var við túnið. Þarna er nú slétt tún, og stekkurinn sést ekki lengur. Fyrir framan og ofan Heimstastekkk, sem var, er Hrafnaklettur, smáklettur. Ekki var þar hrafnshreiður. Beint niður af honum er Svartaskella, svart flag, sem aldrei hefur tekist að græða, en móar eru í kring. Fram af Hrafnakletti er Miðstekkur. Þar sést grjótgirðing. Úr Miðstekkk var gerður náttthagi fyrir tíð Sigþrúðar á Kollabúðum. Á Kollabúðum var síðast fært frá 1927 að sögn hennar. Fremstistekkur er aðeins framar en Miðstekkur. Þar hafa sést tóftir." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 009 *Miðstekkur* heimild stekkur

"Heimstistekkur var rétt framan við mel, sem var við túnið. Þarna er nú slétt tún, og stekkurinn sést ekki lengur. Fyrir framan og ofan Heimstastekkk, sem var, er Hrafnaklettur, smáklettur. Ekki var þar hrafnshreiður. Beint niður af honum er Svartaskella, svart flag, sem aldrei hefur tekist að græða, en móar eru í kring. Fram af Hrafnakletti er Miðstekkur. Þar sést grjótgirðing. Úr Miðstekkk var gerður náttthagi fyrir tíð Sigþrúðar á Kollabúðum. Á Kollabúðum var síðast fært frá 1927 að sögn hennar. Fremstistekkur er aðeins framar en Miðstekkur. Þar hafa sést tóftir." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 010 *Fremstistekkur* heimild stekkur

"Heimstistekkur var rétt framan við mel, sem var við túnið. Þarna er nú slétt tún, og stekkurinn sést ekki lengur. Fyrir framan og ofan Heimstastekkk, sem var, er Hrafnaklettur, smáklettur. Ekki var þar hrafnshreiður. Beint niður af honum er Svartaskella, svart flag, sem aldrei hefur tekist að græða, en móar eru í kring. Fram af Hrafnakletti er Miðstekkur. Þar sést grjótgirðing. Úr Miðstekkk var gerður náttthagi fyrir tíð Sigþrúðar á Kollabúðum. Á Kollabúðum var síðast fært frá 1927 að sögn hennar. Fremstistekkur er aðeins framar en Miðstekkur. Þar hafa sést tóftir." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 011

"Kollabúðasel, oftar einungis nefnt Sel, er á árbakkanum, um klukkustundar gang frá bæ. Þar sjást greinilega tóftir eftir tvö stór fjárhús og garð. Sumarliði Brandsson, afi Sigbrúðar, hafði kartöflugarðþarna frammi á Seli upp úr 1820. Fallegt er á Selinu og mikið berjaland, er kemur fram fyrir það. Hlíðin upp af Selinu nefnist Selhlíð, og Selgil rennur norðanvert við Selið. Selfljótið var aðalfljótið í ánni, rétt fyrir framan Selið" [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 012 heimild leið

"Þá er komið fram í dalbotn við Ófærugil. Í það var meitluð sylla til að koma heybandi yfir. Þar var glæfralegur heybandsvegur. Þar sem Ófærugil og Ísfirðingagil mætast, heitir Svelgur." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 013 Tröllaháls heimild leið

"Fyrir framan Nautagil heitir einu nafni Tröllaháls, sem er fremsti botn í Kollabúðardal. Hann liggur í austnorður frá Ísfirðingagili, sem er á merkjum Kollabúða og Hvannahlíðar og kemur úr vestri. Ísfirðingagil, Nautagil og Ófærugil mynda Þoskafjarðará. (Sagt er frá Ísfirðingagili í Vestfirskum Þjóðsögum Arngríms Fr. Bjarnasonar II, f. HL., bls. 172. Það er þekkt í Sturlungu.) Áður fyrr var farið yfir Ísfirðingagil og um Tröllaháls, þegar farið var norður í Ísafjarðardjúp." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 014 Þorskaufjarðarheiði heimild leið

"Upp af Fremri-Fjalldal og Tröllahálsi er komið upp á Þorskaufjarðarheiði, sem er fjallvegur milli Reykhólasveitar og Langadals við Ísafjarðardjúp. Á háheiðinni sunnanverðri var Sæluhús, sem var af sér gengið og hálfhrunið að sögn Samúels, enda umferð um heiðina orðin strjál. Sæluhúsið er nú sjálfsagt úr sögunni, kannske tóftarbrot. Austur af Sæluhúsinu er Steingerður, stór varða, sem enn stóð, síðast þegar Sigvaldi fór þarna um. Steingerður er þar sem komu saman vegirnir úr Kollabúðadal og Þorgeirsdal. Alveg við Sæluhúsið heitir Fjölskylduholt með ótal mörgum smávörðum til minningar um fjölskyldu nokkra, sem munnmæli segja, að orðið hafi þar úti. Á hver, sem fer þar um í fyrsta sinn, að hlaða þar saman steinum til minja." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 015 Sæluhús heimild sæluhús

"Upp af Fremri-Fjalldal og Tröllahálsi er komið upp á Þorskaufjarðarheiði, sem er fjallvegur milli Reykhólasveitar og Langadals við Ísafjarðardjúp. Á háheiðinni sunnanverðri var Sæluhús, sem var af sér gengið og hálfhrunið að sögn Samúels, enda umferð um heiðina orðin strjál. Sæluhúsið er nú sjálfsagt úr sögunni, kannske tóftarbrot. Austur af Sæluhúsinu er Steingerður, stór varða, sem enn stóð, síðast þegar Sigvaldi fór þarna um. Steingerður er þar sem komu saman vegirnir úr Kollabúðadal og Þorgeirsdal. Alveg við Sæluhúsið heitir Fjölskylduholt með ótal mörgum smávörðum til minningar um fjölskyldu nokkra, sem munnmæli segja, að orðið hafi þar úti. Á hver, sem fer þar um í fyrsta sinn, að hlaða þar saman steinum til minja." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 016 *Steingerður* varða samgöngubót

"Upp af Fremri-Fjalldal og Tröllahálsi er komið upp á Þorskafjarðarheiði, sem er fjallvegur milli Reykhólasveitar og Langadals við Ísafjarðardjúp. Á háheiðinni sunnanverðri var Sæluhús, sem var af sér gengið og hálfhrunið að sögn Samúels, enda umferð um heiðina orðin strjál. Sæluhúsið er nú sjálfsagt úr sögunni, kannske tóftarbrot. Austur af Sæluhúsinu er Steingerður, stór varða, sem enn stóð, síðast þegar Sigvaldi fór þarna um. Steingerður er þar sem komu saman vegirnir úr Kollabúðadal og Þorgeirdal. Alveg við Sæluhúsið heitir Fjölskylduholt með ótal mörgum smávörðum til minningar um fjölskyldu nokkra, sem munnmæli segja, að orðið hafi þar úti. Á hver, sem fer þar um í fyrsta sinn, að hlaða þar saman steinum til minja." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 017 *Fjölskylduholt* varða óþekkt

"Upp af Fremri-Fjalldal og Tröllahálsi er komið upp á Þorskafjarðarheiði, sem er fjallvegur milli Reykhólasveitar og Langadals við Ísafjarðardjúp. Á háheiðinni sunnanverðri var Sæluhús, sem var af sér gengið og hálfhrunið að sögn Samúels, enda umferð um heiðina orðin strjál. Sæluhúsið er nú sjálfsagt úr sögunni, kannske tóftarbrot. Austur af Sæluhúsinu er Steingerður, stór varða, sem enn stóð, síðast þegar Sigvaldi fór þarna um. Steingerður er þar sem komu saman vegirnir úr Kollabúðadal og Þorgeirdal. Alveg við Sæluhúsið heitir Fjölskylduholt með ótal mörgum smávörðum til minningar um fjölskyldu nokkra, sem munnmæli segja, að orðið hafi þar úti. Á hver, sem fer þar um í fyrsta sinn, að hlaða þar saman steinum til minja." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 018 náma mógrafir

"Miðstekkslæna er firningsbrekka milli Langahjalla og Móhjalla, sem er alveg heima við tún, upp af Heimstastekk, sem var. Mór var tekinn á Móhjalla, en var hætt, þegar Sigvaldi kom að Kollabúðum." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 019 *Strákar* varða óþekkt

"Suður af Sjónarhól voru þrjár vörður, kallaðir Strákar. Þær gætu hafa farið í veginn, en eru sunnan við hann, ef þær standa enn. Prettsund er niður af Sjónarhól. Í því á Prettur upptök. [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 021 *Kollshaugur* dys legstaður

"Uppi á heiði fellur Austurgil þvert á Hrutagil. Milli þeirra er nefnd Austurgilsbunga í skrá Samúels, en Sigvaldi þekkir ekki það nafn. Fyrir sunnan Austurgil er Kollshaugur, þar sem Kollur átti að vera heygður. Kollshaugur er stór sandhóll og engar líkur til, að hann sé gerður af manna höndum." [Örnefnaskrá Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 021 *Grannagarður* garðlag landamerki

"Eins og fyrr hefur komið fram, er Músará á merkjum Kollabúða og Skóga. Merkin eru eftir ánni frá fjöru og upp í gljúfur. Síðan eru þau úr gljúfrunum þvert upp eftir garði, sem nefndur er Grannagarður. Garðurinn sést ekki nú, en Sigvaldi hefur heyrt hann nefndan. Grannagarður hefur legið upp á fjallsbrúnina á Engisfjallinu, milli

Kollabúðaengis og Skógaengis." [Örnefnaskrá
Kollabúða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kollabúða.

BA-45: 022 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-45: 023 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-45: 024 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-45: 025 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-45: 026 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-45: 027 heimild útihús

Nr. 7 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-45: 028 heimild útihús

Nr. 8 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-46 Múli

Dýrleiki 8 hundruð "Jarðabækurnar kalla jörðu þessa ýmist Múla (í Þorskafirði) eins og sýslumaður, eða Múlakot, eins og prestur." [Johnsen] "Eyjólfur inn auðgi kom til Íslands með Hrómundi ok bjó í Múla í Þorskafirði." [Ísl.sög. IV., Þorskfirðinga saga, bls.337] [1397] Vilchinsbók. "Olafskirkia a stad a Reykianese a heimaland alltt og allt land i Barme og Mulaland i Þorskafirdi." [D.I.IV., bls. 156] 1501] Útskurðarbréf Stepháns biskups í Skálholti um guðtolla til Staðarkirkju á Reykjarnesi. "...til sancti Olafs kirkiv a stad a reykianesi tiunder og alla guðtolla af þessvm iordum hofstaudum, kinnastaudum, skogum, kollabudum, mula og halft midianes er adur liggja i reykholu kirkiu sokn." [D.I. VII., bls. 566-567] [1918] Stærð túns: 1.7 ha. Kálg. 197 fermetrar. 1/3 slétt.

BA-46: 001 *Múli* bæjarhóll býli

Nr 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort 1918.

BA-46: 002 *Ærhúshóll* heimild fjárhús

"Suður af Eiríksvelli er Skott og Ærhúshóll beint niður af, þar sem Skott og Eiríksvöllur mætast. Ærhúsflöt er fyrir sunnan hólinn, og þar liggja áfram niður eftir Hvammur og Höfðaflöt og Höfði fram af henni. Aðeins vestar, fyrir vestan Höfðaflöt, er klettahali, kallaður Snoppa. Brunnhúsflöt er fyrir vestan lækinn, niður af bæ. Brunnhús var þar á læknum." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 003 *Brunnhúsflöt* heimild brunnur

"Suður af Eiríksvelli er Skott og Ærhúshóll beint niður af, þar sem Skott og Eiríksvöllur mætast. Ærhúsflöt er fyrir sunnan hólinn, og þar liggja áfram niður eftir Hvammur og Höfðaflöt og Höfði fram af henni. Aðeins vestar, fyrir vestan Höfðaflöt, er klettahali, kallaður Snoppa. Brunnhúsflöt er fyrir vestan lækinn, niður af bæ. Brunnhús var þar á læknum." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 004 *Fjóshóll* heimild fjós

"Fjóshóll er beint niður af bæ, og Miðdegishóll er þar nokkuð neðar. Miðaftanshóll og Miðdegishóll voru eyktarmörk. Jaðar nefnast flatir beint vestur af bæði Miðaftanshól og Álfkonuhól." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 005 *Nátthagi* heimild nátthagi

"Tjaldsker er út af Höfða. Það dregur nafn af fuglinum, þar var alltaf tjaldshreiður. Nátthagi er niður af Höfða. Höfði er niður á milli Nátthaga og Vaðalshvamms, sem er graslæna upp með túninu, sjóarmegin við það." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 006 *Vörðuhóll* varða óþekkt

"Aftur er farið upp í Múla. Vörðuhóll beint upp frá bæ. Það var lengsta, sem sést frá bæ. Varða var á hólnum." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 007 *Heimstistekkur* heimild stekkur

"Þá er komið aftur heim í Steinkinn og farið til baka inn hlíð. Flatholt er slétt malarholt upp af Háubökkum. Þangað varð að fara til að sjá inn á Kollabúðum. Upp af því er Kolviðarhjalli. Þar er kjarr í hlíðinni, en engin merki um kolagerð. Heimstistekkur er undir hjallanum inni í hlíðinni. Sést fyrir honum enn." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 008 *Nýistekkur* heimild stekkur

"Reiðhvammur er við sjóinn, innanverðu við Kurlhvamm. Úr Reiðhvammi var alltaf hægt að fara yfir fjörðinn á fjöru, og var þar kallaður Innvaðall. Komið var þá móts við stekkin í Skógum. Í Reiðhvammi er Nýistekkur sem sést vel enn. Stekkurinn í Reiðhvammi og Skógastekkur standast á." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 009 *Innstistekkur* heimild stekkur

"Innstastekkjarklif er á milli Nýjastekks og Innstastekks. Það er klettur í sjó, og er ekki farið fyrir framan það. Innstistekkur er þar fyrir innan. Hann sést vel. Þar grænkar fljótt á vorin. Innstastekkjarkljalli er upp af Innstastekk, miðhlíðis, niður undan Stórahjallabrekkunni." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 010 *Þrívörður* varða samgöngubót

"Þar inn af er Þrívörðuhjalli, beint niður af Þrívörðukletti. Hrísarjóður er á milli hjallanna. Þrívörður eru niður af Þrívörðuhjalla. Þar voru þrjár vörður með ferðamannagötunni, sem var. Niður undan vörðunum er Þrívörðunes. Ekki var farið yfir fjörðinn innan en þarna." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 011 heimild leið

"Þar inn af er Þrívörðuhjalli, beint niður af Þrívörðukletti. Hrísarjóður er á milli hjallanna. Þrívörður eru niður af Þrívörðuhjalla. Þar voru þrjár vörður með ferðamannagötunni, sem var. Niður undan vörðunum er Þrívörðunes. Ekki var farið yfir fjörðinn innan en þarna." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 012 *Húsakleif* heimild útihús

"Húsakleif er dálítill kleif niður úr Slakka niður undir veg, eins og hann er nú. Við kleifina hefur fyrir tóftum til skamms tíma, líklega eftir beitarhús." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 013 *Réttarklettur* heimild rétt

"Réttarklettur er alveg við Grjóta og réttin undir honum. Í landamerkjaskrá segir, að Grjótá sé á merkjum allt fram að Grjótárvatni." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 014 *Seljadalur* heimild sel

"Vestur og út af Sandfelli heita Rjúpnalágar, lyng- og grasflesjur, dálítið svæði. Austur af þeim er Seljadalur, dálítill kvos, þar sem var slegið. Austur af þeim er einnig Sandfellslægur, læna með smálækjarsytru í, líklega slægjuland. hryggur er meðfram Seljadal, og milli hans og Náttmálahryggs er Sandfellslægur, sker þá í sundur. Sandfellslægur er fram (þ.e.norður) úr Múlavatni, og lækjarsytran rennur í það. Heim úr Seljadal rennur Seljadalslægur og í ána. Meðfram honum miðhlíðis eru seltóftir." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.

BA-46: 015 *Kolarjóður* náma kolagröf

"Kolarjóður er heim í brekkunni, heimar en Fífumýrir. Þar er skógarkjarr. Líklega eru þar ekki kolagrafir."

[Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.**BA-46: 016** *Kviadalur* heimild kvíar

"Kviadalur er upp frá túni, milli Sjónarhólanna og Vangs. Kvíar voru neðst í honum.

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.**BA-46: 017** *Fornistekkur* heimild stekkur

"Fram úr Kviadal að ánni liggja tveir ásar, Heimriás og Fremriás. Fornistekkur er í endanum á Heimriás, nær ánni. Sést fyrir honum enn." [Örnefnaskrá Múla]

Heimildir: Örnefnaskrá Múla.**BA-46: 018** *Gunnarstaðir* heimild bústaður

"Litlimelur nær að Gunnarstöðum, sem eru gamalt eyðibýli. Þar vottar fyrir tóftum. Gunnarstaðir eru innan við Grjótá, sem er á merkjum Hvannahlíðar og Múla og fellur í Þorskafjarðará." [Örnefnaskrá Hvannahlíðar]

Heimildir: Örnefnaskrá Hvannahlíðar.**BA-46: 019** heimild kálgarður

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort 1918.**BA-46: 020** Fjánhús

Þegar komið er eftir Þjóðveginum er afleggjarinn að Múla norðan Þjóðvegarins. Sunnan við afleggjarann er rúst af fjárhúsi.

BA-46: 021 Óþekkt

Rétt sunnan við rúst af fjárhúsi (nr. 20) er hóll sem að öllum líkindum er leyfar byggingar.

BA-47 Hjallar

Dýrleiki 12 hundruð. "Dóttir Styrkårs hét Kerling ok heldr margkunnig. Helgi hét bróðir Styrkårs, er land keypti at Hjöllum í Þorskafirði." [Ísl.sög. IV., Þorskfirðinga saga, bls. 338] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grounesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1446] Skrá um eignir Guðmundar ríka Arasonar á Reykhólum, þegar þær voru teknar undir konung. "hiallar xij med iij kugilldum. Kyrkiu eign." [D.I. IV., bls. 685] [1467] Skiptabréf eftir Björn Þorleifsson hinn ríka. "Hlaut þorleifur biomsson j sitt hlutskipti reykiahola a reykianesi, skaleyjar, hamarland, halft midianes, skerdingsstadir, haullustader, midhus, barmar, hyrningsstader, berufiordur, kinnastader, skogar, kollabuder, hiallar, skaldstader, hrishuol, munistunga, hafrafell, vogsbotn, biorg." [D.I.V., bls. 502] [1918] Stærð túns: 3.5 ha. Kálq. 357 fermetrar. Í eyði síðan 1949.

BA-47:001 *Hjallar* bæjarhóll býli 22°09'59.13 65°34'49.81

Farið er út Þorskafjörðin vestanmegin og er bæjarstæði Hjalla vestan Þjóðvegarins u.þ.b. 116 m vestur af vegstæðinu.

Heimildir: Túnakort 1919.

BA-47:002 heimild sel

"Utan við Skuggahlíð, út að allmiklu gili, sem heitir Selgil, eru brekkur, sem heita Selbrekkur. Neðan þeirra, þar sem gilið fellur í ána, eru grónar rústir, sem heita Sel."

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47:003 Heimrasel heimild sel

"Niður undir ánni, utan við Selgilið, neðst í hlíðinni, er grasi vaxinn lynghóll, sem heitir Stórihóll. Suður af honum og niðri við ána er slétt, grasi gróið svæði milli giljanna, sem heitir Eyrar. Höldum þá heim að Heimra-Selgilinu. Heiman við það, niðri við ána, eru selrústir, Heimrasel, og aðrar seltóftir, Fremrasel, eru fyrir framan Fremra-Elgil." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47:004 Fremrasel heimild sel

"Niður undir ánni, utan við Selgilið, neðst í hlíðinni, er grasi vaxinn lynghóll, sem heitir Stórihóll. Suður af honum og niðri við ána er slétt, grasi gróið svæði milli giljanna, sem heitir Eyrar. Höldum þá heim að Heimra-Selgilinu. Heiman við það, niðri við ána, eru selrústir, Heimrasel, og aðrar seltóftir, Fremrasel, eru fyrir framan Fremra-Selgil." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47:005 varða samgöngubót

"Niður af Sjónarhólnum og spölkorn innan túns og innan Sjónarhólsbrekku eru holt (fleiri saman, segir Þ.A.), sem heitir Rjúpuholt (svo s. Ari og Á.A., en Þ.A. Rjúpnaholt). Á holti þessu er varða, og þegar fara skyldi stystu leið inn í (Venjulega talað um að fara "fram í Þorgeirsdal" og "upp í Kálfadal") Þorgeirsdal, var farið um Rjúpuholt." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47:006 Stekkurinn heimild stekkur

"Nokktu neðat eru nokkur (2-3) holt með klettanibbum hér og hvar og veita þau Stekknum skjól. Þau heita Stekkjarholt. Milli holtanna rennur lækur alveg við heimsta Stekkjarholtið, sem heitir Stekkjarlækur. Hann rennur niður til fjarðarins. Enn eitt holt er í sömu línu nálægt túninu. Það heitir Þvottalækjarholt, og milli þess og stekkarholts er Þvottalækur, pollur í honum, sem ekki þornaði, við veginn. Innan við Stekkjarholtið er hvammur allmikill, Stórihvammur. Út úr honum er annar hvammur, Litlihvammur. Neðan þeirra er stór einstakur steinn, Stekkjarsteinn, og inn í dalsmynninu var Stekkurinn. Innan við Stekkinn meðfram Múlá, var fjárgata með gljúfrinu, svonefnd Tæpagata. Skammt fyrir framan túnið, eða á milli þess og Stekkjarholts, er forn gryfja nefnd Kolagröf. Þarna eru fleiri slíkar, en þessi er dýpst." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47: 007 Þvottalækur heimild þvottastaður

"Nokktu neðat eru nokkur (2-3) holt með klettanibbum hér og hvar og veita þau Stekknum skjól. Þau heita

Stekkjjarholt. Milli holtanna rennur lækur alveg við heimsta Stekkjarholtið, sem heitir Stekkjarlækur. Hann rennur niður til fjarðarins. Enn eitt holt er í sömu línu nálægt túninu. Það heitir Þvottalækjarholt, og milli þess og Stekkjarholts er Þvottalækur, pollur í honum, sem ekki þornaði, við veginn. Innan við Stekkjarholtið er hvammur allmikill, Stórihvammur. Út úr honum er annar hvammur, Litlihvammur. Neðan þeirra er stór einstakur steinn, Stekkjarsteinn, og inn í dalsmynninu var Stekkurinn. Innan við Stekkinn meðfram Múlá, var fjárgata með gljúfrinu, svonefnd Tæpagata. Skammt fyrir framan túnið, eða á milli þess og Stekkjarholts, er forn gryfja nefnd Kolagröf. Þarna eru fleiri slíkar, en þessi er dýpst." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47: 008 *tæpagata* heimild leið

"Nokktu neðat eru nokkur (2-3) holt með klettanibbum hér og hvar og veita þau Stekknum skjól. Þau heita Stekkjarholt. Milli holtanna rennur lækur alveg við heimsta Stekkjarholtið, sem heitir Stekkjarlækur. Hann rennur niður til fjarðarins. Enn eitt holt er í sömu línu nálægt túninu. Það heitir Þvottalækjarholt, og milli þess og Stekkjarholts er Þvottalækur, pollur í honum, sem ekki þornaði, við veginn. Innan við Stekkjarholtið er hvammur allmikill, Stórihvammur. Út úr honum er annar hvammur, Litlihvammur. Neðan þeirra er stór einstakur steinn, Stekkjarsteinn, og inn í dalsmynninu var Stekkurinn. Innan við Stekkinn meðfram Múlá, var fjárgata með gljúfrinu, svonefnd Tæpagata. Skammt fyrir framan túnið, eða á milli þess og Stekkjarholts, er forn gryfja nefnd Kolagröf. Þarna eru fleiri slíkar, en þessi er dýpst." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47: 009 *Kolagröf* heimild kolagröf

"Nokktu neðat eru nokkur (2-3) holt með klettanibbum hér og hvar og veita þau Stekknum skjól. Þau heita Stekkjarholt. Milli holtanna rennur lækur alveg við heimsta Stekkjarholtið, sem heitir Stekkjarlækur. Hann rennur niður til fjarðarins. Enn eitt holt er í sömu línu nálægt túninu. Það heitir Þvottalækjarholt, og milli þess og Stekkjarholts er Þvottalækur, pollur í honum, sem ekki þornaði, við veginn. Innan við Stekkjarholtið er hvammur allmikill, Stórihvammur. Út úr honum er annar hvammur, Litlihvammur. Neðan þeirra er stór einstakur steinn, Stekkjarsteinn, og inn í dalsmynninu var Stekkurinn. Innan við Stekkinn meðfram Múlá, var fjárgata með gljúfrinu, svonefnd Tæpagata. Skammt fyrir framan túnið, eða á milli þess og Stekkjarholts, er forn gryfja nefnd Kolagröf. Þarna eru fleiri slíkar, en þessi er dýpst." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47: 010 *Veita* heimild áveita

"Neðan við túnið er mýri, sem nefnd er Veita, og þar sem gamli vegurinn var tæpastur, hét Hrafnabjörg neðan til við Stekkinn. Þau ganga í sjó fram. Þarna niður af bænum og Veitu er eyri við fjörðinn, sem heitir Skipeyri. Þar er gamalt naust, enda var til skamms tíma hafður þar bátur." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47: 011 heimild fjárhús

"Milli fjárhúsa og bæjar er lækur sem heitir Prettur. Yst í túninu voru tvö ból (kviar, færíkviar) sem nefnd eru Fornaból (nú 1967, tún) og Nýjaból." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47: 012 heimild kvíar

"Milli fjárhúsa og bæjar er lækur sem heitir Prettur. Yst í túninu voru tvö ból (kvíar, færíkvíar) sem nefnd eru Fornaból (nú 1967, tún) og Nýjaból." [Örnefnaskrá Hjalla]

Heimildir: Örnefnaskrá Hjalla.

BA-47: 013 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti. Þessi rúst er sennilega bæjarhöllinn.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-47: 014 heimild útihús 22°09'59.13 65°34'47.36

Nr. 2 á túnakorti. Rústin er sunnan við bæjarstæðið, í u.þ.b.59 m frá bæjarstæðinu. Rústin er hlaðin úr torfi og grjóti og er u.þ.b. 6*6 m að ummáli.

Hættumat: engin hætta.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-47: 015 heimild útihús 22°09'59.19 65°34'48.21

Nr. 3 á túnakorti. Rústin er suður af bæjarstæðinu svo til mitt á milli þess og rústar nr. 14. Rústin er sennilega af kálgarði og er hún hlaðin úr grjóti og torfi, u.þ.b. 18*23 m að ummáli.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-47: 016 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-47: 017 heimild útihús 22°09'56.14 65°34'51.42

Nr. 5 á túnakorti. Rústin er í nv átt frá bæjarstæðinu, í u.þ.b. 74m. Sennilega er hér um rúst af fjárhúsi og hlöðu, hlaðin úr torfi og grjóti. Rústin er um 12*14 m að ummáli.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-47: 018 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti. Rústin er í u.þ.b. 118 m frá bæjarstæðinu í jaðri gamla túnsins, nv megin. Rústin er ferhyrnd, 13*5 m að ummáli og hlaðin úr torfi og grjóti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-47: 019 Óþekkt

Vestanmegin við túnstæði Hjalla mótar fyrir ógreinilegri rúst.

BA-48 Gröf

Dýrleiki 24 hundruð. "1805 eru eyðijarðirnar Þórisstaðir og Krínkilstaðir hafðar til beitar. A.M.segir að á Gröf hafi áður verið bænhus." [Johnsen] "Þessir menn fóru til Íslands með Hallsteini: Hrómundr, er síðan bjó í Gröf." [Ísl.sög. IV., Þorskfirðinga saga, bls. 337] [1918] Stærð túns: 3.1 ha. Kálg. 221 fermetrar.

BA-48: 001 *Gröf* bæjarhóll býli 22°12'35.14V 65°32'38.80

"Gamli bærinn stóð á Bæjarhól. Enn neðar er álíka hól, með brekku móti austri, sem nefndur er Smiðjuhóll. Út og niður í túninu, talið frá gamla bænum hafði verið bænahús. Markaði þar fyrir garðlagi. Frá Smiðjuhól og að hesthúsatóft, sem var neðst í túninu, var Smiðjuvöllur, og samhliða honum, heldur neðar, var túnstykki, sem metið var á tuttugu álnir og nefnt var Fimmauri." [Örnefnaskrá Grafar] "Bærinn var með fjórum burstapíljum mót suðri. Austast var skemma með heilum þilgafla, næst kom búr með hálfu þili og tveggja rúðu glugga á stafni. Þar næst komu bæjardyr með heilu þili og glugga upp yfir dyrunum, því þar var dyraloft. Þar næst kom baðstofan með þilgafla, sem náði ekki alveg niður að jörð, var smábekkur, sem hægt var að sitja á. Sex rúðu gluggi var á þilinu niðri og fjöggra rúðu uppi. Við hlið baðstofunnar kom svo mjótt sund, sem hægt var að ganga eftir, og þar næst eldiviðakofi. Því næst kom annað sund, sem var breiðara, og var það farið með hesta og kýr. Því næst kom kálgarður allstór, en fyrir neðan hann var gamall kálgarður ekki minni, sem var bara tótt, sá fyrri veggjum og beðum." [Viðbætur við Örnefnaskrá Grafar]. Gamli bærinn stóð vestar en núverandi íbúðarhús. Hann hefur verið rifinn og sléttað yfir staðinn. Sést ekki til fornleifa.

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 002 *Smiðjuhóll* heimild smiðja

"Gamli bærinn stóð á Bæjarhól. Enn neðar er álíka hól, með brekku móti austri, sem nefndur er Smiðjuhóll. Út og niður í túninu, talið frá gamla bænum hafði verið bænahús. Markaði þar fyrir garðlagi. Frá Smiðjuhól og að hesthúsatóft, sem var neðst í túninu, var Smiðjuvöllur, og samhliða honum, heldur neðar, var túnstykki, sem metið var á tuttugu álnir og nefnt var Fimmauri." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 003 heimild bænhus

"Gamli bærinn stóð á Bæjarhól. Enn neðar er álíka hól, með brekku móti austri, sem nefndur er Smiðjuhóll. Út og niður í túninu, talið frá gamla bænum hafði verið bænahús. Markaði þar fyrir garðlagi. Frá Smiðjuhól og að hesthúsatóft, sem var neðst í túninu, var Smiðjuvöllur, og samhliða honum, heldur neðar, var túnstykki, sem metið var á tuttugu álnir og nefnt var Fimmauri." [Örnefnaskrá Grafar] "Í beinni stefnu frá bænústóttinni voru nokkrar þúfur, sem allar sneru frá austri til vesturs, og mun það hafa verið grafreitir frá bænhusinu, man ekki hversu margar þær voru, en alltaf fimm til átta." [Viðbætur við Örnefnaskrá Grafar] "Hálfkirkja eður bænhus er hjer, og messað þá heimamenn gánga til altaris." [Á.M.VI.bl.217]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar. Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-48: 004 heimild hesthus

"Gamli bærinn stóð á Bæjarhól. Enn neðar er álíka hól, með brekku móti austri, sem nefndur er Smiðjuhóll. Út og niður í túninu, talið frá gamla bænum hafði verið bænahús. Markaði þar fyrir garðlagi. Frá Smiðjuhól og að hesthúsatóft, sem var neðst í túninu, var Smiðjuvöllur, og samhliða honum, heldur neðar, var túnstykki, sem metið var á tuttugu álnir og nefnt var Fimmauri." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 005 *Urðarhús* heimild fjárhús

"Út frá bæ var kálgarður og lægð utan við hann, sem hét Kálgarðslaut. Utan við þessa laut út að urðunum utan túns, er síðar getur, var Urðarhúshóll, dálítið hár og langur hóll. Á Urðarhúshól var tóft eftir hús, sem hafði verið kallað Urðarhús. Þetta hafði verið fjárhús og hlaða, en var aðeins tóft þegar Sigurborg man eftir, þá stundum notað sem rétt. Tóftin var alveg út við urðina undir Bæjarfellinu, en þó innan túns. Annað hús hafði löngu fyrr verið fyrir neðan þetta, en var aðeins gróin tóft. Urðarhúshóll náði að götu, sem lá fyrir neðan hólinn og út í urðina." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 006 tóft óþekkt

"Út frá bæ var kálgarður og lægð utan við hann, sem hét Kálgarðslaut. Utan við þessa laut út að urðunum utan túns, er síðar getur, var Urðarhúshóll, dálítið hár og langur hóll. Á Urðarhúshól var tóft eftir hús, sem hafði verið kallað Urðarhús. Þetta hafði verið fjárhús og hlaða, en var aðeins tóft þegar Sigurborg man eftir, þá stundum notað sem rétt. Tóftin var alveg út við urðina undir Bæjarfellinu, en þó innan túns. Annað hús hafði löngu fyrr verið fyrir neðan þetta, en var aðeins gróin tóft. Urðarhúshóll náði að götu, sem lá fyrir neðan hólinn og út í urðina." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 007 heimild leið

"Út frá bæ var kálgarður og lægð utan við hann, sem hét Kálgarðslaut. Utan við þessa laut út að urðunum utan túns, er síðar getur, var Urðarhúshóll, dálítið hár og langur hóll. Á Urðarhúshól var tóft eftir hús, sem hafði verið kallað Urðarhús. Þetta hafði verið fjárhús og hlaða, en var aðeins tóft þegar Sigurborg man eftir, þá stundum notað sem rétt. Tóftin var alveg út við urðina undir Bæjarfellinu, en þó innan túns. Annað hús hafði löngu fyrr verið fyrir neðan þetta, en var aðeins gróin tóft. Urðarhúshóll náði að götu, sem lá fyrir neðan hólinn og út í urðina." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 008 tóft óþekkt

"Bæjarlækurinn rennur að mestu sunnan við bæjarstæðið. Framan við lækinn eru húsatættur, og gata neðan við þær. Tungan sem lækurinn og gatan mynda, heitir Lækjartunga." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 009 heimild leið

"Bæjarlækurinn rennur að mestu sunnan við bæjarstæðið. Framan við lækinn eru húsatættur, og gata neðan við þær. Tungan sem lækurinn og gatan mynda, heitir Lækjartunga." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 010 *Fremstahús* heimild útihús

"Húsflatir eru í túni, ofan við Miðgötur. Á þeim stóðu húsin, Fremstahús, Leighús og Lambhús." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 011 Leighús heimild útihús

"Húsflatir eru í túni, ofan við Miðgötur. Á þeim stóðu húsin, Fremstahús, Leighús og Lambhús." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 012 Lambhús heimild útihús

"Húsflatir eru í túni, ofan við Miðgötur. Á þeim stóðu húsin, Fremstahús, Leighús og Lambhús." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 013 Fjóshóll heimild fjós

"Við hliðina á Átjánánavelli með læknum er lágur, langur hóll, nefndur Fjóshóll. Hann náði niður að Ferðamannagötu. Ferðamannagata var fast nafn á veginum út fjörðinn, og neðan hennar var svæði, sem nefnt var Þemba, en það er mýrlent stykki neðan til við Fjóshólinn." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 014 Ferðamannagata heimild fjós

"Við hliðina á Átjánánavelli með læknum er lágur, langur hóll, nefndur Fjóshóll. Hann náði niður að Ferðamannagötu. Ferðamannagata var fast nafn á veginum út fjörðinn, og neðan hennar var svæði, sem nefnt var Þemba, en það er mýrlent stykki neðan til við Fjóshólinn." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 015 Kviaból heimild kvíar

"Hából er milli túns og Dalaholts, en fram af Háabóli, upp af fremstu húsunum og Húsabrekkum, er Kviaból. Á því eru Bólklettur. Milli Kviabóls og Háabóls er Bólbrekka, og hluti af henni nefnist Kvialaut." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 016 Ekrur tóft óþekkt

"Þar niðri við sjóinn er láglandið nefnt Ekrur. Þar var áður sáð. Bakkarnir þar inn með firðinum heita Ekrubakkar. Á Ekrum voru einhverjar tóftir. Þar er nú allt grasi vaxið og skógi hulið. Bæjarlækurinn heldur sínu nafni alla leið til sjávar." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 017 dys legstaður

"Upp af bænum og inn af Bæjarfelli er stórt og mikið klettafell, en heitir Hrómundarfell. Talið er, að það dragi nafn af Hrómundi, sem um getur í Þorskfirðingasögu og bjó í Gröf. Skarð er í miðjuna á Hrómundarfellinu og graslautar og þúfur. Sagt er, að Hrómundur sé dysjaður þar." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 018 náma mógrafir

"Bæjarlækurinn, sem fyrr er nefndur, kemur úr mörgum mosadýjum í dölunum, en þó mest úr Ystadal. Í honum var móstunga. Voru þrjár til fjórar skóflustungur af mó og þrjár af pysju efst. Þetta var góður mór. Hætt var að taka 1937-38." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 019 *Gyrðisdalur* heimild bústaður

"Framarlega undir Hrómundarfelli er stór dalur, sem heitir Gyrðisdalur. Þar var býli eitt sinn, og sjást þar tættur. Er sagt, að þar hafi Gyrðir búið í fornöld, en hvergi finnst þess manns getið." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 020 *Vörðulág* varða óþekkt

"Framan við Bingina við norðurenda fellsins (Hrómundarfells) er Vörðulág, sem dregst saman eins og skott. Er þá komið upp undir brún og fram að Grafarhálsvegi, en það er gatan ofan af hálsinum. Hún liggur beint yfir frá Gröf, um Grafarháls og kemur á Hálsveg í Krossgiljum. Varða er á hálsbrún, upp af Vörðulaág." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 021 *Grafarhálsvegur* heimild leið

"Framan við Bingina við norðurenda fellsins (Hrómundarfells) er Vörðulág, sem dregst saman eins og skott. Er þá komið upp undir brún og fram að Grafarhálsvegi, en það er gatan ofan af hálsinum. Hún liggur beint yfir frá Gröf, um Grafarháls og kemur á Hálsveg í Krossgiljum. Varða er á hálsbrún, upp af Vörðulaág." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 022 *Hálsvegur* heimild leið

"Framan við Bingina við norðurenda fellsins (Hrómundarfells) er Vörðulág, sem dregst saman eins og skott. Er þá komið upp undir brún og fram að Grafarhálsvegi, en það er gatan ofan af hálsinum. Hún liggur beint yfir frá Gröf, um Grafarháls og kemur á Hálsveg í Krossgiljum. Varða er á hálsbrún, upp af Vörðulaág." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 023 *Þrívörður* varða óþekkt

"Næstum því heiman frá bæ og upp að vegi liggur langur hryggur neðan við Vörðulág. Þetta eru melar og holt, lyngi og kjarri vaxin. Efri hluti þessa svæðis heitir Flatháls, og á honum eru Þrívörður, tvær saman og ein sér. Þær sjást vel og standa enn." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 024 *Miðgötur* heimild leið

"Nokkuð neðan við Krókholt eru Hærri-Ferðamannagötur og Lægri-Ferðamannagötur. Þessar götur eru samhliða. Hærri-Ferðamannagötur voru líka nefndar Miðgötur og hinar Neðrigötur. Miðgötur voru fyrir þá, sem komu að Gröf og voru gangandi, Neðrigötur fyrir þá, sem fóru lengra og komu ekki við. Fjargötur (sjá síðar) voru ofar. Allt svæðið milli gatna frá Kerlingargili og heim að bæ er skógur og melur. Nýi vegurinn liggur um Neðrigötturnar." Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 025 *Neðrigötur* heimild leið

"Nokkuð neðan við Krókholt eru Hærri-Ferðamannagötur og Lægri-Ferðamannagötur. Þessar götur eru samhliða. Hærri-Ferðamannagötur voru líka nefndar Miðgötur og hinar Neðrigötur. Miðgötur voru fyrir þá, sem komu að Gröf og voru gangandi, Neðrigötur fyrir þá, sem fóru lengra og komu ekki við. Fjargötur (sjá síðar) voru ofar. Allt svæðið milli gatna frá Kerlingargili og heim að bæ er skógur og melur. Nýi vegurinn liggur um Neðrigötturnar." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 026 heimild naust

"Þá verður tekið svæðið, sem er innan við Kerlingargil. Áin milli Þórisstaða og Grafar heitir Búlká. Hún er á merkjum jarðanna. Búlkeyri er Þórisstaðamegin við ána. Nes er þar við ána, er heitir Hnakkhólsnes. Í nesinu er töft eftir eitthvað, ef til vill gamalt naust." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 027 *Stekkjarhamarsklettur* þjóðsaga huldufólksbústaður

"Upp af Votuhjöllum er önnur hjallabrún, er liggur skáhalt ofan í átt til Grafar. Þetta er allhá brún, sem stundum var nefnd Stekkjarhamarsklettur, en oftast var talað um Stekkjarhamra. Það er löng klettaröð, og þar átti að búa huldufólk. Graslendi neðan þeirra á Votuhjöllum nær alveg fram að Búlká. Upp á Stekkjarhamarsklettum eru grasblettir allstórir, fram af Flathálsi, sem fyrir getur." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 028 heimild stekkur

"Hjallar tveir, sem hvor um sig heitir Bekkur eru fyrir ofan bílveginn að Gröf. Annar er út við Kerlingargil, á móts við Leyni, en hinn fyrir innan Stekk og Stekkjarhamar. Ofan við Bekkinn móti Leyninum er mýri, sem heitir Stekkjarmýri." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 029 *Naustavogur* heimild naust

"Niður við sjóinn hér undan er Naustavogur. Sigurborg kannast ekki við annan vog en Bæjarvog. Við voginn er Naustanef, og á því er mjög gamalt naust. Utan við Naustavog er gríðarhár rani fram í sjóinn, sem heitir Byrgistangi. Á honum var lambabyrgi. Upp af honum er hóll, sem heitir Byrgishóll. Er af honum útsýn góð." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 030 *Lambabyrgi* heimild rétt

"Niður við sjóinn hér undan er Naustavogur. Sigurborg kannast ekki við annan vog en Bæjarvog. Við voginn er naustanef, og á því er mjög gamalt naust. Utan við Naustavog er gríðarhár rani fram í sjóinn, sem heitir Byrgistangi. Á honum var lambabyrgi. Upp af honum er hóll, sem heitir Byrgishóll. Er af honum útsýn góð." [Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 031 *Grímkelstaðir* heimild bústaður

"Grímkelstaðaá er á merkjum móti Hallsteinsnesi. Innan við ána eru bæjarrústir mjög fornar og grasi grónar. Þær eru við veginn út að Hallsteinsnesi, upp undir Horninu. Voru þetta taldar rústir Grímkelstaða, en þær eru sagðar kenndar við Grímkel, launson Hallsteins á Hallsteinsnesi. Fyrir nokkrum árum, líklega 1974-1975 (a.m.k. eftir 1970) kom mikill maður í skógin inn til við Grímkelstaðaá, svo að hann eyddist og fór í fauska. Þá kom í ljós graslendi, töðutún, og talsvert greinilegar tóftir, sem lækur rennur hjá. Tóftirnar eru beggja megin við lækinn og eins og vað á honum þar. Þessar tóftir eru niður undir Akranesi, og lækurinn rennur ofan í Akraneshvamminn. Þetta getur hafa verið Grímkelstaðir." [Örnefnaskrá Grafar] "Líklega eru þarna ekki færri en 8 tóftarbrot, jafnvel fleiri og sumar mjög greinilegar, en vegna þess að svæðið er sums staðar nokkuð þýft er erfiðara að greina þær innan um kalið og hálfvallnar skógarhrislar. Húsakynni þessi hafa yfirleitt verið lítil að flatarmáli, utanmál alla jafna á milli 5 - 8 metrar á kannt." [Breiðfirðingur].

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar. Breiðfirðingur, 32-33. árg., 1973-74.

BA-48: 032 heimild legstaður

"Í beinni stefnu frá bænhústóttinni voru nokkrar þúfur, sem allar sneru frá austri til vesturs, og mun það hafa verið grafreitir frá bænhúsinu, man ekki hversu margar þær voru, en alltaf fimm til átta." [Viðbætur við Örnefnaskrá Grafar]

Heimildir: Örnefnaskrá Grafar.

BA-48: 033 *Þórisstaðir* bæjarhóll býli 22°11'1.84V 22°19'37.53N

"1805 eru eyðijarðirnar Þórisstaðir og Krínkilstaðir hafðar til beitar." [Johnsen] "Þórisstaðir er næstaustasta jörð í Gufudalssveit. Bærinn er í hlíðinni, er hallar austur til Þorskafjarðar. Jörðin dregur nafn af Gull-Þóri, er hér bjó, sbr. Þorskfirðinga sögu. Ekki er svo getið byggðar hér um langan aldur, en 1703 (?) er þetta talið gamalt eyðibýli, sem þó beri greinileg merki um byggð. Síðan er jörðin aftur byggð um miðja 19.öld." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

"Þórisstader. Fornt eyðiból hjer í landinu inn frá bænum, þar sem nú er brúkuð selstaða frá Gröf. Þar sjest ljós byggingamerki af tófta og girðingaleifum, en ekki hefur þar búið verið frá gamalli tíð. Ekki má hjer aftur byggja, því túnið er uppblásið í grasleysmóa. Þar með er heyskapur enginn þar nálægt. Heimajörðin má ekki selhagann án vera." [Á.M.VI.bindi, bls.218]. Rétt áður en komið er að þeim stað þar sem að þjóðvegurinn beygir upp hálsinn á milli Þorskafjarðar og Djúpafjarðar er bæjarstæði Þórisstaða. Bæjarstæðið er í u.þ.b. 60 m vestur af miðlínu þjóðvegarsins. Ekki sést til fornleifa.

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða. Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-48: 034 *Stapaklettur* þjóðsaga huldufólksbústaður

"Undir hvolfinu og Stapahjallanum, rétt við götuna, sem liggur heim, er klettastaði allhár, nefndur Stapi. Blindbeygja er á veginum fyrir ofan við klettinn, sem hefði ekki þurft að verða, ef kletturinn hefði verið sprengdur. En Lýður Jónsson vegavinnustjóri vildi ekki raska klettinum, af því að talið var, að huldufólk byggði í honum." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 035 *Stekkur* heimild stekkur

"Rétt innan við Stapann, nær bænum, er grashvammur neðan við götuna. Í honum var stekkur, enda heitir hvammurinn Stekkur." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 036 *Kvíar* heimild kvíar

"Fyrir ofan tún er kletthjalli nokkuð stór; nær heim undir tún og upp undir Seljafellsbrún og heitir Bólhjalli. Undir honum eru gamlar Kvíar." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 037 heimild rétt

"Bæjarlækurinn rennur um mitt túnið og kemur ofan úr Löngubrún og Seljadal, er síðar getur, og fellur til sjávar um dæld eina neðst í túninu sem heitir Hvammur. Um Hvamminn liggur vegurinn. Innanverðu við túnið er klettabelti, og þar í skarði er fjárrétt, sjálfvilbúin að mestu." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 038 heimild lending

"Utar, mitt á milli Bæjarlæks og Fremragils, er Skipatangi, klettatangi, þar var lending og má enn sjá naustið." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 039 heimild naust

"Utar, mitt á milli Bæjarlæks og Fremragils, er Skipatangi, klettatangi, þar var lending og má enn sjá naustið."

[Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 040 *Gvendarbrunnur* heimild brunnur

"Utan til við Bæjarlæk er smáhvolf í bakkana, grasi vaxið, nefnt Kringla. Upp og inn af Kringlu, utarlega í túnjaðrinum og neðarlega, er uppsprettulind, sem sá góði Gvendur biskup vígði á sinni tíð og heitir Gvendarbrunnur." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 041 *Búlkaárnes* dys legstaður

"Skammt fyrir utan Kringlu, nær Byrgistanga, er Deddulaut. Byrgistangi er mjög blásin sandeyri, sem gengur fram í sjóinn nokkuð utan við Kringlu. Þar var lambabyrgi (og líka naust, s.Á.Á). Þetta mun vera Búlkaárnes, sbr. Þorskfirðingasögu. Þarna á sandinum eru fjórir reitir um 6 feta langir og allir eins í laginu, e.t.v. Leifar forndysja (Á.Á.man eftir dysjum á Búlkaáreyri, en ekki á Byrgistanga; telur þó, að þær geti vel verið þar líka)." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 042 *Gullhóll* dys legstaður

"Beint upp af bænum, fyrir ofan garð, innan við Bæjarlækinn, er afar fornleg tóft. Í hærri enda tóftarinnar er afar stór steinn. Gómul munnmæli herma, að þetta mannvirki sé leiði Ingibjargar, konu Gull-Þóris. Hóll þessi heitir Gullhóll." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 043 heimild bústaður

"Þórður Þorsteinsson, sem eitt sinn bjó á Þórisstöðum, byggði lítinn bæ yfir sig og konu sína frammi í túni, en nú hefur hann verið sléttður. Á.Á.man ekki, hvað bær þessi eða kofi var kallaður, en segir hann hafa eitthvert nafn. Á.Á.segir, að byrgi Gull-Þóris hafi fundist í neðstu flötinni í túninu sem nú nær alveg niður að vegi, fyrir nokkrum árum." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 044 *Seljadalur* heimild sel

"Neðan við Löngubrún er Seljadalur. Bílvegurinn liggur upp og fram Seljadal. Þar sem vegurinn liggur fram úr dalnun, er Mógrafarseil alveg við hann. Á svipuðum slóðum fram af í Seljadal á Bæjarlækurinn upptök sín. Hann rennur milli Miðaftansnúks og Seljafells." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 045 *Mógrafarseil* náma mógrafir

"Neðan við Löngubrún er Seljadalur. Bílvegurinn liggur upp og fram Seljadal. Þar sem vegurinn liggur fram úr

dalnum, er Mógrafarseil alveg við hann. Á svipuðum slóðum fram af í Seljadal á Bæjarlækurinn upptök sín. Hann rennur milli Miðaftanshnúks og Seljafells." [Örnefnaskrá Þórisstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Þórisstaða.

BA-48: 046 *Krínkilsstaðir* heimild býli

"Krinkillstader. Annad eyðiból í þessari jarðar landi, á. Hlíðinni út frá bænum. Þar sjest lítið til byggingaleifa af tóftarústum, en girðingar öngvar. Eru það þó almennileg munnmæli, að þar hafi byggð verið. Ekki má hjer byggð setja, því túnstaðið er nú komið í skóg og lýngmosamóa. Heyskapur er og alls enginn þar nálægt." [Á.M.VI.bl. 218]

Heimildir: Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-48: 047 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti. Sennilega er þetta bæjarhóllinn (sjá nr. 1).

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 048 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 049 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 050 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 051 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 052 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 053 heimild útihús

Nr. 7 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 054 Fjánhús 22°12'46.18V 65°32'41.75N

Nr. 8 á túnakorti. Í u.þ.b. 200 m frá íbúðarhúsinu í norðvesturátt. Ferhyrnd rúst, 10*10 m að ummáli. Hleðslur standa grónar.

Hættumat: engin hætta.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 055 Fjánhús 22°12'44.80V 65°32'42.34N

Nr. 9 á túnakorti. Í u.þ.b. 22 m norðvestur af nr 54. Rústin er ferhyrnd og þríhólfa, 10*8 m að ummáli.

Hættumat: engin hætta.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 056 útihús 22°12'43.22V 65°32'43.92N

Nr. 10 á túnakorti. Í u.þ.b. 40 m norðvestur af 55. Rústin er ferhyrnd og þríhólfa, 24*6 m að ummáli. Hleðslur standa grónar og er hleðsluhæð um 1 m.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-48: 057 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti Þórisstaða.

Heimildir: Túnakort Þórisstaða frá 1918.

BA-48: 058 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti Þórisstaða.

Heimildir: Túnakort Þórisstaða frá 1918.

BA-48: 059 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti Þórisstaða.

Heimildir: Túnakort Þórisstaða frá 1918.

BA-48: 060 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti Þórisstaða.

Heimildir: Túnakort Þórisstaða frá 1918.

BA-48: 061 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti Þórisstaða.

Heimildir: Túnakort Þórisstaða frá 1918.

BA-48: 062 Túngarður 22°10'59.38V 65°46'36.72N

Túngarður hlaðinn úr torfi og grjóti er sýnilegur bæði vestan og sunnan megin við bæjarstæðið. Túngarðurinn nær niður fyrir þjóðveg og hverfur svo.

Hættumat: Hætta

BA-48: 063 útihús 22°11'05.59V 65°33'50.75

Í u.þ.b. 50 m vestur af bæjarstæðinu er lítil torfhlaðin ferhyrnd rúst sem stendur við túngarðinn vestanmegin.

Hættumat: Engin hættu.

BA-48: 064 útihús 22°10'59.38V 65°33'46.72

Í u.þ.b. 60 m suðaustur af þjóðveginum, sunnan megin við bæjarstæði Þórisstaða er lítil ferhyrnd rúst. Rústin er hlaðin úr torfi og grjóti, 5*6 m að ummáli.

Hættumat: Engin hættu.

BA-48: 065 útihús 22°11'06.30V 65°33'39.67

Farið er eftir þjóðveginum í vesturátt frá Þórisstöðum í átt til Grafar í u.þ.b. 268 metra er lítil torf og grjóthlaðin rúst sjávarmegin við þjóðveginn. Rústin er ferhyrnd, 14*30 m að ummáli.

Hættumat: Hætta

BA-48: 066 Óþekkt 22°11'06.30V 65°33'39.67

Í u.þ.b. 350 metra suður af bæjarstæði Þórisstaða er ferhyrnd rúst og er hún á svæði þar sem að leiðir D og B/F skarast. Þessi rúst er sjávarmegin við núverandi vegstæði. Rústin er 15*10 m að ummáli.

Hættumat: hætta

BA-48: 067 Óþekkt 22°12'05.67V 65°32'07.94

Í u.þ.b. 290 m í norður frá bæjarstæðinu. Rústin er ferhyrnd og þríhólf, 5*6 m að ummáli. Hleðslur standa grónar í u.þ.b. 40 cm hæð.

Hættumat: engin hættu

BA-48: 068 Kolagröf 22°11'09.28V 65°32'07.14

Í u.þ.b. 500 m fjarlæg í austur frá bæjarstæðinu, alveg niður við sjóinn. Nokkrar ógreinilegar holur sem sennilega eru leyfar kolagrafa.

Hættumat: engin hættu

BA-48: 069 Rétt 22°12'08.32V 65°32'08.32

Í u.þ.b. 285 m í suðvestur frá bæjarstæðinu. Grjóthlaðin rétt og mynda klettur nyrðri vegg hennar. Austur og vestur veggir eru hlaðnir úr grjóti og er inngangur sunnanmegin. 17*8 m sð ummáli.

Hættumat: engin hættu

BA-48: 070

Kálgarður 22°12'28.98V 65°32'35.00

Í u.þ.b. 131 m suður af bæjarstæðinu, rétt við vegslóða sem liggur út á Hallsteinsnes. Sennilega er hér um að ræða leyfár kálgarðs.

Hættumat: hætta**BA-48: 071**

Naust 22°12'33.79V 65°32'23.53

Veginum sem liggur út á Hallsteinsnes er fylgt í u.þ.b. 319 m í vestur, þá er farið beint niður að sjó. Á litlum tanga sem skagar út í sjóinn er naust.

Hættumat: engin hætta**BA-48: 072**

Skothús 22°12'41.72V 65°32'15.89

Á næsta tanga suðvestan við nr. 71, í u.þ.b. 240 m fjarlægð er lítið grjóthlaðið skothús. Stendur það alveg við sjóinn.

Hættumat: engin hætta**BA-48: 073**

Byrgi 22°12'50.36V 65°32'20.13

Svo til beint upp af tanganum þar sem skothúsið stendur, um 140 m suðaustur af vegslóðanum sem liggur út á Hallsteinsnes.

Hættumat: engin hætta**BA-48: 074**

Óþekkt 22°12'19.91V 65°33'09.12

Í u.þ.b. 1 km fjarlægð í norðvestur frá bæjarstæðinu. Stendur undir fjallshlíðinni.

Hættumat: engin hætta**BA-48: 075**

Kvíar 22°12'32.09V 65°32'51.99

Beint í norður frá bæjarstæðinu, í u.þ.b. 500 m fjarlægð. Stendur rétt undir fjallshlíðinni, 5*9 m að ummáli. Sennilega er hér um að ræða kvíar.

Hættumat: engin hætta**BA-48: 076**

Heygarður 22°12'26.85V 65°32'51.43

Suðvestur af nr 75, í u.þ.b. 70 m fjarlægð. Sennilega er hér um að ræða heygarð.

Hættumat: engin hætta**BA-48: 077**

Nátthagi 22°11'53.72V 65°33'15.92

Farið er eftir afleggjaranum að Gröf í vesturátt í u.þ.b. 500 m. Þá er komið að litlum slóða sem liggur inn í skóginn norðan við afleggjarann. Þar svo til beint upp af í u.þ.b. 134 m fjarlægð er stór nátthagi. Nátthaginn er hlaðinn úr torfi og grjóti og er um 50*29 m að ummáli.

Hættumat: hætta.**BA-49 Hallsteinsnes**

Dýrleiki 30 hundruð."1805 er eyðihjáleigan Flókastaðir talin með." [Johnsen] "Hallsteinn, sonr Þórólfs Mostrarskeggs, nam Þorskafjörð ok bjó á Hallsteinsnesi." [Ísl.sög. I., Landnámabók, bls. 97] "Hallsteini Þórólfsyni þótti lítilmannligt at þiggja land at föður sínum, ok fór hann vestr yfir Breiðafjörð ok nam þar land ok bjó á Hallsteinsnesi." [Ísl.sög. III., Eyrbyggja saga, bls.8] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firði. Fra quindis firði. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfá dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr

Gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1498] Guðmundur Andrésón gefr og geldr Þorbirni Jónssyni til æfinlegrar eignar jarðirnar Kaldbak og Kleifar í Kallaðarnesskirkjusókn. "...a hallsteinsnesi j gufudals kirkjusokn manudaginn næsta fyrir Matheus Messo um haustid..." [D.I. VII., bls. 409-10] [1506] Stefán biskup í Skálholti úrskurðar skóg þann allan, er Teigskógr er kallaður, millum Grímkelsár og Kleifar, fullkomna og æfinlega eign kirkjunnar á Stað á Reykjanesi. "...þa agreining sem er í millvm kirkiunnar a stad a reykjanesi og þeirra sem bua á hallsteinsnesi vm skóg þann er teigskogur er kalladr." [D.I.VIII., bls.117]

[1918] Stærð túns: 5.2 ha. Kálg. 209 fermetrar.

BA-49: 001 *Hallsteinsnes* bæjarhóll býli 65°31'58.3N 65°31'58.3V

Fylgt er afleggjaranum sem liggur er Djúpafjarðarmegin og er farið alveg yst á Hallsteinsnesið. Bærinn stendur undir fjallshlíðinni. Tvö hús hafa verið reist á bæjarstæðinu og hafa þau skemmt bæjarhóllinn talsvert. Sést móta fyrir rústum af burstabæ og eru þrjú hús sýnileg sunnanmegin. Austamegin hefur bæjarhóllinn verið eyðilagður við byggingu bájárnshúss.

Heimildir: Túnakort 1919.

BA-49: 002 heimild smalakofi

"Framhaldið af Selkleifum ofan götu er nefnt Seltagl. Það er framhaldandi klettahamar upp á fjallsbrún; tekur þar við hrjóstrugur hæðarhryggur framundir Kvos, er síðar getur. Fremst eða efst á Seltaglinu má sjá leifar af hjásetubyrgi, enda þaðan hin besta yfirsýn yfir Teigshjalla og Teigasskóg." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 003 *Flókavellir* heimild býli

"Selið var býli, sem hét að fornu Flókavellir. Á Flókavöllum var haft í seli um síðustu aldamót, og þar hafðir sauðir á vetrum og látnir liggja fyrir opnu húsi, sem allalengt var með sauði. Þá bjó á Hallsteinsnesi Jóhann Frímánn, faðir Gísla skipasmiðs á Bildudal. Um 1880 hokruðu gömul hjón á Flókavöllum, Þorbjörg Einarsdóttir, langamma mín, og hennar maður, Björn Jónsson. Búskaparsaga þeirra varð mjög stutt þarna" [Örnefnaskrá Hallsteinsness] "Flókastader. Fornt eyðiból hjer í landinu á hlíðinni við Þorskafjörð, þar sem venjulega hefur brúkast selstaða frá jörðunni, og eru þar sýnileg byggingamerki af tóftarústum og byggingaleifum, en þó hefur þetta eyðiból ekki byggt hafa verið í 200 ár eður lengur. Ekki þykir mönnum líkegt að þetta megi byggjast, því túnstæði er mjög lítið, og heyskapurinn í sama máta þar nálægt nærri enginn." [Á.M.VI.bindi, bls. 219]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness. Árni Magnússon, Páll Víðalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-49: 005 heimild sel

"Fjallsbrúnn fyrir ofan Seltúnið kallast Selklettur, og nefnist Selskriða neðan við klettana, niður að Seltúni. Á túninu sjást greinilega allar byggingatóftir, svo túngarðar (torfhleðslan stendur vel, grjóthleðslan miður)." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 006 náma mógrafir

"Rétt upp af Selklettum er nær kringlóttur bolli, sem heitir Selkvos. Þarna á Ytri-Sellækur upptök sín, sá rennur niður með Seltúninu að innanverðu, sem áður getur. Í Selkvos eru gamlar mógrafir, mór dágóður." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 007 varða óþekkt

"Kolviðarhjalli er þéttum skógi vaxinn. Utan við Fögruhlíðarkleifar er Fagrahlíð. Hún nær frá kleifunum að innan og út að Fögruhlíðarhólum, sem raunar er aðeins einn hóll með þrem vörðubrotum." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 008 *Goðhúsahvammur* þjóðsaga óþekkt

"Ytri-Fögruhlíðarlækur rennur um hvamma, sem heita Goðhúsahvammur. Þar segir sagan, að Hallsteinn hafi reist hof sitt. Engar rústir eru þar sjáanlegar, og nú er hvammurinn skógi vaxinn. Áður var þar slægjuland. Miðgötur byrja í Goðhúsahvömmum, liggja út hliðina miðsvæðis, og út á Ból, en þar skammt fyrir innan túnið sameinast þær Ferðamannagötu." [ÖrnefnaskráHallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 009 *Miðgötur* heimild leið

"Ytri-Fögruhlíðarlækur rennur um hvamma, sem heita Goðhúsahvammur. Þar segir sagan, að Hallsteinn hafi reist hof sitt. Engar rústir eru þar sjáanlegar, og nú er hvammurinn skógi vaxinn. Áður var þar slægjuland. Miðgötur byrja í Goðhúsahvömmum, liggja út hliðina miðsvæðis, og út á Ból, en þar skammt fyrir innan túnið sameinast þær Ferðamannagötu." [ÖrnefnaskráHallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 010 *Stekkur* heimild stekkur 65°31'44.508N 22°18'32.844V

"Utan við Þórðarhornið kemur lækur niður hliðina, sem heitir Þórðarhornslækur og rennur í Hliðhamarsvíkina utanverða. Neðan við Stekkjarhlíðina er gamall stekkur yst undir hliðinni og eru rústir hans greinilegar. Kringum þær er Stekkjartún með vallgrónum túngarði." [Örnefnaskrá Hallsteinsness] Gengið er í vestsuðvestur átt frá bæjarstæðinu og eru gömlu götunum efst undir fjallinu fylgt. Í u.þ.b. 700 metra fjarlægð frá bæjarstæðinu, suður af götunum, standa rústir umkringdar garðlagi (Fornleif nr. 10 stendur innan garðsins).

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 011 garðlag túngarður

"Utan við Þórðarhornið kemur lækur niður hliðina, sem heitir Þórðarhornslækur og rennur í Hliðhamarsvíkina utanverða. Neðan við Stekkjarhlíðina er gamall stekkur yst undir hliðinni og eru rústir hans greinilegar. Kringum þær er Stekkjartún með vallgrónum túngarði." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 012 *Hormór* náma mógrafir

"Innan við Hærritjörn er klettarni, sem gengur í sjó fram og upp undir innanverðan Stekkinn. Þetta eru flatir klapparásar og nefndir Stekkjarásar. Þeir eru tveir, sá innri er styttri. Hormór heitir mýrarfláki efst í Grenitrésnesinu,

inn af tjörnunum; þar er léleg slægja og beit. Í Hormó eru mógrafir en mór lélegur." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 013 *Fjánhúsabrekkur* heimild fjárhús

"Upp af Stekkjarásum spölkorn innan við Stekkinn er mýrarfláki, nefndur Stekkjarmýrar. Utan til við Urðarmúlann er hlíðarslakki, sem heitir Fjánhúsabrekkur. Ef vel er hugað, má þar enn sjá í hrískjarri móta fyrir óreglulegri hleðslu. Upp og fram af Fjánhúsbrekkum er Stekkjardalur, allangur dalslakki. Utan til við Fjánhúsbrekkur er lækur, sem heitir Þvottalækur. Hann fellur í Stekkjarvíkina, rétt fyrir utan Urðarmúlalæk. Í Þvottalæk við Miðgöturnar var ullin þvegin, þá vatnsskortur var heima." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 014 *Þvottalækur* heimild þvottastaður

"Upp af Stekkjarásum spölkorn innan við Stekkinn er mýrarfláki, nefndur Stekkjarmýrar. Utan til við Urðarmúlann er hlíðarslakki, sem heitir Fjánhúsabrekkur. Ef vel er hugað, má þar enn sjá í hrískjarri móta fyrir óreglulegri hleðslu. Upp og fram af Fjánhúsbrekkum er Stekkjardalur, allangur dalslakki. Utan til við Fjánhúsbrekkur er lækur, sem heitir Þvottalækur. Hann fellur í Stekkjarvíkina, rétt fyrir utan Urðarmúlalæk. Í Þvottalæk við Miðgöturnar var ullin þvegin, þá vatnsskortur var heima." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 015 náma rista

"Í Krossanesi er mýri, sem heitir Steinmýri. Hún er kennd við einstakan stein í mýrinni, sem er u.þ.b.metri á hvorn veg, en fer þó stundum á káf, þegar mýrin bólgnar upp í frosthörkum. Í mýrarjöðrunum var lögnum dágóð torfrista og mikið notað." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 016 varða óþekkt

"Upp af Steinmýrinni er skógi og grasi vaxinn hvammur eða slakki, sem heitir Steinmýraskógur. Þar austur af er holt eða kletthajalli með þremur vörðubrotum, sem nefndur er Þrívörðuholt eða Þrívörður." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 017 *Vörðuhólmi* varða óþekkt

"Utan við Flathólmann er hár hólmi með hamrabeltum að norðan. Á honum er varða; er hann jafnan nefndur Vörðuhólmi, öðru nafni Háhólmi." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 018 *Sauðhúsholt* heimild fjárhús

"Upp af Bæjarvík neðan túns heitir Túnfótur; vestan við hann er Sauðhúsholt. Niður með öllum Túnfæti að vestan allt ofan frá túni niður að Veitu, sjást leifar af mjög fornri garðhleðslu (gamall vörslugarður?)." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 019 garðlag vörslugarður

"Upp af Bæjarvík neðan túns heitir Túnfótur; vestan við hann er Sauðhúsholt. Niður með öllum Túnfæti að vestan allt ofan frá túni niður að Veitu, sjást leifar af mjög fornri garðhleðslu (gamall vörslugarður?)." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 020 *Veita* heimild áveita

"Mýrin á milli Túnfótar og Bæjarvíkur heitir Veita; þar var dágóð torfrista, enda mikið notuð." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 021 náma rista

"Mýrin á milli Túnfótar og Bæjarvíkur heitir Veita; þar var dágóð torfrista, enda mikið notuð." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 022 *Skipatananaust* heimild naust

"Vestan við Bæjarvíkina er Skipatangi. Út af Skipatanga er langt og lágt þangsker, sem fer í kaf um hálfallinn sjó, g heitir Dyrasker. Í klettana gengt naustum í Skipatanga er skarð, og frá bænum séð ber Dyraskerið í skarðið. Gengt skarðinu eru tvö skjólsæl bátanaust, nefndust Skipatanganaust; stærri naustið hentaði áttæringi." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 023 heimild hjallur

"Fram og vestur af Skipatanga er stór og hár grashólmi með mjög háu klettariði að norðvestan og norðan, en mun lægri austan til; sá hólmi heitir Fótbalður. Hann er austanvert í Fótbaldurssund, sem er í mynni Djúpafjarðar. Lágt grjótrif tengir Fótbalður við vesturenda Skipatanga, en heitir Fótbaldurstrif; fer jafnan í kaf um flæðar. Norðaustan klettana í Fótbalðri er lág grasgrund, nefnd Fótbaldurgrund. Upp á hólmanum, rétt austar en þar, sem hann er hæstur, er lítil töft, trúlega leifar af fornum fiskhjalli." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 024 garðlag óþekkt

"Litlu vestan við tjörnina (Skipatangatjörn) er klettahjalli með lárétu stuðlabergi og smástalli eða skúta upp undir slútandi brún, heitir Hrafnastallur; þar hefur og hrafn orpið. Nokkru vestar við sjóinn er (blágrýtis-) hamarhjalli eða klettur, og nefnist Háiklettur. Undir honum er garðlag og grasflöt." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 025 *Sólheimar* heimild býli 65°31'59.141N 22°20'15.821V

"Rétt norður af Háakletti er gamalt túnstæði, eða ef til vill akurgerði, heitir Sólheimar. Sést garður mjög greinilegur í kring, en nú að nokkru hulinn birkiskógi, en lítt sjást húsarústir, þó finnanlegar í skógarkjarri. Sólheimaklettur og Sólheimaurð nefnast klettarnir og urðin ofan túnsins. (Pétur Jónsson frá Stökkum segir í Barðstrendingabók bls. 38: "Vestan við túnið gengur fram lítið nes, sem nefnist Sólheimatangi. Þar eru fornar bæjarrústir. Hét kotið Sólheimar. Þar sér enn fyrir túngarði.")" [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 026 garðlag túngarður

"Lítið eitt innar en Sólheimatangi er smámelholt, og sunnan undir því er grasi gróin, hringlaga brekka, sem líkist túnstæði með hlöðnum, vallgrónum garði í kring. Brekka þessi heitir Gerði." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

BA-49: 027 *Þrælskleif* þjóðsaga aftökustaður

"Á ásnum er uppsprettupollur, sem aldrei þornar og leggur seint; þar var oft sauðfé vatnað. Inn með hlíðinni nokkuð fyrir ofan götu er allhár klettahamar eða klettahjalli sem heitir Þrælskleif. Munnmæli herma, að þar hafi Hallsteinn hengt þræla sína, þá, er hann fann sofandi við saltgerðina í Svefneyjum." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 028 náma mógrafir

"Nú bregðum við okkur fram á fjall og að Kjósarvatni, sem fyrr er getið. Norður og upp af vatninu er grashvolf, sem heitir Kvos. Þar var 50 hesta slægja, mest gulstör. Í Kvos var löngum heyjað og "legið við", hitað hlóðakaffi. Í Kvos var um tíma stunginn mór, mjög góður." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 029 heimild smalakofi

"Út af Tjarnarósum er hár hóll með hömrum að norðan og norðvestanverðu. Hann heitir Stórhóll. Á honum er einhlaðin hjásetuhústóft, vel nothæf með mosa á botni." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 030 *Mógrafatjörn* náma mógrafir

"Stutt vestur af Bjarnarauðsmýri er lægð með Bæjarlæknum, sem heitir Bæjarlæg. Þar í kaldavermslu og mýrarsitrum á Bæjarlækurinn upptök sín. Aðeins vestan við miðja Bæjarlæg er smálægð á milli klettahjalla með lítilli tjörn og breiðabroki í kring; þarna má nú oft sjá lómahjón. Þessi tjörn nefnist Mógrafatjörn. Mógrafir miklar og gamlar eru við norðurendann." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 031 *Valsvarða* varða óþekkt

"Af sjónarhóli er afbragðs útsýni um allan Djúpafjörð og miklu víðar. Fjallsbrúin upp af bænum vestan við Bæjarlæg er nokkuð toppmynduð og heitir Valsvarða (á henni er varða, örnefnið annað)." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 032 *Lafsarakofi* heimild óþekkt

"Ofarlega og vestast í túninu, þar sem túnið ber einna hæst, er flöt, sem nefnd er Lafsaravöllur; þar var Lafsarakofi, sem nú sést lítið af lengur." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 033 *Kvíarnar* heimild kvíar

"Aðeins austar en urðin, í skjólgóðum hvammi, eru Kvíarnar, og Kvíabólið nær bæ. Skammt neðan Kvíanna er þurrur steinn jarðfastur, gengur upp á egg í miðju, er um 70cm hár frá jörðu. Steinninn kallaður Blótsteinn. (Er þetta máské steinn sá, er hinn 7 vetra sveinn var að öndvegissúnablótinu hryggbotinn yfir, að ráði föður hans, hinum heittrúaða Ásaþórsdýrkanda, enda þótt munnmæli hermi, að Goðhúsið hafi staðið mikið fjær bæ, sem áður greinir?)" [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 035 *Ranhús* heimild fjárhús

"Niður af Lafsaravelli er Ranhús, fjárhús, og þar heim af Ranhúsvöllur. Vestarlega í túninu er gömul útrækt, nefnd Kottún. Upp og vestur af Ranhúsi en vestan Kottúns, er mjög áberandi, stakur, allhár klettur nefndur Napur og/eða Hásteinn; um hann næða allra átta svalvindar." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 035 *Blótsteinn* þjóðsaga óþekkt

"Aðeins austar en urðin, í skjólgóðum hvammi, eru Kvíarnar, og Kvíabólið nær bæ. Skammt neðan Kvíanna er þurrur steinn jarðfastur, gengur upp á egg í miðju, er um 70cm hár frá jörðu. Steinninn kallaður Blótsteinn. (Er þetta máské steinn sá, er hinn 7 vetra sveinn var að öndvegissúnablótinu hryggbotinn yfir, að ráði föður hans, hinum heittrúaða Ásaþórsdýrkanda, enda þótt munnmæli hermi, að Goðhúsið hafi staðið mikið fjær bæ, sem áður greinir?)" [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 036 *Kottún* heimild bústaður

"Niður af Lafsaravelli er Ranhús, fjárhús, og þar heim af Ranhúsvöllur. Vestarlega í túninu er gömul útrækt, nefnd Kottún. Upp og vestur af Ranhúsi en vestan Kottúns, er mjög áberandi, stakur, allhár klettur nefndur Napur og/eða Hásteinn; um hann næða allra átta svalvindar." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 037 *Berghús* heimild útihús

"Allt ofan frá Kattarurð og niður fyrir Berghús er ævafor, vallgróinn túngarður, jafnan kallaður Gamligarður; aðskilur Kottúnið frá aðaltúninu (Ýmist klettabíkur ógengar eða grjótgarður er vestan eða utan Kottúns). Nokkru neðar en Ranhús var Berghús, fjárhús; áfast var Hesthús vestarlega í túninu." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 038 *Gamligarður* garðlag túngarður

"Allt ofan frá Kattarurð og niður fyrir Berghús er ævafor, vallgróinn túngarður, jafnan kallaður Gamligarður; aðskilur Kottúnið frá aðaltúninu (Ýmist klettabíkur ógengar eða grjótgarður er vestan eða utan Kottúns)." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 039 *Lambhús* heimild fjárhús

"Neðstahús, einnig nefnt Lambhús, lítið fjárhús, var neðst og vestast í túninu, mun áður hafa kallast Sauðhús, samanber nafnið Sauðhúsholt, sem er neðan túns og litlu vestar, nú að mestu klætt lágvöxnu skógarkjarri. Austur af Lambhúsi var Lambhúsvöllur. Þar, litlu sunnar og neðar, við túngarðinn er enn allstæðileg tóft hlaðinn úr torfi (hnaus), sem og túngarðurinn þarna. Nefndist tóft þessi Náthaginn, en var ekki notaður, svo lengi sem ég þekki til." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 040 *Náthaginn* heimild náthagi

"Neðstahús, einnig nefnt Lambhús, lítið fjárhús, var neðst og vestast í túninu, mun áður hafa kallast Sauðhús, samanber nafnið Sauðhúsholt, sem er neðan túns og litlu vestar, nú að mestu klætt lágvöxnu skógarkjarri. Austur af Lambhúsi var Lambhúsvöllur. Þar, litlu sunnar og neðar, við túngarðinn er enn allstæðileg tóft hlaðinn úr torfi (hnaus), sem og túngarðurinn þarna. Nefndist tóft þessi Náthaginn, en var ekki notaður, svo lengi sem ég þekki til." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 041 *Hallsteinshóll* dys legstaður

"Niður af Nónsteinum, neðarlega um mitt túnið, er keilulagaður, allhár, grasi vaxinn hóll, Hallsteinshóll. Þar á Hallsteinn bóndi og goðorðsmaður að vera heygður að fornum sið." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 042 dys legstaður

"Norðvestan við þennan hólrana (sem næst gengt Hallsteinshól) taldi Snæbjörn í Hergilsey sig merkja úthleðslu dysjar, sem virðist nokkuð innfallinn. Ekki er vitað til, að þetta hafi verið kannað, enda þótt líkur bendi nokkuð til þess, að þarna hafi verið grafið til." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 043 *Megruhús* heimild hesthús

"Hólavöllur endar í brattri brekku, Hóavallarbrekku. Neðan hennar nefnist Megra, sléttlend en harðlend. Á Megru stóð hesthús, nefnt Megruhús. Suðaustur af Megru og utan hins forna túngarðs er allstór og jafnlendur bithagi, vel ræktanlegur, nefndist jafnan Móarnir." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 044 *Víkingshús* heimild hesthús

"Austur af Hólavelli er Hesthúshvammur, og enn austar er Kjalarhóll. Litlu ofar stóð hesthús, Víkingshús. Upp af Kjalarhóli eru Heimritraðir, inn af þeim eru Innritraðir, sem einnig eru kallaðar Syðritraðir; þar stóð Traðarkofinn. Traðirnar eru aðskildar af torfgarði miklum og mjög fornum, nefndur Traðargarður. Efst hjá Traðargarði er mjög stór klettur, kallaður Hágrátur; nafnið á sína sögu." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 045 *Heimritraðir* heimild traðir

"Austur af Hólavelli er Hesthúshvammur, og enn austar er Kjalarhóll. Litlu ofar stóð hesthús, Víkingshús. Upp af Kjalarhóli eru Heimritraðir, inn af þeim eru Innritraðir, sem einnig eru kallaðar Syðritraðir; þar stóð Traðarkofinn. Traðirnar eru aðskildar af torfgarði miklum og mjög fornum, nefndur Traðargarður. Efst hjá Traðargarði er mjög stór klettur, kallaður Hágrátur; nafnið á sína sögu." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 046 *Traðarkofi* heimild útihús

"Austur af Hólavelli er Hesthúshvammur, og enn austar er Kjalarhóll. Litlu ofar stóð hesthús, Víkingshús. Upp af Kjalarhóli eru Heimritraðir, inn af þeim eru Innritraðir, sem einnig eru kallaðar Syðritraðir; þar stóð Traðarkofinn. Traðirnar eru aðskildar af torfgarði miklum og mjög fornur, nefndur Traðargarður. Efst hjá Traðargarði er mjög stór klettur, kallaður Hágrátur; nafnið á sína sögu." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 047 *Traðargarður* garðlag túngarður

"Austur af Hólavelli er Hesthúshvammur, og enn austar er Kjalarhóll. Litlu ofar stóð hesthús, Víkingshús. Upp af Kjalarhóli eru Heimritraðir, inn af þeim eru Innritraðir, sem einnig eru kallaðar Syðritraðir; þar stóð Traðarkofinn. Traðirnar eru aðskildar af torfgarði miklum og mjög fornur, nefndur Traðargarður. Efst hjá Traðargarði er mjög stór klettur, kallaður Hágrátur; nafnið á sína sögu." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 048 *Rétt* heimild rétt

"Syðst og efst í túninu er fjárrétt hlaðin úr grjóti, kölluð Réttin. Sunnan fjárréttar nefnist Ból og Bólbrekka." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 049 *Brunnhús* heimild brunnur

"Yfir Bæjarlækinn sunnan og neðan við bæinn er Brunnhús. Við það er kennd slétta í túninu þar fyrir neðan, nefnd Brunnhúsflöt. Rétt ofan við Brunnhúss stóð Kúahlaðan, en nokkru nær bæ Fjósið. Þar aðeins neðar matjurtargarður, jafnan nefndur Kálgarður, og neðan hans Fjósflöt. Skammt ofar Kúahlöðu þar á hólhrygg stóð fjárhús, svonefnt Hólhús. Sunnan og ofan Hólhúss er raklendi mikið, nefnd Mýrin. Frá Kviabóli og suður og upp af fjárrétt nefnist allur hlíðarfóturinn ofar túni Brekkan, jafnan góður bithagi stórgripa; þar var Stöðullinn." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 050 *Kúahlaðan* heimild hlaða

"Yfir Bæjarlækinn sunnan og neðan við bæinn er Brunnhús. Við það er kennd slétta í túninu þar fyrir neðan, nefnd Brunnhúsflöt. Rétt ofan við Brunnhúss stóð Kúahlaðan, en nokkru nær bæ Fjósið. Þar aðeins neðar matjurtargarður, jafnan nefndur Kálgarður, og neðan hans Fjósflöt. Skammt ofar Kúahlöðu þar á hólhrygg stóð fjárhús, svonefnt Hólhús. Sunnan og ofan Hólhúss er raklendi mikið, nefnd Mýrin. Frá Kviabóli og suður og upp af fjárrétt nefnist allur hlíðarfóturinn ofar túni Brekkan, jafnan góður bithagi stórgripa; þar var Stöðullinn." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 051 *Fjósið* heimild fjós

"Yfir Bæjarlækinn sunnan og neðan við bæinn er Brunnhús. Við það er kennd slétta í túninu þar fyrir neðan, nefnd Brunnhúsflöt. Rétt ofan við Brunnhúss stóð Kúahlaðan, en nokkru nær bæ Fjósið. Þar aðeins neðar matjurtargarður, jafnan nefndur Kálgarður, og neðan hans Fjósflöt. Skammt ofar Kúahlöðu þar á hólhrygg stóð fjárhús, svonefnt Hólhús. Sunnan og ofan Hólhúss er raklendi mikið, nefnd Mýrin. Frá Kviabóli og suður og upp af fjárrétt nefnist allur hlíðarfóturinn ofar túni Brekkan, jafnan góður bithagi stórgripa; þar var Stöðullinn." [Örnefnaskrá

Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.**BA-49: 052** *Kálgarður* heimild kálgarður

"Yfir Bæjarlækinn sunnan og neðan við bæinn er Brunnhús. Við það er kennd slétta í túninu þar fyrir neðan, nefnd Brunnhúsflöt. Rétt ofan við Brunnhúss stóð Kúahlaðan, en nokkru nær bæ Fjósið. Þar aðeins neðar matjurtargarður, jafnan nefndur Kálgarður, og neðan hans Fjóslöt. Skammt ofar Kúahlöðu þar á hólhrygg stóð fjárhús, svonefnt Hólhús. Sunnan og ofan Hólhúss er raklendi mikið, nefnd Mýrin. Frá Kviabóli og suður og upp af fjárrétt nefnist allur hlíðarfóturinn ofar túni Brekkan, jafnan góður bithagi stórgripa; þar var Stöðullinn." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.**BA-49: 053** *Hólhús* heimild fjárhús 65°31'50.836N 22°20'10.155V

"Yfir Bæjarlækinn sunnan og neðan við bæinn er Brunnhús. Við það er kennd slétta í túninu þar fyrir neðan, nefnd Brunnhúsflöt. Rétt ofan við Brunnhúss stóð Kúahlaðan, en nokkru nær bæ Fjósið. Þar aðeins neðar matjurtargarður, jafnan nefndur Kálgarður, og neðan hans Fjóslöt. Skammt ofar Kúahlöðu þar á hólhrygg stóð fjárhús, svonefnt Hólhús. Sunnan og ofan Hólhúss er raklendi mikið, nefnd Mýrin. Frá Kviabóli og suður og upp af fjárrétt nefnist allur hlíðarfóturinn ofar túni Brekkan, jafnan góður bithagi stórgripa; þar var Stöðullinn." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.**BA-49: 054** *Hólavallarhús* heimild fjárhús

"Þórðarbær var annar bær í túninu, sem Þórður Jónsson í Hlíð byggði 1922-24. Var Þórður bróðir Ara Arnalds og þeirra mörgu Hjallasystikina. Þórður bjó í tvíbýli hátt í tvo tugi ára á Hallsteinsnesi. Þórðarbær stóð efst á Hólavelli, suður og niður af Brunnhúsinu. Þarna stóð áður stórt fjárhús, Hólavallarhús." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.**BA-49: 055** *Stígshús* heimild útihús

"Stígshús var nefndur smákofi á milli fjóss og Kúahlöðu, og dró nafn af stíg, er lá meðfram kofanum milli þessara útihúsa. Hefur líklega ekki verið notðaur eftir aldamót, og nú örlar þarna aðeins á vallgróinni tóft." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.**BA-49: 056** *Bænhús* heimild bænhús

"Sagt er, að á Hallsteinsnesi hafi verið Bænhús, en með öllu er nú óljóst, hvar það hefur staðið og örnefnið nú gleymt." [Örnefnaskrá Hallsteinsness] "Sagt er að hjer hafi að fornu bænhús verið, og heitir hjer enn bænhústóft við bæinn." [Á.M.VI.bindi, bls. 218]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness. Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI bindi.**BA-49: 057** *Stéttin* heimild leið

"Meðfram öllum bæjarhúsum að framan var hellulögð gangstétt, nefnd Stéttin eða Bæjarstéttin. Á bæjarhlaði stóð jarðsiginn steinn, um 50 - 60 cm³, kúptur að ofan. Það var fiskasteinn með keng efst í miðju, sem hafði verið klappaður í steininn og fyllt með blýi; stór járnhringur var í kengnum, og því var þessi steinn einnig hestasteinn, jafnan nefndur Fiska- eða Hestasteinninn." [Örnefnaskrá Hallsteinsness]

Heimildir: Örnefnaskrá Hallsteinsness.

BA-49: 058 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti. Stóð austanmegin í bæjarhólum. Ekki sést til fornleifa vegna þess að bárujárnsklætt hús hefur verið byggt á staðnum.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 059 heimild útihús 65°31'57.5 22°19'37.0V

Nr. 3 á túnakorti. Í u.þ.b 19 metra í suðaustur frá bæjarstæðinu. Þýft tún og órækt. Rústin er ferhyrnd og er inngangur sunnanmegin.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 060 heimild útihús 65°31'57.222°19'34.9V

Nr. 4 á túnakorti. Stundur í u.þ.b 28 metra suðaustur af nr. 59. Þýft tún og órækt. Ferhyrnd rúst með þrem hólum. Sést steinsteypa á nokkrum stöðum.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 061 heimild útihús 65°31'56.622°19'36.4V

Nr. 5 á túnakorti. Í u.þ.b 30 m suðvestur af nr 60. Þýft tún og órækt. Rústin er sporöskjulaga og vel gróin.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 062 heimild útihús 65°31'56.222°19'36.7V

Nr. 6 á túnakorti. Í u.þ.b. 11 suðaustur af nr 61. Þýft tún og órækt. Lítið ferhyrnt hús og er sennilega brunnhús.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 063 heimild útihús 65°31'55.2 22°19'35.58

Nr. 7 á túnakorti. Í u.þ.b. 30 metra suðaustur af nr 62. Þýft tún og órækt. Þríhólfa vel gróin rúst.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 064 heimild útihús 65°31'54.322°19'32.6V

Nr. 8 á túnakorti. Í u.þ.b. 50 metra austsuðaustur af nr.63. Þýft tún og órækt. Ferhyrnd rúst

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 065 heimild útihús 65°31'54.0122°19'48.335V

Nr. 9 á túnakorti. Rústin stendur sunnarlega í túninu, rétt við túngarðinn. Í u.þ.b. 182 metra frá bæjarstæðinu. Þýft tún. Ferhyrnd rúst.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 066 tóft fjárhús 65°31'56.7122°19'48.136V

Nr. 10 á túnakorti. Svo til beint í vestur frá bæjarstæðinu, í u.þ.b. 140 metra fjarlægð. Þýft tún. Greinileg rúst af fjárhúsi með hlöðu við norðurgaffinn.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 067 tóft útihús 65°31'58.8422°19'48.137V

Nr. 11 á túnakorti. Stendur vestan við bæjarstæðið og norðan við heimreiðina að bænum, í u.þ.b. 130 metra fjarlægð. Þýft tún. Ferhyrnd tóft og hefur bárujárnsklædd skemma verið reist inn í tóftinni að hluta til.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 068 heimild útihús 65°32'00.88 22°19'44.594V

Nr. 12 á túnakorti. Nyrst í túninu í u.þ.b. 130 metra norðvestur af bæjarstæðinu. Þýft tún.

Hættumat: engin hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-49: 069 útihús 65°31'54.2 22°19'27.1V

Í u.þ.b. 200 metra suðaustur af bæjarstæðinu og stendur við túngarðinn austanmegin (innan túns). Þýft og gróið tún. Sporöskjulaga rúst hlaðin úr torfi og grjóti. Austast er húsið byggt ofan á stóran stein.

Hættumat: engin hætta

BA-49: 070 varða 65°31'53.04 22°19'19.234V

Varðan stendur í u.þ.b. 270 metra í suðvestur frá bæjarstæðinu. Lynggróin brekka við fornar götur. Varðan er ferhyrnd og hlaðin úr stóru grjóti.

Hættumat: Hætta

BA-49: 071 garðlag túngarður 65°31'43.81 22°18'32.757V

Gengið er í vestsuðvestur átt frá bæjarstæðinu og eru gömlu götunum efst undir fjallinu fylgt. Í u.þ.b. 700 metra fjarlægð frá bæjarstæðinu, suður af götunum, standa rústir umkringdar garðlagi (Fornleif nr. 10 stendur innan Garðsins). Þýft og gróið svæði. Garðurinn er gróinn og hruninn á mörgum stöðum.

Hættumat: Hætta

BA-49: 072 tóft óþekkt 65°31'45.59 22°18'32.610V

Gengið er í vestsuðvestur átt frá bæjarstæðinu og eru gömlu götunum efst undir fjallinu fylgt. Í u.þ.b. 700 metra fjarlægð frá bæjarstæðinu, suður af götunum, standa rústir umkringdar garðlagi (Fornleif nr. 72 stendur nyrst innan túngarðisins). Þýft og gróið svæði. Rústin er ferhyrnd og myndar túngarðurinn einn hluta hennar.

Hættumat: hætta

BA-49: 073 varða óþekkt 65°31'44.50 22°19'57.420V

Í u.þ.b. 490 metra suðvestur af bæjarstæðinu á litlum hól. Klappir í miðju lyngrónu svæði. Tvær vörður standa með 4 metra millibili og eru báðar jafnstórar.

Hættumat: engin hætta

BA-49: 074 varða óþekkt 65°31'51.43 22°19'54.497V

Í u.þ.b. 290 metra suðaustur af bænum. Lyng gróið svæði. Tvær vörður standa með stuttu millibili og eru báðar jafnstórar.

Hættumat: hætta

BA-49: 075 tóft útihús 65°31'52.92 22°19'42.617V

Í suðaustur átt frá bæjarstæðinu í u.þ.b. 161 metra. Rústin stendur neðarlega í túninu austanmegin. Þýft tún. Ferhyrnd rúst.

Hættumat: engin hætta

BA-49: 076 lending 65°31'44.69 22°19'57.991V

Í u.þ.b. 470 m suðvestur af bænum við Skipatanga.

Hættumat: hætta

BA-49: 077 Óþekkt 65°31'51.59N 22°14'00.26

Meint rúst við Grímkelsstaði.

Hættumat: Hætta

BA-49: 078 Óþekkt 65°31'51.55N 22°13'59.673V

Meint rúst við Grímkelsstaði.

Hættumat: hætta**BA-49: 079** Óþekkt 65°31'51.71N 22°14'00.71V

Meint rúst við Grímkelsstaði.

Hættumat: hætta**BA-49: 080** garðlag túngarður 65°31'49.88 22°15'59.08V

Farið er að Flókavöllum og utan um gamla bæjarstæðið er grjóthlaðinn túngarður.

Hættumat: hætta**BA-50 Barmur**

Dýrleiki 12 hundruð. "Með Þorbirni loka kómu út Styrkárr, er hann gaf land í Barmi til móts við Hallstein." [Ísl.sög. IV., Þorskrifðinga saga, bls. 337] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggja þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firði. Fra quindis firði. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Mídhús[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1363] Máldagi Ólafskirkju að Stað á Reykjanesi. "Stadur a reykianesi. Olafskirkia ad stad a reykianesi a heimaland allt j barmi oc mulaland j Þorskafirði." [D.I.III., bls. 196] [1397] Vilchinsbók. "Olafskirkia a stad a Reykianese a heimaland alltt og allt land j Barme og Mulaland j Þorskafirde." [D.I.IV., bls. 156] [1487] Vitnisburður þriggja manna um máldaga kirkjunnar á Stað á Reykjanesi. "...skodat maldaga kirkiunnar a stad a reykianese suo latanda at hvn ætte landet allt j barme j diupafirde jinn ad gliufura..." [D.I.VI., bls. 609]. [1918] Stærð túns: 2.6 ha. Kálg. 112 fermetrar.

BA-50: 001 *Barmur* bæjarhóll býli

"Á Bæjarhólnum stóðu öll bæjarhúsin. Er ljóst, að þar hafi þau staðið frá fyrstu tíð. Yst í húsaröðinni stóð baðstofan, með stofu undir lofti í suðurenda, er ég man fyrst eftir, þá næst breið og löng, hellulögð bæjardyrögöng með búi inn af, svo hlóðaeldhús; var innangengt í það úr bæjardyrum. Svo kom fjós og skemma, en hesthús nyrst í húsaröðinni. Hellulögð gangstétt var fyrst öllum bæjarhúsum, nefnd Bæjarstéttin. Kúahlaða stóð að húsabaki, aðeins fráskilin hinum húsunum. Fram af bænum er Bæjarhóllinn hár mjög og þverbrattur, og að miklu myndaður af bæjarösku í aldanna rás, sem og jafnan tíðkaðist til sveita." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.**BA-50: 002** *Bæjarstétt* heimild leið

"Á Bæjarhólnum stóðu öll bæjarhúsin. Er ljóst, að þar hafi þau staðið frá fyrstu tíð. Yst í húsaröðinni stóð baðstofan, með stofu undir lofti í suðurenda, er ég man fyrst eftir, þá næst breið og löng, hellulögð bæjardyrögöng með búi inn af, svo hlóðaeldhús; var innangengt í það úr bæjardyrum. Svo kom fjós og skemma, en hesthús nyrst í húsaröðinni. Hellulögð gangstétt var fyrst öllum bæjarhúsum, nefnd Bæjarstéttin. Kúahlaða stóð að húsabaki, aðeins fráskilin hinum húsunum. Fram af bænum er Bæjarhóllinn hár mjög og þverbrattur, og að miklu myndaður af bæjarösku í aldanna rás, sem og jafnan tíðkaðist til sveita." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.**BA-50: 004** *Kúahlaða* heimild hlaða

"Á Bæjarhólnum stóðu öll bæjarhúsin. Er ljóst, að þar hafi þau staðið frá fyrstu tíð. Yst í húsaröðinni stóð baðstofan,

með stofu undir lofti í suðurenda, er ég man fyrst eftir, þá næst breið og löng, hellulögð bæjardyrögöng með búi inn af, svo hlóðaeldhús; var innangengt í það úr bæjardyrum. Svo kom fjós og skemma, en hesthús nyrst í húsaröðinni. Hellulögð gangstétt var fyrst öllum bæjarhúsum, nefnd Bæjarstéttin. Kúahlaða stóð að húsabaki, aðeins fráskilin hinum húsunum. Fram af bænum er Bæjarhóllinn hár mjög og þverbrattur, og að miklu myndaður af bæjarösku í aldanna rás, sem og jafnan tíðkaðist til sveita." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 004 Langhús heimild fjárhús

"Vendum nú okkar kvæði í kross og hverfum heim að Barmi: Ari Gíslason segir: "Neðarlega í túni eru þrír smáhólar, sem nefndir eru Þríhólar." Heiman til við Bólið, yst í túninu, er brattlendi, sem nefnist Bólbrekka. Hún nær niður undir fjárhústótt, sem hét Langhús. Þar nokkru neðar, nær túnjaðri, stóð annað fjárhús, nefnt Neðrahús. Rétt neðan túnsins þarna í litlum hvammi var fjárréttin, hlaðin úr kviahnaus, kölluð Réttin eða Fjárréttin." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 005 Neðrahús heimild fjárhús

"Vendum nú okkar kvæði í kross og hverfum heim að Barmi: Ari Gíslason segir: "Neðarlega í túni eru þrír smáhólar, sem nefndir eru Þríhólar." Heiman til við Bólið, yst í túninu, er brattlendi, sem nefnist Bólbrekka. Hún nær niður undir fjárhústótt, sem hét Langhús. Þar nokkru neðar, nær túnjaðri, stóð annað fjárhús, nefnt Neðrahús. Rétt neðan túnsins þarna í litlum hvammi var fjárréttin, hlaðin úr kviahnaus, kölluð Réttin eða Fjárréttin." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 006 Réttin heimild rétt

"Vendum nú okkar kvæði í kross og hverfum heim að Barmi: Ari Gíslason segir: "Neðarlega í túni eru þrír smáhólar, sem nefndir eru Þríhólar." Heiman til við Bólið, yst í túninu, er brattlendi, sem nefnist Bólbrekka. Hún nær niður undir fjárhústótt, sem hét Langhús. Þar nokkru neðar, nær túnjaðri, stóð annað fjárhús, nefnt Neðrahús. Rétt neðan túnsins þarna í litlum hvammi var fjárréttin, hlaðin úr kviahnaus, kölluð Réttin eða Fjárréttin." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 007 Lambhús heimild fjárhús

"Neðan Bæjarhólsins stóð allengi fjárhús kallað Lambahús. Út og niður af Bæjarhólnum er gömul, vallgróin tótt á hólbungu, sem nefnd er Húshóll. Yst í Bæjarhólnum, í halllendi mót sól og suðri, má enn sjá uppgrónar leifar af litlum matjurtagarði, löngu aflagður, mest vegna þess, að hann minnkaði túnið." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 008 Húshóll heimild útihús

"Neðan Bæjarhólsins stóð allengi fjárhús kallað Lambahús. Út og niður af Bæjarhólnum er gömul, vallgróin tótt á hólbungu, sem nefnd er Húshóll. Yst í Bæjarhólnum, í halllendi mót sól og suðri, má enn sjá uppgrónar leifar af litlum matjurtagarði, löngu aflagður, mest vegna þess, að hann minnkaði túnið." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 009 heimild kálgarður

"Neðan Bæjarhólsins stóð allengi fjárhús kallað Lambahús. Út og niður af Bæjarhólnum er gömul, vallgróin tótt á

hólbungu, sem nefnd er Húshóll. Yst í Bæjarhólnum, í hallendi mót sól og suðri, má enn sjá uppgrónar leifar af litlum matjurtagarði, löngu aflagður, mest vegna þess, að hann minnkaði túnið." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 010 *Bakkastekkur* heimild stekkur

"Háubakkar enda við svonefnt Jarðfall, sem er áberandi slakkadrag eða hvilft í Háubakkabrunina sérstaklega, en gætir þó nokkuð undir fjörumál eða sjávar. Strax innan Jarðfalls lækka bakkarnir mjög, og eru grösugir og fláa- eða hallamiklir inn á móts við Bakkastekk, sem er neðarlega um miðja hlíð." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 011 *Nefstekkur* heimild stekkur

"Allnokkuð innar á hlíðinni, stutt ofan vegar, er Nefstekkur. Hann er að utanverðu við, en fast upp að allháu og áberandi spennulöguðu klettanefi, og dregur stekkurinn nafn af því." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 012 *Hraunstekkur* heimild stekkur

"Neðan undir innra hraunhorninu, á skjólsælum grasbekk, er Hraunstekkur. Veggir traustir, hlaðnir úr grjóti. Tvöfaldur grjótgarður gengur frá efri stekkjavegg út og upp að hraunjaðrinum, um 12-15 metra langur, augljóslega til að halda við innrekstur þarna. Lambakró er, eins og einatt var, í innri enda tóttarinnar." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 013 heimild býli

"Nú gef ég Ara Gíslasyni orðið: "Nokkuð innan við Háubakka er urðarbunga, sem hefur sprungið þar fram úr fjallinu, og heitir það Hraunstekkur. Sagan segir, að þar hafi verið bær í fyrndinni, en skriða hlaupið yfir hann, svo ekki sjáist nema örllítið veggjarbrot. Aðeins ein manneskja bjargaðist; það var stúlka sem þuriður hét. Hún hafði þann sið að gefa daglega hröfnum mat í skál, og tóku þeir vanalega til matar síns í hlaðvarpanum, en nú brá svo við, að þeir létu stúlkuna elta sig inn í grashvamm, sem er innan við Hraunstekkinn, og heitir það síðan Þuriðardalur." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 014 náma rista

"Á Barmshlíð var mikil og góð torfrista, en mikið notuð, en mór fannst þar ekki í jörðu." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 015 *Kvíar* heimild kvíar

"Fremst er Bólið þverbratt og klettamikið beggja vegna Gilsins. Ofar Bólinu myndar Gilið allháan og laglegan foss, sem fellur þarna niður hlíðina, kallaður Foss eða Barmsfossinn. Skammt fyrir heiman fossinn undir hlíðarrótum eru Kvíarnar, og umhverfi þeirra nefnist Kvíabólið." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 016 *Hálsvegur* heimild leið

"Þessi Hálsvegur, sem svo var nefndur á Barmshálsi eða -fjalli, lá þvert á Grafarhálsveg og Þórisstaðahálsveg austan Krossgils, er síðar getur, og lá allt fram á Hjallahálsveg, sem þarna var og er alfaraleið. Undan grasgeira í hlíðinni rétt innan Skarðsins kemur lækur undan hlíðarfötum, heitir Brunnlækur og/eða Bæjarlækur. Brunnhús var byggt yfir

kaldavermslu í túninu miklu nær bæ." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 017 *Brunnhús* heimild brunnur

"Þessi Hálsvegur, sem svo var nefndur á Barmshálsi eða -fjalli, lá þvert á Grafarhálsveg og Þórisstaðahálsveg austan Krossgils, er síðar getur, og lá allt fram á Hjallahálsveg, sem þarna var og er alfaraleið. Undan grasgeira í hliðinni rétt innan Skarðsins kemur lækur undan hliðarfótum, heitir Brunnlækur og/eða Bæjarlækur. Brunnhús var byggt yfir kaldavermslu í túninu miklu nær bæ." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 018 heimild leið

"Fjallshliðin innan frá Höfðagili og út og upp af Næstahvarfi eða út undir tún er með öllu gróðurlaus sandskriða, enda ber hún nafnið Sandskriða. Nú á seinni árum var lagður bílvegur af Höfðagilsbrún, skering út og niður Sandskriðuna út undir Barmstún og áfram með hliðarrótum fyrir ofan túnið um Bólið og áfram út að Hallsteinanesi, sem fyrr segir. Áður lá umferðagatan eða leiðin með hliðarrótum niðri." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 019 áletrun óþekkt

"Um miðja Höfðahlíð rétt ofan götutroðnings er áberandi langur, en lágur steinn, sem á er höggvið nafnið Sumarliði Kristjánsson 1887. Sumarliði var sonur Kristjáns langömmubróður míns Einarssonar, bónda í Barmi, og konu hans Önnu Jónsdóttur. Þau áttu a.m.k. ellefu börn, bjuggu í Barmi rúm tuttugu ár. Fluttu flest til Vesturheims fyrir 1890." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 020 heimild lending

"Ýmis var lent við Skipatanga eða við tanga rétt innan Gilhvamms, sem Bæjargilið fellur um niður í Bæjarvíkina, sem áður segir. Gilhvammur er stutt neðan ytra túnhornsins." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 021 heimild sel

"Mýrarhjalli er lágt raklendi fram og vestur af Sjónarhóli. Fram og upp af honum heitir Selflóí, allvíðlendur og að nokkru þurrlendir, stórir grasmóar, en raklendir neðst. Má greinilega sjá seltóttir, en ekki tún. Upp af Selflóanum er há klettabrún, nefnd Selflóabrún." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 022 *Varðafell* heimild bústaður

"Landnáma segir: "Varði bjó í Varðafelli", nú einatt nefnt Vörðufell. Upp eftir sem næst miðju fellinu gengur lágur láréttur stuðlabergsklettahryggur." [Örnefnaskrá Barms]

Heimildir: Örnefnaskrá Barms.

BA-50: 023 varða eyktamark

"Um miðja Skorarhjallabrún er grjótvarða á allháum kletti, heitir Hádegisvarða, eyktamark séð frá Barmi. Sem næst niður af Hádegisvörðunni er nafnlaus, alldjúpur slakki í hliðarbrún Skorarhjalla. Þar leynist lengi fönn á vorin." [Örnefnaskrá Barms]

	Heimildir:	Örnefnaskrá Barms.	
BA-50: 024		heimild	útihús
Nr. 1 á túnakorti.	Heimildir:	Túnakort frá 1918.	
BA-50: 025		heimild	útihús
Nr. 2 á túnakorti.	Heimildir:	Túnakort frá 1918.	
BA-50: 026		heimild	útihús
Nr. 3 á túnakorti.	Heimildir:	Túnakort frá 1918.	
BA-50: 027		heimild	útihús
Nr. 4 á túnakorti.	Heimildir:	Túnakort frá 1918.	
BA-50: 028		heimild	útihús
Nr. 5 á túnakorti.	Heimildir:	Túnakort frá 1918.	
BA-50: 029		heimild	útihús
Nr. 6 á túnakorti.	Heimildir:	Túnakort frá 1918.	

BA-51 Djúpidalur

Dýrleiki 12 hundruð. [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522]
[1918] Stærð túns: 3.2 ha. Kálg. 85 fermetrar.

BA-51: 001 *Djúpidalur* bæjarhóll býli

"Fremst í Undirtúni var gamalt fjós. Þar heitir Fjósflöt. Fram af bæ, út af Laut, er Bæjarflöt. Niður af bænum, niður að Undirtúni og suður að Langhól er Tuttuguálnavöllur. [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 002 *Fjósflöt* heimild fjós

"Fremst í Undirtúni var gamalt fjós. Þar heitir Fjósflöt. Fram af bæ, út af Laut, er Bæjarflöt. Niður af bænum, niður

að Undirtúni og suður að Langhól er Tuttuguálnavöllur. [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 003 heimild náttthagi

"Örnefni í túni: Fremst á Melnum, sem fyrr var sagt, að væri að verða að túni, var náttthagi, sem er að fara, eða er farinn í ána. Háa hæðin upp af bænum er nefnd Hóll. Út af honum, niður af barðinu, Barð, eru tvær lægðir, Efri Krókur og Neðri-Krókur. Upp af þeim á Barðinu, voru Kvíar." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 004 *Kvíar* heimild kvíar

"Örnefni í túni: Fremst á Melnum, sem fyrr var sagt, að væri að verða að túni, var náttthagi, sem er að fara, eða er farinn í ána. Háa hæðin upp af bænum er nefnd Hóll. Út af honum, niður af barðinu, Barð, eru tvær lægðir, Efri Krókur og Neðri-Krókur. Upp af þeim á Barðinu, voru Kvíar." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 005 heimild kvíar

"Suðvestan við Krókana er hóll, sem heitir Kvíabali. Sunnan við hann eru gömlu kvíarnar. Neðan og utan við Krókana eru lágir hólar, Hesthúshólar. Farvegurinn um túnið er nefndur Laut. Niður við ána, neðan við allt túnið, er nefnt Undirtún. Þetta er slétt svæði, sem áin er alltaf að brjóta af." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 006 *Hesthúshólar* heimild hesthús

"Suðvestan við Krókana er hóll, sem heitir Kvíabali. Sunnan við hann eru gömlu kvíarnar. Neðan og utan við Krókana eru lágir hólar, Hesthúshólar. Farvegurinn um túnið er nefndur Laut. Niður við ána, neðan við allt túnið, er nefnt Undirtún. Þetta er slétt svæði, sem áin er alltaf að brjóta af." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 007 garðlag túngarður

"Utan við Lautina er langur, lágur hóll, nefndur Langhóll, sem liggur þar upp og niður túnið. Eftir miðjum Langhól er gamall túngarður. Sunnan við garðinn er flöt, sem heitir Tröð." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 008 heimild rétt

"Upp af Kleifunum, þar sem réttin er, er firningsbreiða, sem nefnd er Múlabreiða. Framhald af Leynihjalla, innan við Arndísargil, heitir Langihjalli. [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 009 *Sel* heimild sel

"Smáskorningurinn milli Hrossahjalla og Stokkshjalla heitir Selgil hjá sumum, því það rennur niður hjá Selinu. Innan við Stokkshjalla er svo Stokksgil. Nú er hjallinn ekki lengur einn í hlíðinni heldur margir og heita Öldugilshjallar. Það eru smáhjallar utan við Stokksgilið, upp af Selinu, og eru kallaðar Flár, lautir í miðri hlíð. Þær ná upp á Stokkshjalla fyrir ofan Selið. Í kringum Selið eru Selmýrar, og við ána Selbakkar." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 010 *Leikvellir* heimild leikvöllur

"Teigar voru fyrr nefndir, þeir eru niður af Mýrarhjallahaus. Innan við Selið heita Flatir. Ofan við þær eru Flárnar fyrr nefndu. Þá er hæð, sem heitir Leiti, og við það heitir Hvarf. Þar innar, utan við Tungurnar, eru með ánni Leikvellir." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 011 *Stekkur* heimild stekkur

"Fyrir utan Svartaklett taka við Stekkjarhjallar. Þeir eru ofan við Stekkinn, en hann og Kistuskríða standast á Stekkjarhjallar ná út að Ál, en Áll er mýri innan við túnið." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 012 heimild rétt

"Utan við gilið eru hvolf, nefnd Fremra-Byrgi og Ytra-Byrgi. Þar hafði verið aðrekstrarbyrgi. Upp af þeim, í sömu hæð og Bæjarhjallinn er Byrgishjalli." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 013 *Hjáleiga* heimild bústaður

"Talsvert utan við bæ, við veginn utan við Byrgin, er kallað Hjáleiga. Þar sést aðeins fyrir rústum. Innan við Háubakka, neðan við Hjáleiguna, er Illamýri á árbakkanum. Innan við Hjáleigu er uppgróin skriða, nefnd Skriða." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 014 heimild rétt

"Niður af Háubökkum eru Eyrar. Þær eru milli kvíslanna í ánni. Þar er fjárrétt. Hlíðin frá bæ útefir heitir Djúpadalshlíð. Neðarlega í henni, utan við Háubakka, er Merkjahjalli. Þetta er klettahjalli, ekki stór. Utan við Háubakkana og undan hlíðinni skerst tangi fram í fjörðinn, sem heitir Tangi." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 015 heimild naust

"Undan Merkjahjalla er smálækur nefndur Merkjahjallalækur. Þar gengur rif fram fjörðinn, sem heitir Hólmarif. Það nær út í Þórishólma; það er sá hólmi, sem er næstur landi. Í honum er gamalt naust. Beint upp af tanganum er klettaspilda hátt upp, sem heitir Fálkaberg." [Örnefnaskrá Djúpadals]

Heimildir: Örnefnaskrá Djúpadals.

BA-51: 016 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-51: 017 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-51: 018 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-51: 019 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-51: 020 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-51: 021 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-51: 022 Varða

Þegar komið er yfir hálsinn ofan í Djúpaþjörð stendur grjóthlaðin varða norðanmegin vegarins í u.þ.b. 58 metra frá vegstæðinu.

BA-52 Miðhús

Dýrleiki 12 hundruð. "1805 er eyðihjáleigan Kot." [Johnsen] "Hann hafði ok gert bú at Hólum, þá er hitt var upp tekit, ok ræntan Þorgrím at Miðhúsum fimm hundruð sauða." [Sturl.saga II., Íslendinga saga, bls. 255] "Ok er þeir riðu innan frá Miðhúsum, þá váru menn úti á Hólum og þrættu um hvárt myndi fénaðr eða mannareid." [Sturl.saga. III. Íslendinga saga, bls. 73] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firði. Fra quindis firði. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1491-1518] Máldagi Gufudalskirkju. "Jtem a kirkian þessarar jardir. Brecku, Midhus og kvyindisfiaurd." [D.I.VII., bls 77-78]

BA-52: 001 *Miðhús* bæjarhóll býli

Heimildir: Örnefnaskrá Miðhúsa.

BA-52: 002 *Stekkurinn* heimild stekkur

"Utan við túnið er allstórt mýraflæmi, nefnt Mýri eða Miðhúsamýri, sem nær að tanga, er skagar fram í sjóinn og heitir Stekkjarnes. Upp af mýrinni eru rústir, sem heita Stekkurinn. Næsta nes fyrir utan Stekkjarnes heitir Torfnæs. Þar var rist torf." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Miðhúsa.

BA-52: 003 *Torfnæs* náma rista

"Utan við túnið er allstórt mýraflæmi, nefnt Mýri eða Miðhúsamýri, sem nær að tanga, er skagar fram í sjóinn og heitir Stekkjarnes. Upp af mýrinni eru rústir, sem heita Stekkurinn. Næsta nes fyrir utan Stekkjarnes heitir Torfnæs. Þar var rist torf." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Miðhúsa.

BA-52: 004 *Stekkjjarflöt* heimild stekkur

"Milli Stórhóls og Ytrihóls er slétt grund, Stekkjarflöt. Við innri hólinn er gamall stekkur frá Miðhúsum." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Miðhúsa.

BA-52: 005 *Sel* heimild sel

"Er þá komið upp úr neðstu brekkunum upp í Mýrarlandið. Verða þar fyrst fyrir allmiklar selrústir, Sel. Þar hafa verið beitarhús, og oft var búið þar. Annað sel var þar hærra uppi ofan vegar, sem nefnt var Fornasel. Upp af Fornaseli, upp með Gljúfurá, Hnúkar. Utan við þá er smádalur, nefndur Litlidalur. Upp af honum er Prófastsvörður. En ofan við Hnúkana er lækur, sem kemur niður hlíðina og fellur í Gljúfurá og heitir Slappilækur." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Miðhúsa.

BA-52: 006 *Fornasel* heimild sel

"Er þá komið upp úr neðstu brekkunum upp í Mýrarlandið. Verða þar fyrst fyrir allmiklar selrústir, Sel. Þar hafa verið beitarhús, og oft var búið þar. Annað sel var þar hærra uppi ofan vegar, sem nefnt var Fornasel. Upp af Fornaseli, upp með Gljúfurá, Hnúkar. Utan við þá er smádalur, nefndur Litlidalur. Upp af honum er Prófastsvörður. En ofan við Hnúkana er lækur, sem kemur niður hlíðina og fellur í Gljúfurá og heitir Slappilækur." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Miðhúsa.

BA-52: 007 *Prófastsvörður* varða óþekkt

"Er þá komið upp úr neðstu brekkunum upp í Mýrarlandið. Verða þar fyrst fyrir allmiklar selrústir, Sel. Þar hafa verið beitarhús, og oft var búið þar. Annað sel var þar hærra uppi ofan vegar, sem nefnt var Fornasel. Upp af Fornaseli, upp með Gljúfurá, Hnúkar. Utan við þá er smádalur, nefndur Litlidalur. Upp af honum er Prófastsvörður. En ofan við Hnúkana er lækur, sem kemur niður hlíðina og fellur í Gljúfurá og heitir Slappilækur." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Miðhúsa.

BA-52: 008 *Kot* heimild býli

"Kot heitir eitt örnefni hjer í landinu. Þar segja sumir að byggð hafi að fornu verið, og sjást þess nokkrar líkur af tófta og girðingaleifum, og var á þessum rústum bygt upp sel á næstliðnu voru. Ekki má hjer aftur byggja fyrir heyskaparleysi." [Á.M.VI.,bls.221]

Heimildir: Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-53 Gróunes

Dýrleiki 12 hundruð. "Þorbjörn loki hét maðr, sonr Böðmóðs ór Skut. Hann fór til Íslands og nam Djúpafjörð ok Grónes til Gufufjarðar." [Ísl.sög. I., Landnámabók, bls. 98] "Grímkell hét frilluson, er bjó á Grímkelsstöðum út frá Gröf." [Ísl.sög.IV., Þorskfirðinga saga, bls. 337] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi í Gufudal

ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firði. Fra quindis firði. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1918] Stærð túns: 2.5 ha. Kálg. 238 fermetrar.

BA-53: 001 *Gróunes* bæjarhóll býli 22°22'03.72V 65°31'08.79

Fylgt er afleggjara sem liggur eftir vestanverðu Gróunesi alveg þar til hann endar á stórum malarkambi út á nesinu. Bæjarstæði Gróuness stendur í u.þ.b. 200 m fjarlægð í suðaustur átt. Bæjarhúsin eru mjög greinileg og sést móta fyrir burstabæ, þar sem hafa áður staðið sex burstir. Hleðslur standa grónar og er hleðsluhæð um 1 m.

Hættumat: hætt

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 002 *Sel* heimild sel

"Nú skulum við halda út með hálsinum. Þá er fyrst fyrir okkur grasivaxin laut, sem heitir Kerlingarlaut. Þar varð eitt sinn úti kerling á kirkjuferð. Upp og út af Kerlingarlaut heitir hlíðin Selkinn og dregur nafn af Seli, sem er þar undir kinninni. Mikið hefur þótt bera á sjóskrýmsli á selinu. Selið er gamalt, en sér þó glögg merki rústa." [Örnefnaskrá Gróuness]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 003 heimild naust

"Utan til við selið eru tveir hólar, sem heita Innrihóll og Ytriðhóll. Gatan liggur yfir Innrihólinn og neðan við þann ytri. Niður af Ytriðhólum gengur eyri fram í sjóinn, sem heitir Lómahnúkseyri. Á henni er gamalt naust, einkennilega svo langt frá bæ." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 004 heimild leið

"Utan til við selið eru tveir hólar, sem heita Innrihóll og Ytriðhóll. Gatan liggur yfir Innrihólinn og neðan við þann ytri. Niður af Ytriðhólum gengur eyri fram í sjóinn, sem heitir Lómahnúkseyri. Á henni er gamalt naust, einkennilega svo langt frá bæ." [Örnefnaskrá Miðhúsa]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 005 *Stekkur* heimild stekkur

"Fram af Stórabergi eru þrjú sker eða flúðir, sem fara í kaf um flóð. Er mjög flæðihætt við þau, enda heita þau Spillrar. Utan við Stóraberg er Stekkur. Brekkan upp af honum er nefnd Stekkjarkinn, en mýri fyrir neðan Stekkinn heitir Stekkjarmýrar. Utanvert við Stekkjarmýrina er annað berg, Litlaberg." [Örnefnaskrá Gróuness]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 006 *Naustahvammur* heimild naust 22°22'02.50V 65°31'07.01N

"Út af Litlabergi er Naustahvammur, og þar utanvert er svo Skipatangi, og er þá komið fremst á Gróunesið. Næstur Naustahvammi er Torfhvammur. [Örnefnaskrá Gróuness]. Svo til beint í suðurátt frá bæjarstæðinu, yst á Gróunesinu sjálfu, um 300 m í suður. Tvö naust standa þar með litlu millibili. Annað er 10*5 m að ummáli hitt 5*3 m. Bæði naustin eru útfloft og vel gróin.

Hættumat: Hætta

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 007 *Garðar* garðlag óþekkt

"Neðan undir túninu á Gróunesi er grasigróið svæði, nefnt Garðar. Er nafnið dregið af mörgum garðlögum, er þar voru í hvamminum, t.d. þrír garðar í hvamminum næst við tangann. Víða sjást þessar gömlu hleðslur. Guðmundur Jónsson heyrði þetta nefnt Þrælavirki, og fylgdi því sú skýring, að húsbændur hafi látið þræla sína hafa land til ræktunar og skildu þeir eiga afraksturinn." [Örnefnaskrá Gróuness]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 008 *Gróuhóll* dys legstaður

"Á bökkunum austur og niður af túninu er Gróuhóll, upp af Naustahvammi. Garðlag var kringum hólinn, sem veðrun og tímans tönn hefur nú að mestu numið brott." [Örnefnaskrá Gróuness] "Gróuhóll er grafreitir Gróu landnámskonu, stór haugur og leiði í kring. Það var talið kristið fólk, af því að leiðin snúa þannig. Var eitt sinn grafið í hauginn, og áttu þá að hafa fundist auðæfi." [Viðbætur við Örnefnaskrá Gróuness]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 009 *Byrgi* heimild rétt

"Upp af túni var brekkan kölluð Bólbrekka. En austan við brekkuna Byrgisklettur, og niður af þeim var Byrgið, sem þeir drógu nafn sitt af." [Örnefnaskrá Gróuness]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 010 garðlag óþekkt

"Háhornið fremst á fjallinu er nefnt Hyrna. Nokkuð vestur af henni er grasigróið skarð gegnum fjallið, sem heitir Fannskarð. Niður af Fannskarði eru Fannskarðsmýrar. Bæjarmegin við þær er eitt hringlaga garðlagið." [Örnefnaskrá Gróuness]

Heimildir: Örnefnaskrá Gróuness.

BA-53: 011 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-53: 012 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-53: 013 útihús 22°22'04.09V 65°31'08.96N

Nr. 3 á túnakorti. Vestan við bæjarstæðið, í u.þ.b. 60 m fjarlægð, stendur rúst af útihúsi á litlum hól. Rústin er ferhyrmd og 10*6 m að ummáli. Hlaðin úr torfi og grjóti og hleðslur standa í u.þ.b. 1.20 m.

Hættumat: Hætta.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-53: 014 fjárhús 22°22'03.65V 65°31'09.17N

Nr. 4 á túnakorti. Svo til beint í norður frá bæjarstæðinu, í u.þ.b. 30 m fjarlægð. Grjót og torfhláðið fjárhús með hlöðu. Hleðslur standa grónar og er hleðsluhæð um 1 m. Ummál fjárhússins er 15*13 m.

Hættumat: Hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-53: 015 Fjánhús 22°22'03.45V 66°31'09.28N

Nr. 5 á túnakorti. Einnig norður af bæjarstæðinu í u.þ.b. 30 m norðvestur af nr. 14. Grjót og torfhláðið fjánhús með hlöðu. Hleðsluhæð um 1m og ummál fjárhússins er um 12*14 m.

Hættumat: Hætta

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-53: 016 Óþekkt 22°21'01.14V 65°32'07.10

Farið er að sumarbústöðum Landhelgisgæslunnar sem eru austanmegin á Gróunesi. Síðan er gengið eftir nesinu í u.þ.b. 1 km. Þar er lítil þúst sem mögulega er manngerð.

Hættumat: hætta

BA-53: 017 Varða 22°21'04.57V 65°32'05.53

Gengið er út Gróunesið frá sumarbústöðum Landhelgisgæslunnar, austanmegin. Í u.þ.b. 1.2 km fjarlægð frá sumarbústöðunum eru háir stapar sem sjást vel frá bústöðunum. Efst á þeim eru grjóthlaðnar vörður.

Hættumat: Hætta

BA-53: 018 Varða 22°21'06.63V 65°32'03.46

Haldið er áfram út nesið og í u.þ.b. 500 m fjarlægð frá stöpunum er önnur grjóthlaðin varða, 1*1 m að ummáli.

Hættumat: Hætta.

BA-53: 019 Garðlag 22°22'06.90V 65°32'00.60

Norðan við bæjarstæði Gróuness, rétt sunnan við vegslóða sem liggur eftir nesinu vestanmegin, um 500 m frá bæjarstæðinu, er gróið garðlag. Garðlagið er vel gróið, ógreinilegt og nyrst í garðlaginu er stór grjóthruga. Garðlagið er 25*16 m að ummáli.

Hættumat: Engin hætta

BA-53: 020 Útihús 22°22'02.66V 65°31'08.94

Norðaustur af bæjarstæðinu í u.þ.b, 60 m og í u.þ.b. 24 m suðaustur af nr. 15. Óregluleg rúst og ekki sést til veggja.

Hættumat: Hætta

BA-53: 021 Túngarður 22°22'02.95V 65°31'08.87

Austanmegin við bæjarstæðið sést móta fyrir túngarði sem liggur meðfram túninu í átt til sjávar. Garðurinn er um 170 m langur og endar við vegslóða sem liggur niður að sjó.

Hættumat: Hætta

BA-53: 022 Tóft 22°22'03.19V 65°31'09.25

Austast í túninu er ógreinileg tóft. Tóftin stendur austanmegin við túngarðinn og rétt við vegslóðann sem liggur niður að sjó.

Hættumat: hætta

BA-53: 023 Tóft 22°22'02.79V 65°31'07.41

Fyrir sunnan bæjarstæðið, undir brekku sunnan túnstæðisins, rétt fyrir ofan fjöru er þríhólfa rúst. Rústin er hlaðinn úr torfi og grjóti og er 17*23 m að ummáli.

Hættumat: Hætta

BA-53: 024 Óþekkt 22°22'02.79V 65°31'07.41

Í u.þ.b. 192 m suður af bæjarstæðinu, syðst í túninu og austan við túngarðinn er óregluleg rúst.

Hættumat: Hætta

BA-53: 025 Óþekkt 22°37'37.02V 65°53'02.08

Í u.þ.b. 50 m norður af bæjarstæðinu, nyrst í túninu er óregluleg rúst.

Hættumat: Hætta

BA-53:026 Óþekkt 22°22'24.799V 65°31'55.345N

Norðuvestur af bæjarstæðinu, í u.þ.b. 69 metra fjarlæg er óregluleg rúst.

Hættumat: Hætta

BA-53:027 túngarður 22°22'24.291V 65°31'55.922N

Í austurátt frá bæjarstæðinu sést móta fyrir túngarði. Túngarðurinn er vel gróinn og liggur í norður suðurátt meðfram austurjaðri gamla túnsins.

Hættumat: Hætta

BA-53:028 Rúst 22°22'13.302V 65°31'48.652N

Í suðausturátt frá bæjarstæðinu rétt fyrir ofan sjóinn og rétt við vegslóða sem liggur niður að sjó. Rústin er tvíhólfa og sennilega rústir af stekk.

Hættumat: Hætta

BA-54 Brekka

Dýrleiki 12 hundruð. [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Ítem er þetta maldagi í Gufudal að Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark að tyunder liggja þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Galltargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1397] Vilchinsbók. "Kirkia j Gufudal er helgud Gudi oc worri firv. Og hinum helga krossi. Hun á allt heimaland oc Hofstadi med ollumm gognum og giædum. Skog æ Melanesi med Hofstodum og allann skog fra Geithusgile og vpp að Miallgile. Manadarbeit i Brekkuland." [D.I.IV., bls. 153] [1491-1518] Máldagi Gufudalskirkju. "Jtem a kirkian þessar jardir. Brecku, Midhus og kvyindisfiurd." [D.I.VII., bls 77-78]

[1918] Stærð túns: 3.5 ha. Kálg. 544 fermetrar.

BA-54: 001 *Brekka* bæjarhóll býli

Heimildir: Túnakort frá 1919.

BA-54: 002 *Landamerkjálág* garðlag landamerki

"Á merkjum Gróuness og Brekku, sem eru nær Gróunesi, er Landamerkjálág á ská upp hlíðina. Þar munu vera leifar af gömlum landamerkjagarði." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 003 *Vörðuholt* varða óþekkt

"Nokkuð innan við Landamerkjálág, inn með sjónum, heitir Merarlág. Inn og upp af Merarlág er Háimelur. Utan til á honum eru smáklettaranar, sem kallast Kleifar. Ofan til á Háamel er hátt holt, sem heitir Vörðuholt. Ofanvert við það holt er mýrarlæna, sem heitir Illamýri." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 004 *Naustanes* heimild naust

"Nafnlausir hvammur eru upp með ánni, en utanvert við hana er Naustanes fram í fjörðinn. Þar eru heygðir þrír reiðhestar í seinni tíð. Fram af Naustanesi er Tjaldsker, lágt sker, sem tjaldurinn verpir í." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 005 dys legstaður

"Nafnlausir hvammar eru upp með ánni, en utanvert við hana er Naustanes fram í fjörðinn. Þar eru heygðir þrír reiðhestar í seinni tíð. Fram af Naustanesi er Tjaldsker, lágt sker, sem tjaldurinn verpir í." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 006 *Húsgafl* heimild býli

"Upp af Hestaskjólum fer hlíðin hækkandi. Upp og fram af þeim er Húsgaflsbrekka. Upp af henni er hátt holt, sem heitir Húsgafl og dregur nafn sitt af lögun. Þar var eitt sinn býli, svo beitarhús og nú stekkjarrústir." [Örnefnaskrá Brekku] "Húsgafl heita girðingar og tóftarústir hjer í landinu, á milli Gróuness og Brekku. Þar ætla sumir að í fyrndinni hafi bygð verið. Aðrir geta til að það muni hafa verið fjárhús frá Brekku, og vita menn ekki hvört rjettara sje. Ekki má hjer aftur byggja fyrir heyskaparleysi og órækt á túninu, sem er komið í lyng og mosa." [A.M.VI.bl.222-223]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku. Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-54: 007 *Hálsvegur* heimild leið

"Austasta gilið í landinu heitir Hálsgil, þar sem austasti hluti Brekkuár kemur niður. Milli Hálsvegarins (þ.e.gamla vegarins) og gilsins eru Háslautir." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 008 náma mógrafir

"Brekkuadalur gengur fram utan við Barminn, sem síðar verður getið. Mór var tekinn í Brekkudal. Þar var frekar góður mór, 3-4 skóflustungur á dýpt. Lítið var um mótekju eftir 1921." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 009 *Selið* heimild sel

"Þegar horft er mót fjallinu í vestur frá Hesti, er þar graslendi og holt, hrís og lyng. Þetta heita Flár. Vestur af þeim er hnúkur, sem heitir Molduxi. Niður af honum, fram af Giljatungum, heita Selbrekkur. Neðan við þær er Selið, sem eru rústir norðan við Selgilið." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 010 *Barnaholt* heimild leikvöllur

"Utan til við Faxalæk, ofan við veg, er Barnaholt, sem trúlega dregur nafn af leik barna. Það er örstutt frá Brekkutúni. Kvíar voru fast ofan við túngarðinn yst. Fráfærur lögðust niður eftir 1921." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 011 heimild kvíar

"Útan til við Faxalæk, ofan við veg, er Barnaholt, sem trúlega dregur nafn af leik barna. Það er örstutt frá Brekkutúni. Kvíar voru fast ofan við túngarðinn yst. Fráfærur lögðust niður eftir 1921." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 012 garðlag túngarður

"Útan til við Faxalæk, ofan við veg, er Barnaholt, sem trúlega dregur nafn af leik barna. Það er örstutt frá Brekkutúni. Kvíar voru fast ofan við túngarðinn yst. Fráfærur lögðust niður eftir 1921." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 013 heimild hjallur

"Í túninu eru nokkur nöfn: Neðst og yst á túni er Hjallholt. Þar eru tóttir, en ekki gat verið þaðan útræði að sögn J.E.J., vegna þess, hve langt það er frá sjó. Hjallur hefur verið þar og geymt þar fiskfang og fleiri vörur, sem fólk varð að viðá að sér haust og vor og ekki var hægt að geyma inni í bæjarhúsum." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 014 *Miðgötur* heimild leið

"Ofan með túninu, niður að sjó, liggja götur, sem nefndar eru Miðgötur. Neðan við túnið, niður undir sjó, eru Bakkar. Undir þeim, með sjónum, er löng brekka, nefnd Langabrekka. Inn af brekkunni, móti Hofstöðum, er tangi fram í sjóinn, sem heitir Skipatangi. Þar sést fyrir gömlum naustum." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 015 heimild naust

"Ofan með túninu, niður að sjó, liggja götur, sem nefndar eru Miðgötur. Neðan við túnið, niður undir sjó, eru Bakkar. Undir þeim, með sjónum, er löng brekka, nefnd Langabrekka. Inn af brekkunni, móti Hofstöðum, er tangi fram í sjóinn, sem heitir Skipatangi. Þar sést fyrir gömlum naustum." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 016 heimild leið

"Þegar komið er frá Gufudal, sést fyrst heim til bæjar á Brekku, þar sem heitir Horn. Út og niður af því á leið niður á Skipatanga, eru smáholt, sem heita Ásar. Með þeim liggja götutroðningar. Inn og niður af Horninu er Nátthagi, nokkuð stór og sést vel." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 017 *Nátthagi* heimild nátthagi 22°24'3.57V 65°33'18.35

"Þegar komið er frá Gufudal, sést fyrst heim til bæjar á Brekku, þar sem heitir Horn. Út og niður af því á leið niður á Skipatanga, eru smáholt, sem heita Ásar. Með þeim liggja götutroðningar. Inn og niður af Horninu er Nátthagi, nokkuð stór og sést vel." [Örnefnaskrá Brekku]. Um það bil 500 m frá bæjarstæði Brekku, ef farið er í átt til Gufudals. Í sv frá þjóðveginum, í u.þ.b. 50 m frá veginum, sjávarmegin. Nátthaginn er stór, ferhyrndur, 19*20 m að ummáli og er hlaðinn úr torfi og grjóti. Vestan í honum mótar fyrir lítilli rúst.

Hættumat: Engin hættu

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 018 *Víghamar* þjóðsaga óþekkt

"Innan við Hornið, ofan vegar, er hamar, sem heitir Víghamar. Þegar komið er heim fyrir hann, er komið á Hornið. Hann er í Barminum, beint upp af Votahvammi og niður af Geldingabælum. Var gat í hamarinn, sem hlaðið var í, sbr. þjóðsöguna um Stokkfrú. Önnur saga segir, að Brekkubóndinn og Gufudalsklerkur hafi háð einvígi á hamrinum út af fjaðratekju á Fitinni." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 019 *Fornistekkur* heimild stekkur

"Á veginum upp af Fitinni er Einstigi, talsvert innar en Víghamar. Þar kemur lækur niður úr Barminum, sem heitir Brönulækur. Ekki er vitað um uppruna nafnsins. Fyrir innan hann, ofan vegar, er Fornistekkur. Þar sjást tóftir." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 020 *Geitarhúsalækur* heimild geitakofi

"Innar kemur Geitarhúsalækur ofan úr Barminum, rennur ofan við Fitina og í ána. Hann kemur úr hvolfi eða hvammi sem heitir Geitnahvolf. Engar sagnir eru um geitabúskap á Brekku." [Örnefnaskrá Brekku]

Heimildir: Örnefnaskrá Brekku.

BA-54: 021 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 022 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 023 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 024 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 025 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 026 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 027 heimild útihús

Nr. 7 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 028 heimild útihús

Nr. 8 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-54: 029 heimild útihús

Nr. 9 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55 Fremri Gufudalur

Dýrleiki 40 hundruð. "Hon varð við stygg ok vildi fara sér. Gufa var vetr inn fyrsta á Mýrum hjá Gufuá, annan á Snæfellsnesi at Gufuskáalum, þriðja í Gufufirði. Þá líkaði honum vel ok fór þaðan aftr." [Ísl.sög.I., Landnámabók, bls. 43] "Ketill gufa fór síðan vestr í Breiðafjörð ok staðfestist í Þorskafirði. Var hann er kenndr Gufudalr ok Gufufjörðr." [Ísl.sög.II., Egils saga, bls. 253] "Skoðaði síra Laurentius mjök embættisgerð þeira presta, sem lítt voru lærðir ok kunnandi, sem margir prófuðust lítt lærðir, í miðil hverra var einn prestur, er Eilífr hét, í Gufudal í Vestfirðingafjörðungi." [Bisk.sög. III., Laurentius saga byskups, bls. 37] "Litlu síðar fór þeir Sturla ok Einarr við tólfta mann vestr í Gufudal til heimboðs." [Sturl.saga. I., Sturlu saga, bls. 125] "Vestr í Gufudal bjó í þenna tíma Jón prestur krókr, sonr Þorleifs skeifu ok Þuríðar Sturludóttur." [Sturl.saga II., Íslendinga saga, bls. 189] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi í Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firði. Fra quindis firði. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfá dal. Eyri. Gallttargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1383] Testamentisbréf Einars Eiríkssonar í Vatnsfirði í transskripti tveggja presta og tveggja leikmanna. [D.I.III., bls.366] [1397] Vilchinsbók. "Kirkia j Gufudal er helgud Gudi oc worri frv. Og hinum helga krossi. Hun á allt heimaland oc Hofstadi med ollumm gognum og giædum. Skog æ Melanesi med Hofstodum og allann skog fra Geithusgile og vpp ad Miallgile. Manadarbeit í Brekkuland." [D.I.IV., bls. 153] [1464] Bjarni Þórarinsson handlegr séra Þorsteini bróður sínum kvitt og ákærulaust það tilkall, er hann mætti eiga til jarðarinnar Arnarstapa undir Jökli, og kvitta þeir síðan hvor annan um öll peningaskipti, sem þeirra höfðu á milli farið. "for þesse giormingur fram J Gwfudal enum sydra laugardaginn næstan epter krossmesso vm haustid 1464." [D.I. VI., bls. 55-56] [1479] "Afhending peninga staðarins í Gufudal, er séra Loptr Filippusson afgreiddi séra Þorsteini Þórarinssyni." [D.I.VI., bls. 203] [1491-1518] Máldagi Gufudalskirkju. "Kyrkia j gufudal a allt heimaland oc hofstade med ollum gognum oc giædum. Skog a melanese med hofstodum og allann skog fra geithusgile og upp ad miallgile." [D.I.VIII., bls. 77]

BA-55: 001 *Fremri-Gufudalur* bæjarhóll býli

Heimildir:

BA-55: 002 *Hjallbyrgi* heimild rétt

"Fyrir ofan bæ er nafnlaust, en efst í utanverðu túni er hóll, sem heitir Hjallbyrgi. Út af honum er óslétt svæði,

Bekkir." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 003 *Bænhúsflöt* heimild bænhús

"Yst í túni er Bænhúsflöt og Bænhúsleiti. Neðan til í Bænhúsleiti er klettur, sem ýmist hefur verið kallaður Bænhúsklettur eða Brennivínsklettur" [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 004 *Skemmuflöt* heimild skemma

"Neðan við klettinn eru Gunnarsþúfur; þar sést fyrir tóft. Niður af bæ er Skemmuflöt, niður að fjárhúsum, og Hesthúsflöt fram fyrir götu og niður úr. Þar er mýri sem heitir Miðhúsady." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 005 heimild fjárhús

"Neðan við klettinn eru Gunnarsþúfur; þar sést fyrir tóft. Niður af bæ er Skemmuflöt, niður að fjárhúsum, og Hesthúsflöt fram fyrir götu og niður úr. Þar er mýri sem heitir Miðhúsady." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 006 *Hesthúsflöt* heimild hesthús

"Neðan við klettinn eru Gunnarsþúfur; þar sést fyrir tóft. Niður af bæ er Skemmuflöt, niður að fjárhúsum, og Hesthúsflöt fram fyrir götu og niður úr. Þar er mýri sem heitir Miðhúsady." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 007 *Miðhúsflatir* heimild útihús

"Fyrir framan bæinn eru Káratungur ofan götu, en Miðhúsflatir neðan hennar. Þar næst kemur lækur þvert niður túnið nefndur Bóllækur. Fyrir framan lækinn er grýtt stykki og illt til vinnslu. Nefnist það Þrjótur. Fram af Þrjót er Fremstahúsaflöt, sem nær niður að götu. Fremst í túninu er svonefndur Renningur. Utanvert við túnið, ofan götu, er Hólhúsahóll. Tekið skal fram, að örnefnaskrá þessi fyrir Gufudalstún miðast við túnið á hinu forna bæjarstæði, en ekki við túnið umhverfis núverandi íbúðar- og gripahús." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 008 *Fremstahúsaflöt* heimild útihús

"Fyrir framan bæinn eru Káratungur ofan götu, en Miðhúsflatir neðan hennar. Þar næst kemur lækur þvert niður túnið nefndur Bóllækur. Fyrir framan lækinn er grýtt stykki og illt til vinnslu. Nefnist það Þrjótur. Fram af Þrjót er Fremstahúsaflöt, sem nær niður að götu. Fremst í túninu er svonefndur Renningur. Utanvert við túnið, ofan götu, er Hólhúsahóll. Tekið skal fram, að örnefnaskrá þessi fyrir Gufudalstún miðast við túnið á hinu forna bæjarstæði, en ekki við túnið umhverfis núverandi íbúðar- og gripahús." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 009 *Hólhúsahóll* heimild útihús

"Fyrir framan bæinn eru Káratungur ofan götu, en Miðhúsflatir neðan hennar. Þar næst kemur lækur þvert niður túnið nefndur Bóllækur. Fyrir framan lækinn er grýtt stykki og illt til vinnslu. Nefnist það Þrjótur. Fram af Þrjót er Fremstahúsaflöt, sem nær niður að götu. Fremst í túninu er svonefndur Renningur. Utanvert við túnið, ofan götu, er Hólhúsahóll. Tekið skal fram, að örnefnaskrá þessi fyrir Gufudalstún miðast við túnið á hinu forna bæjarstæði, en

ekki við túnið umhverfis núverandi íbúðar- og gripahús." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 010 *Móhjalli* náma mógrafir

"Landamerki milli Brekku og Fremri-Gufudals eru við gil það, sem heitir Mjallagil og liggur yst í Gufudalsvatn. Það er nokkuð utarlega í hlíðinni. Fast við gilið, upp við brún, er hjalli, sem heitir Móhjalli. Þar er allgott mótak." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 011 *Hjaltastaðir* heimild býli

"Innan við Bólhjallann, niður við Gufudalsá, er engjastykki, sem nefnt er Álapartar. Ná þeir inn að nokkuð stóru síki, sem heitir Skjónusíki. Innan við Skjónusíki er allstór mýrarfláki, sem heitir Uxamýri. Nokkuð ofan við Uxamýri, uppi í hlíðinni, er Bjarnarhvolf. Þar fram undan, í hlíðarkverkinni, eru Börð. Niður af þeim er aflíðandi. Rétt innan við Uxamýri, niður við á, heitir Sortumelur. Innan við hann eru Hjaltastaðir, eyðibýli frá því löngu fyrir 1700. Þar er skriðuhætt. Þar gengur Kvendraugur ljósum logum, svo að hætt er um bjartan dag. Reyndar hefur enginn séð draug þennan, en margir heyrt hans getið." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals] "Hjalltastader. Forn eyðiból í fremra Gufudals landi. Þar sjást byggíngaleifar af tóftarústum en ekki hefur það byggt verið um nokkra mannsaldra. Ekki má hjer aftur bygd setja fyrir skriðufalli á það forna túnstæði." [Á.M.VI.bindi, bls.223]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals. Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-55: 012 heimild draugur

"Innan við Bólhjallann, niður við Gufudalsá, er engjastykki, sem nefnt er Álapartar. Ná þeir inn að nokkuð stóru síki, sem heitir Skjónusíki. Innan við Skjónusíki er allstór mýrarfláki, sem heitir Uxamýri. Nokkuð ofan við Uxamýri, uppi í hlíðinni, er Bjarnarhvolf. Þar fram undan, í hlíðarkverkinni, eru Börð. Niður af þeim er aflíðandi. Rétt innan við Uxamýri, niður við á, heitir Sortumelur. Innan við hann eru Hjaltastaðir, eyðibýli frá því löngu fyrir 1700. Þar er skriðuhætt. Þar gengur Kvendraugur ljósum logum, svo að hætt er um bjartan dag. Reyndar hefur enginn séð draug þennan, en margir heyrt hans getið." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 013 *Sel* heimild sel

"Heiman við Svörtuskriðugil er nokkurt svæði, sem heitir Tröllahlíð. Það er, eins og nafnið bendir til, ærið stórskorðið land, ekki klettur en skriður. Enginn hjalli er þar, en klettur neðst og urðir. Tröllahlíð nær út að Selhólum. Þeir eru lyngi og grasi vaxnir. Þar niður undan hólnum á láglandinu, er Sel, miklar seltættur. Frá seltóftunum niður að ánni er eyraroddi, nefndur Seleyri." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 014 *Stekkur* heimild stekkur

"Hlíðin utan Þurragils er nafnlaus á stóru svæði, heim á Hvörfin, en það er hæðin, sem lengst sést frá bæ. Framan til á þeim er gamall Stekkur, og niður af honum, við ána, eru Stekkjarmýrar." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 015 *Jómfrúarvað* heimild vað

"Undan henni, í ánni, er hylur, sem heitir Hestafljót. Nokkru neðar (200-300m) er alldjúpt vað yfir ána. Heitir það Jómfrúarvað. Bæði Hestafljót og Jómfrúarvað munu hafa horfið, er ánni var veitt úr hinum forna farvegi um 1960." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 016 *Réttarholt* heimild rétt

"Fíflageiragilið rennur niður í skriðu rétt utan túnsins. Þessi skriða heitir Tjarnarskriða. Nokkuð upp af henni og heldur utar er svo Réttarholt. Þar utar, ofan götu, er Tófhúsklettur. Niður af honum er önnur stór skriða, nefnd Stóraskriða. Utan við hana, upp undir skriðum, er Stekkur, og upp af honum í miðri hlíð, er Stekkjarhjalli." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 017 *Stekkur* heimild stekkur

"Fíflageiragilið rennur niður í skriðu rétt utan túnsins. Þessi skriða heitir Tjarnarskriða. Nokkuð upp af henni og heldur utar er svo Réttarholt. Þar utar, ofan götu, er Tófhúsklettur. Niður af honum er önnur stór skriða, nefnd Stóraskriða. Utan við hana, upp undir skriðum, er Stekkur, og upp af honum í miðri hlíð, er Stekkjarhjalli." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 018 *Geithúsmýri* heimild geitakofi

"Fram af Flákanum, upp við götu, er Geithúsmýri. Þar hefur verið geithús, og sá enn fyrir rústum fyrir áratug." [Örnefnaskrá Fremra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Fremra-Gufudals.

BA-55: 019 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55: 020 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55: 021 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55: 022 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55: 023 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55: 024 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55: 025 heimild útihús

Nr. 7 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-55: 026 heimild útihús

Nr. 8 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56 Neðri Gufudalur

Dýrleiki 12 hundruð.

[1918] Stærð túns: 5.4 ha. Kálg. 513 fermetrar.

BA-56: 001 *Neðri-Gufudalur* bæjarhóll býli

"Bærinn stendur á sléttlendi vestan Gufudalsár, en hennar hefur fyrr verið getið, þar sem hún rennur um Gufudal." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Neðra-Gufudals.

BA-56: 002 *Hálsvegur* heimild leið

"Upp frá bænum liggur gamli vegurinn yfir Gufudalsháls, og er hann nefndur Hálsvegur. Er hann upp Hálsinn í mörgum sneiðingum, og verður betur getið síðar." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Neðra-Gufudals.

BA-56: 003 *Húsatún* heimild fjárhús

"Inn og upp af fjárhúsunum, beint upp af kirkjunni, eru klettar, sem heita Hrafnabjörg. Túnið í kringum fjárhúsin, þar sem Götugilið kemur niður, heitir Húsatún. Er þar bæjarlegt heim að sjá og fallett bæjarstæði." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Neðra-Gufudals.

BA-56: 004 *Vetrarvegur* heimild leið

"Innan við Götugilið, nokkuð hátt uppi, eru klettar, sem heita Vetrarvegsklettar. Heita þeir eftir svonefndum Vetrarvegi, sem liggur þar sniðskorinn upp skriðuna innan við gilið, þegar Götugilið er ekki fært." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Neðra-Gufudals.

BA-56: 005 *Nátthagi* heimild nátthagi

"Út og upp af Húsatúninu fyrrnefnda, og niður af Neðri-Sneiðarhjalla eru Nátthagaklettar, og utan í þeim eða austan undir er Nátthagi." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Neðra-Gufudals.

BA-56: 006 *Runkavað* heimild vað

"Milli Krummamýrar og Gálgamýrar er Runkavaðseyri, og þar er á síkinu Runkavað. Upp af Gálgamýri, utan við Torfklettana, eru Gálgaklettar. Þar upp af eru þrír bungmyndaðir hólar." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Efra-Gufudals.

BA-56: 007 *Gálgamýri* heimild aftökustaður

"Milli Krummamýrar og Gálgamýrar er Runkavaðseyri, og þar er á síkinu Runkavað. Upp af Gálgamýri, utan við Torfklettana, eru Gálgaklettar. Þar upp af eru þrír bungmyndaðir hólar." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Efra-Gufudals.

BA-56: 008 *Forarvað* heimild vað

"Sikið skerst í gegnum engjarnar vestanverðar, og liggur alla leið fram í sjó. Neðarlega á því er vað yfir á engjarnar, sem heitir Forarvað." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Efra-Gufudals.

BA-56: 009 hleðsla óþekkt

"Austast á túninu heima er stykki, sem nefnt er Tröð. Nyrst á því heitir Hringur; utan um það er hleðsla. Innan túns var mýri, sem hét Veita. Hún aðskildi Hærratún og Lægratún." [Örnefnaskrá Neðra-Gufudals]

Heimildir: Örnefnaskrá Efra-Gufudals.

BA-56: 010 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56: 011 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56: 012 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56: 013 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56: 014 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56: 015 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56: 016 heimild útihús

Nr. 7 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-56: 017 heimild kálgarður

Nr. 8 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-57 Hofstaðir

[1397] Vilchinsbók. "Kirkia j Gufudal er helgud Gudi oc worri frv. Og hinum helga krossi. Hun á allt heimaland oc Hofstadi med ollumm gognum og giædum. Skog æ Melanesi med Hofstodum og allann skog fra Geithusgile og vpp ad Miallgile. Manadarbeit i Brekkuland." [D.I.IV., bls. 153] [1491-1518] Máldagi Gufudalskirkju. "Kyrkia j gufudal a allt heimaland oc hofstade med ollum gognum oc giædum. Skog a melanese med hofstodum og allann skog fra geithusgile og upp ad miallgile." [D.I.VIII., bls. 77] [1710] "Hofstder. Hjáleiga af staðnum, byggð í úthögum fyrir manna minni." [A.M.VI., bls. 225][1918] Stærð túns: 1.8 ha. Kálg. 360 fermetrar.

BA-57: 001 Hofstaðir bæjarhóll býli 22°25'7.96V 65°32'55.59N

"Um mitt túnið er hóll, er nefnist Fjánhúsahóll. Skammt norðan hólsins og að Litlalæk er gróinn malarhryggur, sem nefnist Járnhaus. Rétt við hann og neðan Fjánhúshóls, eru tóftir, sem álitíð er, að séu fornar hoftóftir. Sést greinilega fyrir þeim. Utan við Fjánhúsahól er stór flöt, sem Bæjarflöt er nefnd; upp af henni og ofan fjárhúsa er svo bæjarstæðið. Þar skammt frá er fjósið." [Örnefnaskrá Hofstaða].

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 002 Fjánhúsahóll heimild fjárhús

"Um mitt túnið er hóll, er nefnist Fjánhúsahóll. Skammt norðan hólsins og að Litlalæk er gróinn malarhryggur, sem nefnist Járnhaus. Rétt við hann og neðan Fjánhúshóls, eru tóftir, sem álitíð er, að séu fornar hoftóftir. Sést greinilega fyrir þeim. Utan við Fjánhúsahól er stór flöt, sem Bæjarflöt er nefnd; upp af henni og ofan fjárhúsa er svo bæjarstæðið. Þar skammt frá er fjósið." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 003 Hoftófti tóft óþekkt

"Um mitt túnið er hóll, er nefnist Fjánhúsahóll. Skammt norðan hólsins og að Litlalæk er gróinn malarhryggur, sem nefnist Járnhaus. Rétt við hann og neðan Fjánhúshóls, eru tóftir, sem álitíð er, að séu fornar hoftóftir. Sést greinilega fyrir þeim. Utan við Fjánhúsahól er stór flöt, sem Bæjarflöt er nefnd; upp af henni og ofan fjárhúsa er svo bæjarstæðið. Þar skammt frá er fjósið." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 004 heimild fjós

"Um mitt túnið er hóll, er nefnist Fjánhúsahóll. Skammt norðan hólsins og að Litlalæk er gróinn malarhryggur, sem nefnist Járnhaus. Rétt við hann og neðan Fjánhúshóls, eru tóftir, sem álitíð er, að séu fornar hoftóftir. Sést greinilega fyrir þeim. Utan við Fjánhúsahól er stór flöt, sem Bæjarflöt er nefnd; upp af henni og ofan fjárhúsa er svo bæjarstæðið. Þar skammt frá er fjósið." [Örnefnaskrá Hofstaða]

fyrir þeim. Utan við Fjánhúshól er stór flöt, sem Bæjarflöt er nefnd; upp af henni og ofan fjárhúsa er svo bæjarstæðið. Þar skammt frá er fjósið." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 005 heimild brunnur

"Í túninu upp af bænum er hæð og kallast Hesthúshóll; um 60 m norðan hans er smálægð. Þar í stendur brunnhús, og eru þar upptök Litlalæks." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 006 heimild rétt

"Fyrir utan Bæjarhvamm og í túnjaðrinum eru smáar klettaborgir, sem kallast Réttarklettur. Þar við er gömul fjárrétt, sem notuð var til skamms tíma." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 007 Stekkjartangi heimild stekkur

"Fyrir utan túnið taka við hvammar á um 1-200 m kafla; kemur þá að tanga, sem kallast Skipatangi; taka þá við á ný hvammar og klettatangar á um 2-400 m kafla, og kemur þá allhár klettatangi, sem nefnist Stekkjartangi; frá honum tekur svo við neðsti hluti Breiðaness, er nefnist Breiðanestangi." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 008 Eyleifssel heimild sel

"Nú höldum við inn (norður) hliðina frá landamerkjum Hofstaða og Skálaness, og höfum nú svæðið frá bakkabrún að Þjóðvegi, en hann liggur fram með hliðarrótum. Skammt frá Þjóðvegi og landamerkjum eru fornar tóftir, er nefnast Eyleifssel (Eilífssel, sumir nefna svo, held þó, að hér sé um latmælsku að ræða). Eru tóftir þessar mjög greinilegar og sjáanlega um fjárhús að ræða." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 009 Hnausamýri heimild rista

"Norður með Þjóðveginum kemur upp uppsprettulækur, er nefnist Djúpilækur. Þar skammt frá er grasbreiða, er nefnist Litlahjallabreiða; þar niður af var allstór mýrarfláki, er nefnist Hnausamýri." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 010 Mógrafir náma mógrafir

"Utan við Mómýrarlæk er ávalur skriðuhryggur; í honum eru Mógrafir. Þar er allgóður mór (mótekja)." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 011 heimild rétt

"Utan við Ytragilið rétt ofan við Þjóðveg og út að Hólum, er grasi gróið, allstórt svæði. Nefnist það Bekkur. Á þessum bekk innst (norðast) er mjög stór steinn, nefndur Nuður (við hann stóðu oft skepnur). Utan við Bekkinn eru svo Hólar. Efst á þeim og yst er allstór grjótrétt, og önnur minni í einu horni hennar. Þetta nefnist Stekkur. Utan við Hóla er svo efsti hluti Stekkjarmýrar." [Örnefnaskrá Hofstaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Hofstaða.

BA-57: 012 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-57: 013 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-57: 014 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-57: 015 heimild kálgarður

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-57: 016 Tóft 22°24'59.12V 65°32'59.41

Í norðausturátt frá bæjarstæðinu, rétt fyrir ofan fjöruborðið er ferhyrnd tóft hlaðin úr torfi og grjóti.

Hættumat: Engin hætta.

BA-57: 017 Tóft 22°24'54.22V 65°32'56.31

Austan við bæjarstæðið í túnjaðrinum er ógreinileg tóft. Í u.þ.b. 180 metra fjarlægð.

Hættumat: Engin hætta.

BA-57: 018 Tóft 22°24'04.85V 65°32'56.54

Í norðvestur frá bæjarstæðinu, í u.þ.b. 50 metra fjarlægð er ógreinileg tóft,

Hættumat: Engin hætta.

BA-57: 019 Tóft 22°25'11.66V 65°32'54.16

Vestur af bæjarstæðinu í u.þ.b. 30 metra fjarlægð, milli þjóðvegarins og bæjarstæðisins er grjóthlaðin rúst.

Hættumat: Engin hætta.

BA-57: 020 Túngarður 22°25'10.71V 65°32'52.13

Suður af bæjarstæðinu er grjóthlaðinn túngarður. Garðurinn liggur frá þjóðveginum í vesturátt í u.þ.b. 40 metra.

Hættumat: Engin hætta

BA-58 Skálanes

Dýrleiki 16 hundruð. "En er Ketill gufa kom aftr, þá fór hann vestr fyrir Mýrar ok var inn fjórða vetr á Snæfellsnesi

at Gufuskálum. Hann nam síðan Gufufjörð ok Skálanes til Kollafjarðar." [Ísl.sög. I., Landnámabók, bls. 100] "Um várit bjóst Sturla at fara í fjörðu vestr. Skyldi hann þá ljúka upp gerðum eftir því, sem mælt var með þeim Vatnsfirðingum. Þeir höfðu lagt fund á Skálanesi." [Sturl.saga. II., Íslendinga saga, bls. 191] [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi í Gufudal að Brandur biskup wigði wnder suo witt takmark að tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firði. Fra quindis firði. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Galltargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1446] Skrá um eignir Guðmundar Arasonar á Reykhólum þegar þær voru teknar undir konung. "oc med þessum ciiij kugilde [19 jarðer]. J Gufudals kyrkiu sockn. Skalanes xxx. Klaufastader xij. Galltargia xij. Eyre xvj." [D.I.IV., bls. 691] [1480] Samningur þeirra Þorleifs Björnssonar og Einars Björnssonar af einni álfu, en Rafns lögmanns Brandssonar af annari um mál Bjarna Þórarinssonar og þeirra bræðra Þorleifs og Einars, og gengur Rafn í borgan fyrir Bjarna að hann verði laus úr fangelsi og komi til næsta Öxarárþings. "...og landskyldirnir af jordum þeim sem hustru Olufu hafði tilheyrdt vestur fra Skálanesi og til Vijka." [D.I.VI., bls. 249-50] [1509] Skrá og reikningsskapur Björns Guðnasonar um jarðagóss og eignir Bjarna Andréssonar, mágs hans, er þá var andaður. "In primis j fystv. Briamslækur a bardastravnd med eingey lx c, fossa fiorvm c og xx hella segx c, hlið xvi c, anorsstader xx c, ravzdalur xx c, atta c sudur j skalanesi. [D.I. VIII., bls. 267] [1918] Stærð túns: 3.6 ha. Kálgr. 618 fermetrar.

BA-58: 001 *Skálanes* bæjarhóll býli 65°30'28.09N
22°28'23.31V

"Bærinn stendur miðja vega milli Hádegiskletta og Kaldalækjar." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 002 *Hólhús*

"Túnið: Í miðju túni, sunnan til, er hólaþyrping eða klettur, sem nefndir eru Hádegisklettur. Þeir mega heita í hásuður frá bænum, og er sól yfir þeim kl. 12. Þar suður af er hólótt túnstykki, sem nefnt er Hólar. Þar voru áður hús, er hétu Hólhús." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 003 tóft óþekkt

"Niður af Hádegisklettum er flöt, nefnd Sumarliðaflöt. Jón hefur ekkert heyrt um, af hverju það nafn er dregið. Þarna var tóft. Fram af Sumarliðaflöt gegnur tangi fram, sem heitir Ærhústangi, og framan í honum er klettahöfði, Ærhústangahaus." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 004 *Ærhústangi* heimild fjárhús

"Niður af Hádegisklettum er flöt, nefnd Sumarliðaflöt. Jón hefur ekkert heyrt um, af hverju það nafn er dregið. Þarna var tóft. Fram af Sumarliðaflöt gegnur tangi fram, sem heitir Ærhústangi, og framan í honum er klettahöfði, Ærhústangahaus." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 005 *Fjóstunga* heimild fjós

"Næsti hvammur við Hjallahvamm heitir Fjóshvammur. Nær hann að Fjóshvammstanga. Upp af honum er túnstykki, sem heitir Fjóstunga. Næsti hvammur vestar er Hesthúshvammur, og hesthústangi er vestur af honum." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 006 *Hesthúshvammur* heimild hesthús

"Næsti hvammur við Hjallahvamm heitir Fjóshvammur. Nær hann að Fjóshvammstanga. Upp af honum er túnstykki, sem heitir Fjóstunga. Næsti hvammur vestar er Hesthúshvammur, og hesthústangi er vestur af honum." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 007 *Tröð* heimild traðir

"Syðst og utast er nýrækt, sem enn er nafnlaus. Heim með Hrauninu, þar sem gatan liggur, er nefnt Tröð." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 008 heimild fjárhús

"Þar neðan við götuna er hóll, sem heitir Taðhóll, niður af honum er Jónsflöt. Þetta nafn er gamalt, en ekki er vitað um uppruna þess. Jónsflatarhús er þar fast við flötina. Þarna eru nú skepnuhús." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 009 *Þinghús* heimild þingstaður

"Bæjarmegin við Hádegiskletta er Steinabrekka, og þar sem bærinn er nú og hefur alltaf verið að því er best vitað, heitir Þinghúshóll. Þar á hólum stóð þinghús áður fyrr. Foreldrar Jóns vissu vel um þinghúsið, enda mun hafa verið þinghús á Skálanesi fram yfir 1800 að því Jón hefur eftir Lýð Björnssyni sagnfræðingi." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 010 heimild brunnur

"Bæjarlækur var rétt við bæinn og brunnhús, þar sem vatnið var tekið úr honum, u.þ.b. 4-5 faðma frá bæjarvegg. Nú er þetta allt aflagt, lokræsi komið í gamla Bæjarlækinn og hann því horfinn." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 011 *Barnahóll* heimild leikvöllur

"Í túninu vestur frá bæ er lágur hóll eða var, sem hét Barnahóll og dregur nafn af leik barna." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 012 *Kiðaberg* heimild býli

"Ofan götu, rétt utan við þar sem fyrst sér inn á Hofstaðahlíð, þegar komið er utan frá, er einstakt klettberg, sem nefnt er Kiðaberg. Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns frá 1710 segir að þar sé fornt eyðiból og að þar sjáist ljós merki byggðar, tóftir og túngarðaleifar, en byggð hafi ekki verið þar frá gamalli tíð." [Örnefnaskrá Skálaness] "Kiðaberg. Fornt eyðiból hjer í landinu, milli Hofstaða og þessarar jarðar. Þar sjást ljós bygginga merki frá gamalli tíð. Ekki má hjer byggja því túnið er í hrjóstur og skóg komið. Þar með heyskapur enginn." [Á.M.VI.bindi, bls. 226]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness. Árni Magnússon, Páll Vídalín, Jarðabók, VI.bindi.

BA-58: 013 *Melanestá* tóftir verbúð

"Á Melanestá eru glögg mannvirki, naust, verbúðir og garður hlaðinn þvert yfir tána. Þar eru fjögur eða fimm tóftarbrot í brekkunni. Væri hægt að halda, að hér hafi verið útgerðarstöð áður fyrr, þótt hvergi finnist þess getið."

[Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.**BA-58: 014** *Sel* heimild sel 65°30'57.213N 22°25'42.133V

"Hún (Fagrahlíð) nær út að Kötlum, sem er rétt ofanvert við Selið. En það er í lægð utan við Melanesið, efst upp undir hliðinni. Niður af Fögruhlíð er framhald af Börðunum, sem fyrr eru talin frá Rauðkuholti og að Kolholti. Kolholt er suðaustur af Selinu, rétt neðan við það, og liggur gatan yfir það. Nafnið Kolholt er þannig til komið eftir því sem Jón best veit, að þar var gert til kola eins og títt var áður fyrr. Beint niður af Kolholti, niður við sjóinn, heita kleifar. Niður við sjóinn er mjög gamalt sel, nefnt Sjávarsel. Það er fast við Krakána rétt áður en hún fellur í sjó. Þar eru mjög gamlar tættur." [Örnefnaskrá Kleifaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.**BA-58: 015** heimild leið

"Hún (Fagrahlíð) nær út að Kötlum, sem er rétt ofanvert við Selið. En það er í lægð utan við Melanesið, efst upp undir hliðinni. Niður af Fögruhlíð er framhald af Börðunum, sem fyrr eru talin frá Rauðkuholti og að Kolholti. Kolholt er suðaustur af Selinu, rétt neðan við það, og liggur gatan yfir það. Nafnið Kolholt er þannig til komið eftir því sem Jón best veit, að þar var gert til kola eins og títt var áður fyrr. Beint niður af Kolholti, niður við sjóinn, heita kleifar. Niður við sjóinn er mjög gamalt sel, nefnt Sjávarsel. Það er fast við Krakána rétt áður en hún fellur í sjó. Þar eru mjög gamlar tættur." [Örnefnaskrá Kleifaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.**BA-58: 016** *Kolholt* náma kolagröf

"Hún (Fagrahlíð) nær út að Kötlum, sem er rétt ofanvert við Selið. En það er í lægð utan við Melanesið, efst upp undir hliðinni. Niður af Fögruhlíð er framhald af Börðunum, sem fyrr eru talin frá Rauðkuholti og að Kolholti. Kolholt er suðaustur af Selinu, rétt neðan við það, og liggur gatan yfir það. Nafnið Kolholt er þannig til komið eftir því sem Jón best veit, að þar var gert til kola eins og títt var áður fyrr. Beint niður af Kolholti, niður við sjóinn, heita kleifar. Niður við sjóinn er mjög gamalt sel, nefnt Sjávarsel. Það er fast við Krakána rétt áður en hún fellur í sjó. Þar eru mjög gamlar tættur." [Örnefnaskrá Kleifaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.**BA-58: 017** *Sjávarsel* heimild sel

"Hún (Fagrahlíð) nær út að Kötlum, sem er rétt ofanvert við Selið. En það er í lægð utan við Melanesið, efst upp undir hliðinni. Niður af Fögruhlíð er framhald af Börðunum, sem fyrr eru talin frá Rauðkuholti og að Kolholti. Kolholt er suðaustur af Selinu, rétt neðan við það, og liggur gatan yfir það. Nafnið Kolholt er þannig til komið eftir því sem Jón best veit, að þar var gert til kola eins og títt var áður fyrr. Beint niður af Kolholti, niður við sjóinn, heita kleifar. Niður við sjóinn er mjög gamalt sel, nefnt Sjávarsel. Það er fast við Krakána rétt áður en hún fellur í sjó. Þar eru mjög gamlar tættur." [Örnefnaskrá Kleifaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.**BA-58: 018** *Mariutröð* heimild akur

"Niður undir láglendi, þar sem fyrst er gengið upp á Hraunið innan frá, rétt vestur af mógröfum er Mariutröð, gamall akur ofan götunnar. Garður sést í kring og tættur eru þar alveg við Hraunið. En hér heitir Hraunið Syðrahraun." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.**BA-58: 019** *Drekanaust* heimild naust

"Mitt inn í Syðrahraunið frá sjó skerst djúpur hvammur, sem nær alveg upp að götunni. Þessi hvammur heitir Drekanaut. Hvort það er dregið af lögun hvammsins eða af því, að hér hafi dreki verið geymdur er ekki öruggt. En gerðarlegt hefði það skip verið, sem þetta naust hefði hæft." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 019 garðlag túngarður

"Niður undir láglendi, þar sem fyrst er gengið upp á Hraunið innan frá, rétt vestur af mógröfum er Mariutröð, gamall akur ofan götunnar. Garður sést í kring og tættur eru þar alveg við Hraunið. En hér heitir Hraunið Syðrahraun." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 021 *Stekkjjarlaut* heimild stekkur

"Upp af Drekanauti í miðju Hrauni er Stekkjarlaut. Hún er í daglegu tali kölluð Miðhraun eða Miðhraunslaut. Þar eru glögg stekkjjarmerki í lautinni." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 022 *Réttarklettur* heimild rétt

"Þegar fyrst sést heim að bæ heitir Skeiðisklettur og melurinn Skeiði eða Skeiðismelur. Þá er komið að klettarana, sem heitir Réttarklettur, og draga þeir nafn af réttinni." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 023 *Kolunausthvammur* heimild naust

"Beint niður af þessum klettum (Réttarklettum), niður við sjóinn, er hvammur, sem er nefndur Kolunausthvammur. Þar sér fyrir gömlu nausti. Líklega hefur bátum verið hvolft þar eins og venja var yfir veturinn." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 024 *Tryggvakví* heimild kvíar

"Í túnjaðrinum neðan til, beint suður af húsunum, er Tryggvakví, kennd við Tryggva Pálsson, sem hér bjó í tvíbýli eitt sinn." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 025 heimild kvíar

"Beint upp af bæ, upp af Hrauninu, hefur verið Ból. Þar hafa verið kvíar frá fornu fari og stöðull." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 026 *Litlistekkur* heimild stekkur

"Kúalág er nokkuð ofan við veginn, þegar farið er inn eftir. Niður af Kúalág eru Kúalágarbörð. Þau eru rétt ofan við götuna. Niður af þeim, aðeins austar, er smáklettahryggur með tóftum og heitir þar Litlistekkur. Hvammur niður við sjóinn fyrir neðan Litlastekkur heitir Litlastekkvammur." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 027 heimild stekkur

"En ofan við Stekkjarbreiðuna er Nautahjallinn. Stekkjarhryggurinn nær ofan frá Nautahjalla niður að sjó. Á honum, ofantil við götuna, er einstakur klettur, Einbúi. Þar hefur einhvern tíma verið stekkur, en lagður af, líklega vegna gilsins." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 028 garðlag óþekkt

"Í mýrinni upp af Foldahvömmum eru einkennileg garðlög, v-mynduð mannvirki. Þá er láglandið búið nema tún og umflotnar eyjar og sker." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 029 *Kofagil* heimild smalakofi

"Tvö gil koma niður Dalhæðirnar. Syðra gilið kemur úr Fitilstjörn og rennur ofan í Krakárdal og í Kraká. Þetta gil er í daglegu tali nefnt Innra-Kofagil. Vestara gilið, sem venjulega er kallað Ytra-Kofagil kemur úr Skarðsvötnum. Það rennur niður Dalhæðir og í Kraká. Mjög stutt er á milli giljanna, og var svæðið á milli þeirra venjulega nefnt "milli giljanna" í daglegu tali. Nafnið Kofagil mun þannig til komið, að Jón best veit, að fast við Ytra gilið var byggður kofi, hlaðinn úr hnaus. Í kofa þessum var sofið, er legið var við á Krakárdal, því að þar eru miklar slægjur. Við þetta var notast áður en tjöld komu til sögunnar. Jón man vel eftir þessum kofa, og sér enn fyrir honum." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 030 dys óþekkt

"Frá Skarðsbrún út á Skálaneshyrnu er Garðabrún. Á brún, þar sem hæst ber, er haugur eða dys, samanborið grjót. Sitt hvoru megin við það eru tvö gil, Göngugjá að innan og Hrafnagjá að utan." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 031 heimild skipskaði

"Út af því er sker, sem fer í kaf um stórflæði og heitir Bessi. Í suður af honum koma upp um flæði þrjár hnúfur, sem heita Emblemshnúfur. eru þær kenndar við skip, sem Emblem hét, og fórst þarna." [Örnefnaskrá Skálaness]

Heimildir: Örnefnaskrá Skálaness.

BA-58: 032 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti. (Sama og nr. 1).

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-58: 033 heimild útihús 65°30'27.72N 22°28'22.95V

Nr. 2 á túnakorti. Ekki sést til fornleifa.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-58: 034 heimild útihús 65°30'26.49N 22°28'09.58V

Nr. 3 á túnakorti. Ekki sést til fornleifa.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-58: 035 heimild útihús 65°30'25.54N 22°28'12.22V

Nr. 4 á túnakorti. Ekki sést til fornleifa.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-58: 036 heimild útihús 65°30'22.69N 22°28'19.52V

Nr. 5 á túnakorti. Ekki sést til fornleifa.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-58: 037 heimild útihús 65°30'21.19N 22°28'23.63V

Nr. 7 á túnakorti. Ekki sést til fornleifa.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-58: 038 heimild útihús 65°30'28.84N 22°28'29.56V

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-58: 039 Fjánhús 22°28'33.86V 65°30'40.06

Í u.þ.b. 2 km norðaustur af bæjarstæðinu rétt áður en að þjóðvegurinn beygir inn Gufufjörðinn. Þar norðan við þjóðveginn upp undir hlíðinni er ferhyrnd rúst, 17*13 m að ummáli. Rústin er hlaðin úr torfi og grjóti. Rústin er um 70 m frá vegstæðinu.

Hættumat: Engin hætta

BA-58:040 Rétt 22°25'52.546V 65°31'02.034N

Svo til beint upp af bænum, norðanmegin við þjóðveginn. Grjóthlaðin rétt sem er að hluta til hlaðin utan í kletta. Alveg við Vestfjarðaveg nr. 60.

Hættumat: Hætta

BA-58:041 óþekkt 22°24'10.733V 65°31'33.344N

Á Melanesi er gamall flugvöllur. Austan við flugvöllin eru tvö túnstæði. Svo til mitt á milli þeirra mótast fyrir rústum. Ekki er alveg víst að hér sé um rústir að ræða.

Hættumat: Hætta

BA-58:042 óþekkt 22°27'34.813V 65°30'23.105N

Í um það bil 440 metra í suðaustur frá bæjarstæði Skálaness, rétt fyrir ofan sjóinn, mótast fyrir ógreinilegum rústum. Óvíst hvort hér sé um rústir að ræða.

Hættumat: Engin hætta

BA-58:043 óþekkt 22°27'40.575V 65°30'24.977N

Svo til beint í 340 metra vestur af bæjarstæði Skálaness. Ógreinileg rúst og ekki er víst að hér sé um fornleif að

ræða.

Hættumat: engin hættu

BA-59 Kleifastaðir

Dýrleiki 8 hundruð. [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi í Gufudal að Brandur biskup wigdi vnder suo witt takmark að tynder liggja þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Galltargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1446] Skrá um eignir Guðmundar Arasonar á Reykhólum þegar þær voru teknar undir konung. "oc med þessum ciiij kugilde [19 jarðer]. J Gufudals kyrkiu sockn. Skalanes xxx. Klaufastader xij. Galltargia xij. Eyre xvj." [D.I.IV., bls. 691] [1918] Stærð túns: 2.3 ha. Kálg. 176 fermetrar.

BA-59: 001 *Kleifastaðir* bæjarhóll býli

"Gamla bæjarstæðið er við Litlukleif, rétt neðan við bílveginn. Fyrir ofan veg, upp af Kleifinni, er gamall náthagi." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 002 heimild fjárhús

"Nokkuð framarlega á Tanganum eru klettur, bæjarmegin við klettana voru fjárhúsin. Standa tóftirnar þar enn. Þar framar á tanganum er naust, sem báturinn var geymdur í á veturna, og dálítill vör þar utar, sem báturinn var lent stundum. Rétt sunnan til við bæinn var Bólið og Bólvöllur heitir, þar sem Bólið var, út af Bólinu. Ekki er vitað, hvenær síðast var fært þar frá."

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 003 heimild naust

"Nokkuð framarlega á Tanganum eru klettur, bæjarmegin við klettana voru fjárhúsin. Standa tóftirnar þar enn. Þar framar á tanganum er naust, sem báturinn var geymdur í á veturna, og dálítill vör þar utar, sem báturinn var lent stundum. Rétt sunnan til við bæinn var Bólið og Bólvöllur heitir, þar sem Bólið var, út af Bólinu. Ekki er vitað, hvenær síðast var fært þar frá."

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 004 heimild stekkur

"Nokkuð framarlega á Tanganum eru klettur, bæjarmegin við klettana voru fjárhúsin. Standa tóftirnar þar enn. Þar framar á tanganum er naust, sem báturinn var geymdur í á veturna, og dálítill vör þar utar, sem báturinn var lent stundum. Rétt sunnan til við bæinn var Bólið og Bólvöllur heitir, þar sem Bólið var, út af Bólinu. Ekki er vitað, hvenær síðast var fært þar frá."

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 005 heimild lending

"Rétt norðan til við Tangann, nærri fast að bænum, er sandvík. Oft var lent þar bátum, er skjól þar í öllum áttum. Þetta er eins og klauf í túnið." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 006 heimild brunnur

"Í túninu inn af bænum, fast við sjóinn, Kleifarvoginn eða víkina, er gamall brunnur og reft yfir hann. Þangað var sótt vatn í bæinn, gott vatn." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 007 heimild náttthagi

"Gamla bæjarstæðið er við Litlukleif, rétt neðan við bílveginn. Fyrir ofan veg, upp af Kleifinni, er gamall náttthagi." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 008 náma mógrafir

"Þeir eru oft nefndir Kleifastaðabakkar til aðgreiningar frá Bökkunum utan við Melinn. Fyrir neðan Bakkana er fjaran, en ekkert undirlendi. Á Bökkunum eru merki um mógrafir, lítið um sig en eitthvað notað áður fyrr." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 009 *Lambaréttarnes* heimild rétt

"Fyrir neðan Bakkana er sandvík, kölluð Melvíkin, og endar við Lambaréttarnesið. Hún er á milli þess og tangans úr Flathólmarífi. Lambaréttarnes er beint niður af ytri eða syðri Meljaðrinum. Framarlega á nesinu eru klettur og grjóthleðslur við þá, gömul rétt, og af því ber nesið nafn." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 010 heimild skotbyrgi

"Þess mætti geta þess til gamans, að lengi mun sjást fyrir smáholu, hlaðinni að innan, á miðju Lambaréttarnesi. Þar er skothús, sem Guðmundur á Kleifastöðum byggði. Lá hann þar og skaut tófu. Beint upp af nesinu, þar upp á Melnum eru fornar rústir, gæti hafa verið býli í gamla daga. Upp af rústunum, sunnan til við Hólana og fyrir neðan Tindinn, er slétt grasflöt, sem gæti haf verið tún, en skriður, sem hlaupið hafa fram úr fjallinu, hafa sjáanlega farið yfir það og skemmt." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 011 heimild býli

"Þess mætti geta þess til gamans, að lengi mun sjást fyrir smáholu, hlaðinni að innan, á miðju Lambaréttarnesi. Þar er skothús, sem Guðmundur á Kleifastöðum byggði. Lá hann þar og skaut tófu. Beint upp af nesinu, þar upp á Melnum eru fornar rústir, gæti hafa verið býli í gamla daga. Upp af rústunum, sunnan til við Hólana og fyrir neðan Tindinn, er slétt grasflöt, sem gæti haf verið tún, en skriður, sem hlaupið hafa fram úr fjallinu, hafa sjáanlega farið yfir það og skemmt." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 012 *Vörðuholt* varða óþekkt

"Nú tekur við Vörðuholt innan við Breiðurnar. Þar sem Breiðurnar enda við Krókavatnagil, er nokkuð stór skriða beint upp af Vörðuholtinu. Hún var kölluð Kræklingaskriða, nú Krókavatnaskriða." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 013 *Réttarklettur* heimild rétt

"Frá Vörðuholti liggur Réttarnes fram í sjó. Réttarnesið bognar í krók fremst til norðurs, og þar er réttin upp við

klettakrókinn. Við réttina er Réttarklettur. Ofan við krókinn er dálítill tjörn, nafnlaus." [Örnefnaskrá Kleifastaða]

Heimildir: Örnefnaskrá Kleifastaða.

BA-59: 014 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-59: 015 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-59: 016 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-59: 017 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-59: 018 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-59: 019 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-59: 20 óþekkt 22°28'30.576V 65°33'00.967N

Norðan við Bæjarstæði Kleifastaða, u.þ.b. 40 metra vestan við þjóðvegin. Sporöskulaga rúst, gróin og veggir útflattir.

Hættumat: Engin hættu

BA-60 Galtará

Dýrleiki 12 hundruð. [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Galltargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barne Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1446] Skrá um eignir Guðmundar Arasonar á Reykhólum þegar þær voru teknar undir konung. "oc med þessum ciiij kugilde [19 jarder]. J Gufudals kyrkiu sockn. Skalanes xxx. Klaufastader xij. Galltargia xij. Eyre xvj." [D.I.IV., bls. 691] [1918] Stærð túns: 0.8 ha. Kálg. 75 fermetrar.

BA-60: 001 *Galtará* bæjarhóll býli 22°28'34.99V 65°33'40.85

"Bærinn stóð ofan við Lægribörð, en Hæribörð eru heldur ofar og ná alla leið frá Kotgili inn að Reiðhamri, en það er sá neðri af tveim hömrum á barmi Galtarárgljúfursins, þar sem vegurinn byrjaði upp á Gufudalsháls." [Örnefnaskrá Galtarár] Nr. 1 á túnakorti. Þegar komið er framhjá Kleifastöðum er farið í u.þ.b 2.5 km í norður, inn Kollafjörðinn, þá er komið að afleggjaranum að Galtará. Galtará stendur í brekku og stendur burstabær, byggður úr timbri á bæjarstæðinu.

Hættumat: Engin hættu

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár. Túnakort frá 1918.

BA-60: 002 *Hærrakot* heimild býli 22°28'48.928V 65°33'55.989N

"Næst innan við Kotgilið, mitt á milli Kotgils og Galtarár, stóð bærinn eitt sinn. Þann bæ eyðilagði snjóflóð úr hlíðinni. Þarna hefur verið vel húsaður bær og þægindi, t.d.rangali byggður út í vatnsbólið, svo innangengt var í það úr bænum; þar sést fyrir kálgarði. Þessar rústir eru venjulega nefndar Hærrakot." [Örnefnaskrá Galtarár]. Ekki sást til fornleifa en heimildir benda til þess að þetta bæjarstæði sé nokkuð nálægt veglínu F.

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 003 heimild kálgarður

"Næst innan við Kotgilið, mitt á milli Kotgils og Galtarár, stóð bærinn eitt sinn. Þann bæ eyðilagði snjóflóð úr hlíðinni. Þarna hefur verið vel húsaður bær og þægindi, t.d.rangali byggður út í vatnsbólið, svo innangengt var í það úr bænum; þar sést fyrir kálgarði. Þessar rústir eru venjulega nefndar Hærrakot." [Örnefnaskrá Galtarár]

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 004 *Stekkur* heimild stekkur

"Ofan við túngarðinn við túngirðinguna er hjalli nefndur Stekkur. Upp af honum eru grasgeirar, Stekkjarhlíð, sem er upp að Stekkjarhjalla, en hann er úr Miðskál og inn að Kotgili." [Örnefnaskrá Galtarár]

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 005 *Neðrakot* heimild býli

"Neðan við túnið er mýri, sem nefnd er Veita. Inn með sjónum, inn af Veitunni, er nefnt Neðrakot. Þar á grasbala er smárúst. Kotgilið, mikið og ferlegt klettagil, hafði eitt sinn komið með skriðu og rutt bæði bæjarhúsum og fólkinu fram á sjó. Annars virðist 1710 eins og þeir nefni þetta gil Þurrkinnargil." [Örnefnaskrá Galtarár]. Ekki sást til fornleifa en heimildir benda til að þetta bæjarstæði hafi staðið nálægt veglínu D og F.

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 006 *Veita* heimild áveita

"Neðan við túnið er mýri, sem nefnd er Veita. Inn með sjónum, inn af Veitunni, er nefnt Neðrakot. Þar á grasbala er smárúst. Kotgilið, mikið og ferlegt klettagil, hafði eitt sinn komið með skriðu og rutt bæði bæjarhúsum og fólkinu fram á sjó. Annars virðist 1710 eins og þeir nefni þetta gil Þurrkinnargil." [Örnefnaskrá Galtarár]

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 007 garðlag túngarður

"Neðan við Lægribörðin, á jafnsléttu, er stór slétt flöt, sem nær frá Kotgili inn að Galtará, og heitir Langaflöt. Yfir hana hefur verið hlaðinn garður í einhverjum tilgangi, e.t.v.túngarður." [Örnefnaskrá Galtarár]

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 008 *Hálsvegur* heimild leið

"Frá Kotgili og fram fyrir ofan Kúgalág er hjalli, sem heitir Mundahjalli. Á honum, við Hálsveginn, er Gvendaraltari. Það er klettur með vörðu á. Þar er sagt að Guðmundur góði biskup hafi blessað veginn og vegfarendur yfir hálsinn. Þar átti hver, sem fór um hálsinn í fyrsta sinn, að leggja þrjá steina, svo hann villtist ekki. [Örnefnaskrá Galtarár]

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 009 *Gvendaraltari* varða samgöngubót

"Frá Kotgili og fram fyrir ofan Kúgalág er hjalli, sem heitir Mundahjalli. Á honum, við Hálsveginn, er Gvendaraltari. Það er klettur með vörðu á. Þar er sagt að Guðmundur góði biskup hafi blessað veginn og vegfarendur yfir hálsinn. Þar átti hver, sem fór um hálsinn í fyrsta sinn, að leggja þrjá steina, svo hann villtist ekki. [Örnefnaskrá Galtarár]

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 010 *Dys* dys óþekkt 22°29'21.93V 65°34'14.75

"Innst á Skeiðinu er Dys, og er grjóttíningur á stangli þar úr henni. Utan við Skeiðið er önnur vík, sem heitir Ytri-Skeiðsvík. Nær hún upp undir svonefnda Skeiðiskletta. Þar er aðrekkstrarrétt, að nokkru sjálfbyggð." [Örnefnaskrá Galtarár] "Sagt er að við Dys hafi verið drepinn þræll, er ætlaði að strjúka." [Athugasemdir við örnefnaskrá Galtarár]. Þegar komið er að afleggjaranum að Galtará er haldið áfram í 1.3 km norður, inn Kollafjörðinn, þangað til að komið er að nesi sem skagar í sjó fram. Upp að þessu við þjóðveginn, u.þ.b. 5 m austur er lítill hóll. Hóllinn er 5*4 m að ummáli og er augljóslega manngerður. Í september 2004 var gerð fornleifarannsókn á dysinni. Sú rannsókn leiddi engin mannabein eða gripi í ljós. Dysin er grjóthlaðið mannvirki og er líklegt að hér sé um að ræða fornt mið eða siglingamerki.

Hættumat: Hætta

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 011 heimild rétt

"Innst á Skeiðinu er Dys, og er grjóttíningur á stangli þar úr henni. Utan við Skeiðið er önnur vík, sem heitir Ytri-Skeiðsvík. Nær hún upp undir svonefnda Skeiðiskletta. Þar er aðrekkstrarrétt, að nokkru sjálfbyggð." [Örnefnaskrá Galtarár]

Heimildir: Örnefnaskrá Galtarár.

BA-60: 012 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-60: 013 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-60: 014 útihús 22°28'35.78V 65°33'40.59N

Beint norður af bæjarstæðinu, í u.þ.b. 130 m fjarlægð er rúst. Rústin er ferhyrnd og er um 12*7 m að ummáli.

Hættumat: hætta

BA-60: 015 útihús 22°28'31.93V 65°33'40.59N

Í suðvestur, í u.þ.b. 27 m fjarlægð, af Bæjarstæðinu er stór ferhyrnd rúst, 10*8 m að ummáli. Þessi rúst er torfhláðin og er af fjárhúsum.

Hættumat: Engin hætta

BA-60: 016 útihús 22°28'33.86V 65°33'39.97N

Beint suður af bæjarstæðinu, í u.þ.b. 23 m fjarlægð er ferhyrnd rúst. Rústin er hlaðin úr torfi og grjóti og er um 8*6 m að ummáli.

Hættumat: Engin hætta

BA-60: 017 Óþekkt 22°28'28.946V 65°33'48.513N

Í norðaustur átt frá bæjarstæðinu í u.þ.b. 250 metra. Rústin liggur undir fjallshlíðinni. Utan um rústina er garðlag 40*29 metrar að ummáli.

Hættumat: Engin hætta

BA-60: 018 Óþekkt 22°28'37.832V 65°33'44.317N

Í NNV átt frá bæjarstæðinu í u.þ.b. 100 metra fjarlægð. Ferhyrnd rúst, tvíhólfa 11*7 metrar að ummáli.

Hættumat: Engin hætta

BA-60: 019 Óþekkt 22°28'39.150V 65°33'45.067N

Í NNV átt frá bæjarstæðinu í u.þ.b. 115 metra fjarlægð. Ferhyrnd rúst, tvíhólfa 8*8 metrar að ummáli.

Hættumat: Engin hætta

BA-60: 020 Óþekkt 22°28'40.021V 65°33'45.628N

Í NNV átt frá bæjarstæðinu í u.þ.b. 150 metra fjarlægð. Ferhyrnd rúst, tvíhólfa 10*10 metrar að ummáli

Hættumat: Engin hætta

BA-60: 021 Óþekkt 22°28'41.845V 65°33'46.166N

Í NNV átt frá bæjarstæðinu í u.þ.b. 170 metra fjarlægð. Ferhyrnd rúst 15*12 metrar að ummáli.

Hættumat: Engin hætta

BA-60: 022 Óþekkt 22°28'35.26V 65°33'44.79N

Í NNV átt frá bæjarstæðinu í u.þ.b. 118 metra fjarlægð. Ferhyrnd rúst.

Hættumat: Engin hætta

BA-61 Eyri

Dýrleiki 16 hundruð. [1238] Máldagi Gufudalskirkju. "Item er þetta maldagi i Gufudal ad Brandur biskup wigdi wnder suo witt takmark ad tyunder liggia þar til. Fra Jllugastaudum vr skalmar firdi. Fra quindis firdi. Kirkiu boli. Bæ. Klett. Mula. Kalfa dal. Eyri. Galltargia. Klaufa staudum. Skala nesi. Vr gufudal fremra. Af brecku. Grou nesi. Midhus[um]. Diupa dal. Barme Hallsteinsnesi. Af hiollum." [D.I. I. Bls. 522] [1446] Skrá um eignir Guðmundar Arasonar á Reykhólum þegar þær voru teknar undir konung. "oc med þessum ciijj kugilde [19 jarder]. J Gufudals kyrkiu sockn. Skalanes xxx. Klaufastader xij. Galltargia xij. Eyre xvj." [D.I.IV., bls. 691] [1480] Skiptabréf eftir Ólöfu Loftsdóttur milli Þorleifs og Einars Björnssonar. "Hier med skiptum uer einare saurbæ a ravdasandi oc melanes, mafaberg oc hlidarhuamur, kluka oc grauf, stackar oc lambauatn, kirkivbol j kollxuik, uazdalr, geirseyr, hamar a hiardarnesi, cc jaunum, illugastader oc half eyr j kollafirdi." [D.I. VI., bls. 254-55] [1498] Björn junkæri

Þorleifsson gefur og aftur leggur Andrési bónda Guðmundssyni og sonum hans, Guðmundi, Ara og Bjarna, garðinn Saurbæ á Rauðasandi með þeim jörðum er þar fylgja, Núp í Dýrafirði, Hest í Önundarfirði og aðrar fleiri jarðir, er átt hafði Guðmundur Arason og Helga Þorleifsdóttir en Andrés gefur og uppleggur í mót Reykhóla og aðrar fleiri jarðir. "Hier með skaleyjar ok huallatur ok allar þær eyjar er liggja á breidafirdj ok guðmundr arason attj sua ok halfa eyri j kollafirdj, illugastadi ok vattarness er liggja j skálmarfirdi." [D.I.VII., bls. 402] [1918] Stærð túns. 4.6 ha. Kálg. 515 fermetrar.

BA-61: 001 *Syðri-Bæjarhóll* bæjarhóll býli
 "Á Sveinungseyri var áður tvíbýli, og var kallaður syðri og vestari bær. Hefur verið tvíbýli á jörðinni alla tíð, sem menn muna, þangað til S.Ó.tók við jörðinni allri. Hétu staðirnir, þar sem bæirnir stóðu, Syðri-Bæjarhóll og Vestari-Bæjarhóll. Enginn bær er nú þar sem gömlu bæirnir stóðu, þeir voru ofar en bærinn, sem nú er." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 002 *Vestari-Bæjarhóll* bæjarhóll býli
 "Á Sveinungseyri var áður tvíbýli, og var kallaður syðri og vestari bær. Hefur verið tvíbýli á jörðinni alla tíð, sem menn muna, þangað til S.Ó.tók við jörðinni allri. Hétu staðirnir, þar sem bæirnir stóðu, Syðri-Bæjarhóll og Vestari-Bæjarhóll. Enginn bær er nú þar sem gömlu bæirnir stóðu, þeir voru ofar en bærinn, sem nú er." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 003 garðlag óþekkt
 "Syðst og efst í túninu heitir Útrækt eða Jónströð. Jónströð er efst í syðra túni, og er hún afmörkuð af klettabelti að austanverðu, en grjótgarði að norðan. Að sunnan- og vestanverðu mótar fyrir grjót- og torfgörðum og tóftarbroti efst í þessu stykki. Þykir S.Ó.trúlegt, að þar sé Gunnarstóft þótt ekki hafi hann heyrt þetta nafn."

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 004 *Gunnarstóft* tóft óþekkt
 "Syðst og efst í túninu heitir Útrækt eða Jónströð. Jónströð er efst í syðra túni, og er hún afmörkuð af klettabelti að austanverðu, en grjótgarði að norðan. Að sunnan- og vestanverðu mótar fyrir grjót- og torfgörðum og tóftarbroti efst í þessu stykki. Þykir S.Ó.trúlegt, að þar sé Gunnarstóft þótt ekki hafi hann heyrt þetta nafn."

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 005 garðlag túngarður
 "Norðvestur af þessu og norður og austur af syðri bænum eru Krókarnir. Það eru graskrókar og klettabelti á milli. Túngarðurinn var efst á þeim. Bæjarlækurinn rennur ofan af Bólinu fyrir vestan Krókana. Lækurinn rann í Syðriveitu, sem er mýri milli klettabelta. Hún byrjar töluvert neðar en útræktin og er neðst í túninu, austur af Hesthúshólum, sem eru neðst í túni." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 006 *Lambhúspúfur* heimild fjárhús
 "Langhóll er að vestanverðu við Syðriveitu. Ofan við hann og sunnan við Hesthúsföt eru Lambhúspúfur. Norður af Hesthúsföt er Nýjaflöt, sem er síðan 1880. Kofapúfur voru í túni, en nú er búið að slétta allt slíkt og ekki vitað, hvar þær voru. Allt var fullt af kofum og þúfum." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 007 *Kofaþúfur* heimild útihús

"Langhóll er að vestanverðu við Syðriveitu. Ofan við hann og sunnan við Hesthúsflöt eru Lambhúsþúfur. Norður af Hesthúsflöt er Nýjaflöt, sem er síðan 1880. Kofaþúfur voru í túni, en nú er búið að slétta allt slíkt og ekki vitað, hvar þær voru. Allt var fullt af kofum og þúfum." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 008 náma mógrafir

"Vestariveita er eins og Syðriveita, mýrarstykki milli Höfða og Hesthúshóla, og rennur þar lækur niður. Mór var tekinn þar í minni S.Ó., og voru þar 4-5 skóflustungur. Torfrista var í báðum veitunum, einnig var rist torf á Bólinu." [Örnefnaskrá Sveinungeyri]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 009 náma rista

"Vestariveita er eins og Syðriveita, mýrarstykki milli Höfða og Hesthúshóla, og rennur þar lækur niður. Mór var tekinn þar í minni S.Ó., og voru þar 4-5 skóflustungur. Torfrista var í báðum veitunum, einnig var rist torf á Bólinu." [Örnefnaskrá Sveinungeyri]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 010 náma rista

"Vestariveita er eins og Syðriveita, mýrarstykki milli Höfða og Hesthúshóla, og rennur þar lækur niður. Mór var tekinn þar í minni S.Ó., og voru þar 4-5 skóflustungur. Torfrista var í báðum veitunum, einnig var rist torf á Bólinu." [Örnefnaskrá Sveinungeyri]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 011 náma rista

"Vestariveita er eins og Syðriveita, mýrarstykki milli Höfða og Hesthúshóla, og rennur þar lækur niður. Mór var tekinn þar í minni S.Ó., og voru þar 4-5 skóflustungur. Torfrista var í báðum veitunum, einnig var rist torf á Bólinu." [Örnefnaskrá Sveinungeyri]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 012 *Tóftartún* tóft óþekkt

"Alveg upp af Vestariveitu er nokkuð slétt harðbalatún, Lambabreiður eða Tóftartún. S.Ó.hefur ekki heyrt nafnið Gunnarstóft og hefur giskað á að hún sé annars staðar." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 013 *Fremra-Viðnavað* heimild vað

"Fremst í Fremri-Viðum er Fremra-Viðnavað á ánni, og er komið yfir á Taglið, þegar það er farið. Neðra-Viðnavað er fremst í Heimri-Viðum. Vestan við þetta vað á árbakkanum er Hjásetuhús, sem stendur enn, þ.e.a.s.veggir, og þar norðvestur af er varða, sem heitir Hjásetuvarða. Stendur hún þar á háu klettaholti, á að giska 300 m frá Hjásetuhúsi." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 014 *Neðra-Víðnavað* heimild vað

"Fremst í Fremri-Víðum er Fremra-Víðnavað á ánni, og er komið yfir á Taglið, þegar það er farið. Neðra-Víðnavað er fremst í Heimri-Víðum. Vestan við þetta vað á árbakkanum er Hjásetuhús, sem stendur enn, þ.e.a.s.veggir, og þar norðvestur af er varða, sem heitir Hjásetuvarða. Stendur hún þar á háu klettaholti, á að giska 300 m frá Hjásetuhúsi." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 015 *Hjásetuhús* heimild smalakofi

"Fremst í Fremri-Víðum er Fremra-Víðnavað á ánni, og er komið yfir á Taglið, þegar það er farið. Neðra-Víðnavað er fremst í Heimri-Víðum. Vestan við þetta vað á árbakkanum er Hjásetuhús, sem stendur enn, þ.e.a.s.veggir, og þar norðvestur af er varða, sem heitir Hjásetuvarða. Stendur hún þar á háu klettaholti, á að giska 300 m frá Hjásetuhúsi." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 016 *Hjásetuvarða* varða óþekkt

"Fremst í Fremri-Víðum er Fremra-Víðnavað á ánni, og er komið yfir á Taglið, þegar það er farið. Neðra-Víðnavað er fremst í Heimri-Víðum. Vestan við þetta vað á árbakkanum er Hjásetuhús, sem stendur enn, þ.e.a.s.veggir, og þar norðvestur af er varða, sem heitir Hjásetuvarða. Stendur hún þar á háu klettaholti, á að giska 300 m frá Hjásetuhúsi." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 017 *Breiðagata* heimild leið

"Nú verður farið út með sjó og síðan aftur inn hlíðina. Frá Krubbum er láglandi út með ánni. Nokkuð utarlega liggur gata af því og upp Hjallana, sem heitir Breiðagata. Hún er beint suður af bænum." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 018 *Kolabrekkur* heimild kolagröf

"Upp undir Melana eru brekkur, sem áður voru nefndar Melbrekkur og innsti hluti þeirra Kolabrekkur. Þær heita nú einu nafni Kolabrekkur. Ekki eru nú neinar minjar sjánlegar um kolagerð þar." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 019 *Naustanes* heimild naust

"Utan við nafnlausu víkina er smánestota, áberandi þó frá bæ, og heitir Naustanes. Fram af því eru tveir klettar, nefndir Bolar, og fellur alltaf út af þeim." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 020 *Sel* heimild sel

"Upp af Seljanesinu, nokkru utan við Kleifarnar, hefur verið Sel á skóginum, og eru þar tóftir sjáanlegar. Þær eru nokkuð fyrir innan Grensurðina." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 021 *Eyrasel* heimild sel

"Við enda þeirra er stór steinn, sem heitir Grásteinn. Upp af honum, upp í melana, gengur Grásteinsmýri. Ofan við

hana í hlíðinni er Eyarsel. Þar eru miklar tóftir. Upp af því er Selhlið. Utan við selið eru smáblettir bæði í hlíðinni og neðan hennar, sem heita Selblettir." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 022 *Selseil* tóft óþekkt

"Selseil er mýrarseil beint á móti bænum í Múla og nær niður að Múla og upp í hlíðina upp fyrir heyveg. Í Selseil er gömul rúst. Ekki mun það þó vera gamla Eyarsel." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 023 *Kolviðarhjalli* náma kolagröf

"Upp af þessum mýrum, nokkru ofar götu, er Kolviðarhjalli. Það er kletthjalli og skógi vaxinn. Gert mun hafa verið til kola við hjallann. Mótekja var á mýrarsundi fyrir neðan hjallann. S.Ó.hefur heyrt að dýptin á mónum hafi verið 3-4 skóflustungur." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 024 náma mógrafir

"Upp af þessum mýrum, nokkru ofar götu, er Kolviðarhjalli. Það er kletthjalli og skógi vaxinn. Gert mun hafa verið til kola við hjallann. Mótekja var á mýrarsundi fyrir neðan hjallann. S.Ó.hefur heyrt að dýptin á mónum hafi verið 3-4 skóflustungur." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 025 *Skörð* heimild leið

"Gamli hreppavegurinn lá um svokölluð Skörð. Skörð eru vestan við Hnúkana. Brattar brekkur eru niður af Hnúkum, og eru Skörðin þar niður af. Langihjallinn nær heim að Skörðum." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 026 heimild stekkur

"Neðanvert við Skörðin, nær sjó, vestur af Vestarihnúkum, er stór klettakúla, nefnd Stórahnúfa. Vegurinn er milli Stóruhnúfar og brekkanna, sem afmarka Hnúkana. Fram af Stóruhnúfu gengur eyri fram í sjóinn, nefnd Stekkjareyri. Ekki sjást stekkjarrústir á sjálfri eyrinni, en upp af henni, undir Stóruhnúfu er fjárrétt, sem notuð var fram undir miðja 20. öld, er hún var flutt heim undir Höfðann, sem er neðst og vestan við túnið. Heiman við Stóruhnúfu er grasflöt, Náttagi. Þar sjást tóttarveggir enn." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 027 *Nátthagi* heimild nátthagi

"Neðanvert við Skörðin, nær sjó, vestur af Vestarihnúkum, er stór klettakúla, nefnd Stórahnúfa. Vegurinn er milli Stóruhnúfar og brekkanna, sem afmarka Hnúkana. Fram af Stóruhnúfu gengur eyri fram í sjóinn, nefnd Stekkjareyri. Ekki sjást stekkjarrústir á sjálfri eyrinni, en upp af henni, undir Stóruhnúfu er fjárrétt, sem notuð var fram undir miðja 20. öld, er hún var flutt heim undir Höfðann, sem er neðst og vestan við túnið. Heiman við Stóruhnúfu er grasflöt, Náttagi. Þar sjást tóttarveggir enn." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 028 *Skeljasund* heimild leikvöllur

"Bæjarklettur eru ofan við gamla bæjarstæðið, og liggur Skeljasund upp í gegnum þá upp í Ból. Í Skeljasundi léku

börn sér með skeljar og höfðu þar bú sín." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 029 *Kviabólið* heimild kvíar

"Bólið eða Kviabólið var ofan Bæjarkletta og ofan og vestan við Hjallklett. Bólið er slétt flöt, um 1 hektari að stærð. Á Bólinu höfðu verið kvíar meðan fært var frá, og var það fyrir minni S.Ó. að öðru leyti en því, að tvö vor var fært frá hjá föður hans, Óskari Arinbjörnssyni, um eða eftir 1930." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 030 varða eyktamark

"Vestan til við Skörðin, næst bæ, eru Húsaklettur og vestan við þá Dagmálaklettur með vörðubroti á." [Örnefnaskrá Sveinungseyrar]

Heimildir: Örnefnaskrá Sveinungseyrar.

BA-61: 031 heimild útihús

Nr. 1 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 032 heimild útihús

Nr. 2 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 033 heimild útihús

Nr. 3 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 034 heimild útihús

Nr. 4 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 035 heimild útihús

Nr. 5 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 036 heimild útihús

Nr. 6 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 037 heimild útihús

Nr. 7 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 038 heimild útihús

Nr. 8 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 039 heimild útihús

Nr. 9 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

BA-61: 040 heimild útihús

Nr. 10 á túnakorti.

Heimildir: Túnakort frá 1918.

2.1. Fornleifar á tilvonandi framkvæmdarsvæði

Vettvangskönnun fór fram á svæðinu í júlí og ágúst 2004. Við vettvangsvinnuna var þeirri aðferð beitt að vegstæðin og allt nánasta umhverfi þeirra voru athuguð af nákvæmni. Miðað var frá miðlínu vegar og kannaðir voru 300 metrar í allar áttir frá miðlínu vegar. Í sumum tilfellum voru minjar sem voru í meiri en 300 m fjarlægð frá vegstæðinu teknar með. Allar fornminjar sem fundust við vettvangskönnunina voru teiknaðar upp, mældar og staðsettar með gps staðsetningartæki. Að meðaltali er 4 m skekkja á staðsetningarpunktunum en sú skekkja var leiðrétt við gerð fornleifakorta.

Á svæðinu frá Kinnarstöðum og að Eyri í Kollafirði voru áður 19 býli í byggð, Kinnarstaðir, Skógar, Kollabúðir, Múli, Þórisstaðir, Gröf, Hallsteinsnes, Barmur, Djúpidalur, Miðhús, Gróunes, Brekka, Efri- og Fremri Gufudalur, Hofstaðir, Skálanes, Kleifastaðir, Galtará og Eyri. Mörg þessara býla eru nú í eyði og eru bæjarstæði Kinnarstaða, Skóga, Kollabúða, Barms, Djúpadals, Efra- og Fremra Gufudals fyrir utan framkvæmdarsvæðið.

Á og við bæjarstæði þar sem að tún höfðu verið sléttuð og ekki sást til fornminja en heimildir bentu til að áður hefðu staðið þar hús, var ekki reynt að staðsetja slíkar minjar, heldur var allt túnstæðið afmarkað sem hættusvæði.

Heimildir fundust fyrir 529 minjastöðum á svæðinu og við vettvangskönnun voru skráðir 92 minjastaðir eða um 17 % af heildarfjölda þeirra minja sem áætlað var að væri á svæðinu, samkvæmt heimildum. Á korti 1 má sjá staðsetingar á minjum á framkvæmdarsvæðinu óháð veglínunum.

Áfangi 1

Vettvangskönnun hófst við Kinnarstaði í Þorskafirði og var allt vegstæðið að Þórisstöðum í Þorskafirði kannað. Minjastaðir við veglínur eru merktir inn á kort 2 og minjastaðir með tilliti til náma á kort 3. Tveir minjastaðir voru við Kinnarstaði, rétt (BA-42:22) sunnan við þjóðveginn og nátthagi (BA-42:30) rétt norðan við hann. Réttin er í lítilli hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 2) en nátthaginn er rétt við þjóðveginn og er hann í stórhættu (varúðarsvæði 1).

Engar aðrar minjar fundust frá Kinnarstöðum og að Skógum í Þorskafirði. Í landi Skóga er Þorskafjarðarþing (BA-44:06) og eru þar talsverðar búðatóftir. Þessar tóftir eru friðlýstar og eru þær vel fyrir utan framkvæmdasvæðið og stafar ekki hætta af framkvæmdunum (varúðarsvæði 3). Bæjarstæði Skóga og Kollabúða í botni Þorskafjarðar, eru fyrir utan framkvæmdasvæðið og stafar þeim ekki hætta af framkvæmdunum (varúðarsvæði 3).

Vestfjarðavegur nr. 60 liggur í gegnum túnstæði Múla. Öll tún hafa verið sléttuð og því ekki unnt að staðsetja hugsanlega fornleifar með vissu. En líklegt er að fornminjar leynist innan gamla túnstæðis Múla. Nauðsynlegt er því að fara með gát þegar vegurinn er lagfærður á þessu svæði. Tveir minjastaðir voru skráðir í landi Múla (BA-46:20 og 21) og eru þessir staðir á varúðarsvæði 1. Bæjarstæði Hjalla er um 116 metra norðvestur af Vestfjarðavegi og er bæjarstæðið í lítilli hættu vegna framkvæmdanna. En eins og með bæjarstæði Múla er nauðsynlegt að fara með gát á þessu svæði (varúðarsvæði 2).

Vegstæðið liggur í gegnum túnstæði bæjarins Þórisstaða og er bæjarstæðið (BA-48:33) sjálft um 60 metra frá vegstæðinu og í hættu (varúðarsvæði 1). Túngarður (BA-48:62) sem liggur fyrir norðvestan og sunnan við bæjarstæðið, hefur verið skemmdur þegar vegurinn var upphaflega byggður og er hann á varúðarsvæði 1 við þverun en á varúðarsvæði 2 ef farið er inn fyrir fjörð. Tvær aðrar rústir eru í túninu (BA-48:63) vestast í túninu u.þ.b. 84 metra frá veglinu og önnur lítil rúst (BA-48:64) um 60 metra austan við veglinuna (varúðarsvæði 1). Nauðsynlegt er að fara með gát við framkvæmdir í kringum bæjarstæði Þórisstaða (varúðarsvæði 2).

Minjar innan 100 m frá vegstæði eru í töflu 1.

Tafla 1. Minjar innan 100 m frá vegstæði á áfanga 1.

Fornleif	Varúðarsvæði 1 (0 -60)		Varúðarsvæði 2 (60 – 100)	
	Fyrir	Yfir	Fyrir	Yfir
BA-42:30	x	x		
BA-42:22			x	x
BA-46:20	x			
BA-46:21	x			
BA-48:33	x			
BA-48:62			x	
BA-48:63			x	
BA-48:64		x	x	

Námur

Gert er ráð fyrir að vinna námu 5 fyrir leið B, C eða D á áfanga 2 en hún er nálægt nokkrum minjastöðum við Þórisstaði á áfanga 1. Fornleifin BA-48:66 er á varúðarsvæði með tilliti til námu 5 en nánari umfjöllun er um hana er á leið B á áfanga 2 (kort 3).

Helstu niðurstöður á áfanga 1.

Í landi Kinnarstaðar er ein rúst (BA-43:30) í hættu vegna vegaframkvæmda og er nauðsynlegt að merkja hana vel og jafnvel verja hana ef þess gerist þörf.

Ef núverandi vegstæði verður byggt upp við Múla getur minjum í og við bæjarstæði jarðarinnar stafað hætta af framkvæmdum. Nauðsynlegt er að fara með gát á því svæði því minjar gætu komið í ljós við framkvæmdir.

Við Þórisstaði eru minjar (BA-48:33, 64 og 66) sem eru á varúðarsvæði 1, hvort sem er farið fyrir fjörð eða hann þveraður. Þær þurfa að vera vel merktar og jafnvel varðar ef þess gerist þörf.

Áfangi 2

Leið B, Þórisstaðir-Hallsteinsnes

Frá Þórisstöðum og að Hallsteinsnesi má sjá á korti 4 staðsetningar á minjum miðað við mismunandi kosti. Talað er um efri-, neðri- og fjörukost þar sem efri-kostur er efsta veglínan en fjöru-kostur neðsta. Vegagerðin hafnar lagningu vegar samkvæmt fjörukosti og er því ekki fjallað um hann hér með tilliti til fornleifa.

Í u.þ.b. 350 metra suður af bæjarstæði Þórisstaða er ferhyrmd rúst (BA-48:66) og er hún á svæði þar sem að leiðir D og B skarast. Þessi rúst er sjávarmegin við núverandi vegstæði. Rústin er innan 20 m frá veglínu B og er í hættu (varúðarsvæði 1) vegna framkvæmdanna.

Á milli Grafar og Þórisstaðar er rúst (BA-48:77) af nátthaga. Rústin er u.þ.b. 158 m norður af vegstæðinu. Rústin er í hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 2). Suðvestan við nátthagann er óþekkt rúst (BA-48:74) og er hún u.þ.b. 400 m norðan við vegstæðið og ekki í hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 3).

Bæjarstæði Grafar er norðan við vegstæðið og eru talsverðar minjar bæði norðan og sunnan við vegstæðið (mynd 2.7). Í túni Grafar, norðan megin við vegstæðið, eru 6 minjastaðir og 5 þeirra (BA-48:54, 55, 56, 67 og 76) eru á varúðarsvæði 2 miðað við efri-kost og einn (BA-48:75) á varúðarsvæði 3. Gamla bæjarstæði Grafar stóð rétt norðan við núverandi íbúðarhús og er það á varúðarsvæði 1 (BA-48:01) miðað við efri-kost.

Sunnan megin við bæjarstæðið, rétt við sjóinn, eru tveir minjastaðir, kálgarður (BA-48:70) og kolagrafir (BA-48:68). Kálgarðurinn er á varúðarsvæði 1 og kolagrafarnar á varúðarsvæði 2 miðað við neðri-kost. Suðvestan við bæjarstæði Grafar er rúst af rétt (BA-48:69). Réttin er innan 60 m frá efri-kosti, norðan við vegstæðið og er í hættu (varúðarsvæði 1). Suður af réttinni, niður við sjóinn, eru 3 minjastaðir; naust (BA-48:71), byrgi (BA-48:73) og skothús (BA-48:72). Byrgið er á varúðarsvæði 2 en hinir tveir á varúðarsvæði 3 miðað við neðri-kost.

Í u.þ.b. 1,5 km suðvestur af bæjarstæði Grafar eru rústir í skóginum. Þessar rústir eru rétt norðan við vegslóðann sem liggur frá Gröf og vestur eftir Hallsteinsnesinu. Rústirnar eru vel grónar og sést móta fyrir nokkrum þústum og sennilega túngarði (BA-48:031). Talið er að þetta séu rústir landnámsbýlisins Grímkelsstaða. Rústirnar eru á friðlýsingarskrá og hefur friðlýsingarskilti verið sett við minjarnar. Þessi minjastaður er rétt norðan við tilvonandi vegstæði og er í stórhættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 1). Minjastaðurinn er nær neðri-kosti en efri-kosti. Svo til beint suður af Grímkelsstöðum, á nesi sem skagar út í sjóinn, mótar fyrir 3 þústum (BA-49:77, 78 og 79). Tvær þeirra eru grónar og ógerningur að átta sig á hvað þær eru, en sú þriðja er garðlag sem liggur í norður/suður og hverfur inn í skóginn. Þessi minjastaður er í hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 2) miðað við neðri-kost en í minni hættu miðað við efri-kost.

Í u.þ.b. 3 km vestur af Gröf, svo til miðja vegu milli Hallsteinsnes og Grafar, eru nokkrar rústir. Rústirnar eru rétt undir fjallshlíðinni og samkvæmt heimildum eru þetta rústir Flókavalla. Rústirnar samanstanda af tveimur byggingum (BA-49:003) og einum grjóthlöðnum túngarði sem umlykur byggingarnar (BA-49:80). Þessi mannvirki eru í u.þ.b. 30 m fjarlægð frá vegstæði og í hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 1) miðað við efri-kost en á varúðarsvæði 2 miðað

við neðri-kost. Eftir endilöngu nesinu frá Hallsteinsnesi og að Gröf lá gamla bæjarleiðin (BA-48:24) milli bæjanna tveggja. Þessi leið er greinileg á nokkrum stöðum þá sérstaklega Hallsteinsnesmegin en hverfur svo í skóginn er nær dregur Gröf. Leiðin er í hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 1).

Bæjarstæði Hallsteinsness stendur yst á nesinu og við vettvangskönnun fundust allmargar rústir bæði innan og utan túngarðs bæjarins. Austan megin við bæjarstæðið í um 950 m fjarlægð standa þrjár rústir, býli (BA-49:10), tvær óþekktar rústir (BA-49:71, 72). Þessar rústir eru svo til mitt á milli efri- og neðri-kosts og eru á varúðarsvæði 2 (80-100 m). Beint vestur af þessum rústum u.þ.b. 500 m fjarlægð standa tvær vörður (BA-49:73) hlið við hlið á klöpp og eru þær á varúðarsvæði 1 miðað við neðri-kost en á varúðarsvæði 2 miðað við efri-kost. Rétt fyrir utan túngarð Hallsteinsness, austan megin, er stór varða (BA-49:70) og er hún á varúðarsvæði 2 miðað við efri-kost. Innan túngarðs Hallsteinsness voru skráðar sex rústir á varúðarsvæði 2 (BA-49:65, 66, 69, 74 og 75) og níu rústir á varúðarsvæði 3 (BA-49:01, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 67 og 68) miðað við efri-kost. Niður við sjóinn standa þrjár rústir, naust (BA-49:76), tvö býli (BA-49:25, 53). Naustið er á varúðarsvæði 1 miðað við neðri-kost og annað býlið (BA-49:25) er á varúðarsvæði 3 en hitt á varúðarsvæði 2 miðað við efri-kost.

Tafla 2. Minjar innan 100 m frá kostum á leið B.

	Varúðarsvæði 1 (0-60)		Varúðarsvæði 2 (60-100)	
	Efri-kostur	Neðri-kostur	Efri-kostur	Neðri-kostur
BA-48:01	x			x
BA-48:66	x			x
BA-48:54			x	
BA-48:55			x	
BA-48:56			x	
BA-48:67			x	
BA-48:76			x	
BA-48:70		x		
BA-48:69	x			
BA-48:73				x
BA-48:31		x		
BA-48:24*	x			
BA-49:03	x			x
BA-49:71	x		x	x
BA-49:72			x	x
BA-49:73		x	x	
BA-49:74	x			x
BA-49:10			x	x
BA-49:80	x			x
BA-49:70			x	
BA-49:76		x		
BA-49:53			x	

Minjar innan 100 m frá mismunandi kostum á leið B má sjá í töflu 2.

Leið B, Grónes

Yst á Grónesi er eyðibýlið Grónes og við vettvangskönnun voru skráðar níu rústir innan túngarðs og tvær syðst í jaðri túngarðsins. Sex rústir eru sunnan túngarðs niður við sjóinn og þar af eru tvær naustir hlið við hlið og skráðar undir sama númeri (BA-53:06). Á leið B eru þessar níu rústir, sem eru innan túngarðs, á varúðarsvæði 2 (sjá nánar umfjöllun um leið C). Af þessum sex rústum sem standa niður við sjóinn er rétt (BA-53:23), tvö naust (BA-53:06) og dys (BA-53:08) á varúðarsvæði 1 miðað við alla ystu-kosti við þverun Djúpafjarðar. Tvær óþekktar rústir (BA-53:24, 28), sem eru rétt sunnan túngarðsins, eru á varúðarsvæði 2 (um 100 m) miðað við ystu-kostina en á varúðarsvæði 1 miðað við innstu-kostina. Innsti-kosturinn sker einnig túngarðinn (BA-53:21). Staðsetningu minja má sjá á korti 5.

Minjar innan 100 m frá mismunandi kostum á Grónesi eru í töflu 3.

Tafla 3. Minjar innan 100 m frá mismunandi kostum á Grónesi á leið B.

Fornleif	Varúðarsvæði 1 (0-60)		Varúðarsvæði 2 (60-100)	
	Ystu-kostir (5)	Innsti-kostur	Ystu-kostir (5)	Innsti-kostur
BA-53:23	x			x
BA-53:06	x			x
BA-53:08	x			x
BA-53:24		x	x	
BA-53:28		x	x	
BA-53:21		x	x	

Leið B og C, Melanes

Ein rúst (BA-58:41) er austast á Melanesi, ferhyrnd og er hún í jaðri nýræktar. Þessi rúst er á varúðarsvæði 2 (leið B og C), 70-90 m sama hvaða kostur verður valinn. Heimildir bentu til þess að á Melanesi væru fleiri rústir en þær fundust ekki við vettvangskönnun. Þó er ekki hægt að útiloka að minjar komi í ljós við framkvæmdir á nesinu. Tvær rústir eru u.þ.b 2,5 km norðaustur frá Skálanesi og er fyrri rústin (BA-58:39) uppi standandi. Hún er ferhyrnd, hlaðin úr torfi og grjóti og er sennilega rúst af fjárhúsi. Þessi rúst er á varúðarsvæði 1 miðað við efri-kost. Seinni rústin (BA-58:14) er óþekkt og er hún á varúðarsvæði 1 samkvæmt neðri-kosti en á varúðarsvæði 2 (≥ 100 m) miðað við efri-kost. Staðsetningu minja má sjá á korti 5.

Námur

Þrjár líklegir minjastaðir (BA-49:77, 78 og 79) eru innan efnistökusvæðis nr. 6. Nauðsynlegt er að þessir staðir verði rannsakaðir áður en til efnistöku kemur. Rétt norðan við námu 6 eru Grímkelstaðir sem eru á friðlýsingarskrá og nauðsynlegt er að þeir séu vel merktir ef til framkvæmda kemur. Þrjár minjastaðir (BA-49:10, 71 og 72) eru innan efnistökusvæðis 7a og þarf því að rannsaka þá áður en til efnistöku kemur. Einnig skal taka það fram að náma 7b er mjög nálægt þessum minjum og gæti efnistaka úr henni valdið raski á þeim.

Náma nr. 42 er ekki nálægt minjum en leggja þyrfti námuveg að henni frá Hallsteinsnesi. Margar minjar eru á þeirri leið og þarf því að fara með ýtrustu gát. Allar minjar sem yrðu nálægt hugsanlegum námuvegi þarf að merkja vel og jafnvel verja ef þess gerist þörf.

Námur 33, 34 og 35 eru allar við túnstæði Gróness og eru margar minjar í nálægð við efnistökusvæðin. Nauðsynlegt er að allar minjar við efnistökusvæðin séu merktar og vel varðar

ef þess gerist þörf. Þessi efnistökusvæði eru líka fyrir leið C. Einn líklegur minjastaður er innan námusvæðis nr. 8 og er því mikilvægt að hann sé rannsakaður áður en til efnistöku kemur. Nauðsynlegt er að taka fram að á Melanesi eru heimildir fyrir minjum sem ekki fundust við vettvangskönnun.

Staðsetningu minja miðað við námur á leið B má sjá á kortum 6 og 7.

Helstu niðurstöður á leið B

Margar minjar eru á varúðarsvæði 1, sama hvaða kostur verður valinn á leið frá Þórisstöðum að Melanesi. Framkvæmdaraðili mun sjá til þess að allar minjar á varúðarsvæði 1 (0-60 m), verði vel merktar og varðar ef þess gerist þörf. Ef efri-kostur verður farinn við bæjarstæði Grafar þarf fornleifafræðingur að fylgjast með framkvæmdum þar sem minjar gætu komið ljós í túni jarðarinnar. Einnig er gamla bæjarstæði Grafar alveg við þennan kost og gætu framkvæmdir raskað honum. Ef efri-kostur verður valinn við Flókavelli þá er líklegt að rústum verði raskað og er nauðsynlegt að rannsókn fari fram á þeim áður en að framkvæmdum kemur. Nauðsynlegt verður að rannsaka minjar innan efnistökusvæðis 6 og minjar innan efnistökusvæðis 7a. Gæta skal varúðar við lagningu námuvegjar að námu 42.

Vegna vandamála við að fara um Teigsskóg þá var óskað eftir því að fá frest fyrir fornleifaskráningu þangað til ljóst yrði að framkvæmdir yrðu á svæðinu (Náttúrustofa Vestfjarðar bréfl. upp. 2004). Fornleifavernd ríkisins veitti þennan frest þar til vegstæði hefur verið ákveðið (Fornleifavernd ríkisins bréfl. uppl. 2004). Ef framkvæmdir verða á Teigsskógi er ekki ólíklegt að óþekktar fornminjar finnist þar. Fornleifafræðingur þarf að vera á staðnum þegar skógurinn verður höggvinn fyrir þá veglínu sem verður valin.

Margar minjar eru á Grónesi og er mikilvægt að þær minjar sem eru utan vegstæðis en eru á varúðarsvæði 1 séu vel merktar og varðar ef þess gerist þörf. Þegar endanlegur kostur hefur verið valinn og ljóst er að raska þurfi minjum er mikilvægt að þær verði rannsakaðar áður en til framkvæmda kemur. Einn líklegur minjastaður er innan námusvæðis nr. 8 og er því mikilvægt að hann sé rannsakaður áður en til efnistöku kemur. Nauðsynlegt er að taka fram að á Melanesi eru heimildir fyrir minjum sem ekki fundust við vettvangskönnun.

Leið C

Vestan megin í Djúpafirði fundust þrjár minjastaðir, nyrstur þeirra var óþekkt rúst (BA-53:16) og svo tvær vörður (BA-53:17 og 18). Allar rústirnar eru á mörkum varúðarsvæðis 1 og 2.

Yst á nesinu er bæjarstæði Gróuness og innan gamla túnstæðisins fundust níu minjastaðir og tveir syðst í jaðri túngarðsins. Gamla bæjarstæðið (BA-53:1) stendur svo til í miðju túninu og eru þar greinilegar rústir. Vestanmegin, í u.þ.b. 60 m fjarlægð er rúst af útihúsi (BA-53:13), norðan við bæjarstæðið eru fjórar rústir; tvö óþekkt útihús (BA-53:25 og 20) og tvö fjárhús (BA-53:14 og 15). Sunnan við bæjarstæðið eru tvær rústir (BA-53:22, 27) og eru þær yst í túnstæðinu austanmegin. Túngarður liggur eftir túninu austanmegin og stefnir hann í norður/suður (BA-53:21). Fyrir sunnan túnstæði Gróuness eru fjórar rústir (BA-53:6, BA-53:23, (BA-53:8) (varúðarsvæði 1). Norðvestan við bæjarstæðið, í u.þ.b. 400 m fjarlægð, er stór gróin rúst (BA-53:19). Allar rústir innan túngarðsins (9 minjar) eru í hættu vegna framkvæmdanna og eru sjö þeirra á varúðarsvæði 1 en tvær á varúðarsvæði 2 (60-80 m). Tvær rústir syðst í jaðri túngarðsins

(sjá umfjöllun um leið B) eru 200-250 m frá og því á varúðarsvæði 2. Ein óþekkt rúst (BA-53:19) er norðaustan við bæjarstæðið og er hún á varúðarsvæði 3 (sjá kort 5).

Minjar innan 100 m frá mismunandi kostum á leið C eru í töflu 4.

Tafla 4. Minjar innan 100 m frá mismunandi kostum á leið C.

Fornleif	Varúðarsvæði 1 (0 -60)	Varúðarsvæði 2 (60 – 100)
BA-51:22*	x	
BA-53:16**		x
BA-53:17**		x
BA-53:18**		x
BA-53:1	x	
BA-53:13	x	
BA-53:20	x	
BA-53:25	x	
BA-53:14	x	
BA-53:15	x	
BA-53:22**		x
BA-53:27**		x
BA-53:21	x	

* Sjá umfjöllun um leið D.

** 60-80 m.

Námur á leið C

Efnistökusvæði nr. 31 er rétt norðan við bæjarstæði Miðhúsa í Djúpafirði og er mikilvægt að svæðið sé vel merkt áður en til efnistöku kemur. Ein fornleif (BA-53:17) er nálægt efnistökusvæði nr. 10 og er mikilvægt að hún sé vel merkt. Um námur 34, 35 og 36 yst á Grónesi og námu 8 á Melanesi er fjallað um í kafla um námur á leið B. Staðsetningu minja miðað við námur má sjá á korti 7.

Niðurstöður matsvinnu á leið C

Leið C liggur þvert í gegnum túnstæði jarðarinnar Gróuness og er líklegt að það þurfi að raska einhverjum minjum eins og veglínan liggur. Mikilvægt er að þær minjar sem nauðsynlegt þurfi að raska verði rannsakaðar en aðrar minjar á varúðarsvæði 1 verði merktar og varðar ef þess gerist þörf.

Leið D

Engar minjar fundust á Hjallahálsi fyrir utan eina vörðu sem er vestanmegin í hálsinum (BA-51:22). Varðan er grjóthlaðin um 1*1 metri að ummáli og er um 1 metri á hæð. Varðan er í u.þ.b. 60 metra fjarlægð frá vegstæðinu (einnig leið C) og er í hættu (varúðarsvæði 1). Engar minjar fundust á svæðinu frá Djúpadal í Djúpafirði að Brekku í Gufufirði. Bæjarstæði Djúpadals er talsvert fyrir utan framkvæmdasvæðið og stafar minjum í landi Djúpadals engin hættu af framkvæmdunum (varúðarsvæði 3).

Annar kosturinn liggur meðfram túnstæði Brekku í Gufufirði og er bæjarstæðið sjálft um 116 metra frá vegstæðinu og flokkast því í hættu (varúðarsvæði 2). Öll tún á Brekku hafa verið

sléttuð og ekki sást til neinna fornleifa á því svæði. Samt eru talsverðar líkur á að einhverjar fornminjar geti leynst á þessu svæði og er því nauðsynlegt að fara með gát við vegafarmkvæmdir. Seinni kosturinn liggur utar og á því svæði fundust engar minjar.

Vestan við innri-kostinn, þar sem þvera á Gufufjörðinn, eru tvær rústir. Þessar rústir samanstanda af lítilli tóft með garði utan um (BA-54:15). Rústin sjálf er ógreinileg en garðurinn umhverfis er mjög greinilegur en líklegt er að hér sé um forna rúst að ræða. Þessum rústum stafar lítil hætta af framkvæmdunum (varúðarsvæði 2).

Við vestanverðan Gufufjörð er bæjarstæði Hofstaða. Innri-kostur liggur við jaðar túnstæðis Hofstaða. Öll tún hafa verið sléttuð á Hofstöðum og voru skráðir sex minjastaðir (BA-57:01, 16, 17, 18, 19 og 20) í túninu. Bæjarstæði Hofstaða og minjum eru í lítilli hættu af framkvæmdunum (varúðarsvæði 2). Þrjár rústir fundust við vettvangsathugun á Melanesi. Rúst (BA-58:41) er á varúðarsvæði 3, rúst (BA-58:14) á varúðarsvæði 2 og rúst (BA-58:39) á varúðarsvæði 1 (sjá nánar umfjöllun um minjar á leið B). Minjar við veglínur á leið D eru á korti 8 og 9.

Engar minjar eru í hættu á ytri-kostinum. Minjar innan 100 m á leið D (innri-kostur) eru í töflu 5.

Tafla 5. Minjar innan 100 m frá innri-kosti á leið D.

Fornleif	Varúðarsvæði 1 (0 -60)	Varúðarsvæði 2 (60 – 100)
BA-51:22	x	
BA-54:15		x
BA-57:01		x
BA-57:16		x
BA-57:17		x
BA-57:18		x
BA-57:19		x
BA-57:20		x
BA-58:14		x
BA-58:39	x	

Námur á leið D

Engar minjar eru í hættu vegna efnistöku fyrir leið D (kort 10 og 11). Efnistökusvæði nr. 31 er rétt norðan við bæjarstæði Miðhúsa í Djúpafríði og er mikilvægt að svæðið sé vel merkt áður en að efnistöku kemur (kort 11).

Niðurstöður matsvinnu á leið D

Engum minjum stafar hætta af framkvæmdum á leið D. Mikilvægt er að fara með gát við bæjarstæði og þá sérstaklega Brekku, Hofstaði og Miðhús.

Áfangi 3

Vestfjarðavegur liggur í gegnum túnstæði Skálaness (kort 12). Öll tún hafa verið sléttuð og ekki sést til neinna rústa nema norðan núverandi íbúðarhúss. Þar er grjóthlaðin rétt, um 5 m frá miðlínu vegar, u.þ.b. 13*10 metrar að ummáli og er hún hlaðin utan í kletta (BA:58:40). Þessi rétt er í hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 1). Samkvæmt heimildum voru níu

minjarstaðir (BA-58:01, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 41 og 42) bæði á svæði innan gamla túnstæðis Skálaness og fyrir utan þess. Við vettvangskönnun fundust engar minjar á þessum stöðum og er það líklega vegna ýmissa framkvæmda á svæðinu í gegnum tíðina. Líkur eru þó á að við framkvæmdir gætu minjar komið í ljós.

Tafla 6. Fornleifar innan 100 m frá fyrirhuguðu vegstæði við Skálanes.

Fornleif	Varúðarsvæði 1 (0 -60)			Varúðarsvæði 2 (60-100)		
	Neðsti-kostur	Mið-kostur	Efstu-kostir	Neðsti-kostur	Mið-kostur	Efstu-kostir
BA-58:40	x	x				x
BA-58:1		x				
BA-58:33	x					
BA-58:34	x	x				x
BA-58:35	x					
BA-58:36	x					
BA-58:37				x		
BA-58:38		x				
BA-58:41					x	
BA-58:42	x					

Í töflu 6 eru þær fornleifar sem eru innan við 100 m frá mismunandi kostum.

Engar minjar sáust á svæðinu frá Skálanesi að Kleifastöðum. Bæjarstæði Kleifastaða er ekki í hættu vegna framkvæmdanna. Um 1,3 km norðan við Kleifastaði er sporöskjulaga rúst um 40 m vestan við vegstæðið og er hún 4*5 m að ummáli (BA-59:20). Þessi rúst er í hættu vegna vegaframkvæmdanna (varúðarsvæði 1).

Bæjarstæði Galtarár er austan við vegstæðið í u.þ.b. 113 m fjarlægð frá miðlínu vegar í fjallshlíðinni fyrir ofan (kort 13). Bæjarstæðið er í lítilli hættu vegna framkvæmda. Sunnan við það eru tvær rústir fjárhúsa (BA-60:15) og ein óþekkt rúst (BA-60:16). Hvorug þessara rústa eru í hættu vegna framkvæmdanna (varúðarsvæði 2). Norðan við bæjarstæðið eru sjö rústir. Norðaustan við bæjarstæðið er ferhyrnd rúst alveg undir fjallshlíðinni (BA-60:17). Norðvestur af bæjarstæðinu eru sex rústir saman í hóp. Syðst í þessum rústahópi eru tvær ferhyrndar rústir (BA-60:21 og 18). Norður af þeim eru svo þrjár rústir með jöfnu millibili (BA-60:19, 20 og 22). Engin af þessum rústum eru í hættu vegna framkvæmda (varúðarsvæði 2). Norðan við bæjarstæði Galtarár er minjastaður í u.þ.b. 5 m fjarlægð frá núverandi vegi. Þessi minjastaður á, samkvæmt heimildum, að vera dys (BA-60:10). Á þessu svæði á að rétta vegstæðið af og því lendar þessi minjastaður undir vegstæðinu. Sömuleiðis er áætlað að þar verði mikið rask vegna malarnáms. Þessi minjastaður er því í stórhættu vegna framkvæmdanna og er líklegt að raska þurfi honum. Gerð var fornleifarannsókn á meintri dys í september 2004 og leiddi sú könnun í ljós að hér var ekki um dys að ræða heldur sennilega fornt mið eða siglingamerki. Rétt vestan við meinta dys er garðlag (BA-60:14) hlaðið úr grjóti og er það í hættu vegna framkvæmda (varúðarsvæði 1). Á svæðinu norðan við Galtará, austan við þjóðveginn, alveg að meintri dys, bentu heimildir til að fornminjar gætu leynst á því svæði. Á þessu svæði voru fyrr á öldum, samkvæmt heimildum, tvö býli; Hærrakot (BA-60:002) og Neðrakot (BA-60:005). Bæði þessi býli hurfu í náttúruhamförum, Hærrakot í snjóflóði fyrir 1600 og Neðrakot í skriðu á 18. öld. Við

vettvangskönnun fundust engar fornminjar en nauðsynlegt er að raska ekki mikið því svæði við lagfæringu á þjóðveginum. Á svæðinu frá meintri dys og að bæjarstæði Eyrar fundust engar minjar.

Í töflu 7 eru minjar innan 100 m frá vegstæði, frá Kleifastöðum að Eyri í Kollafirði.

Tafla 7. Minjar innan 100 m frá vegstæði, frá Kleifastöðum að Eyri.

	Varúðarsvæði 1 (0 -60)	Varúðarsvæði 2 (60-100)
BA-59:20	x	
BA-60:15		x
BA-60:16		x
BA-60:21		x
BA-60:18		x
BA-60:19		x
BA-60:20		x
BA-60:22		x
BA-60:10	x	
BA-60:14	x	

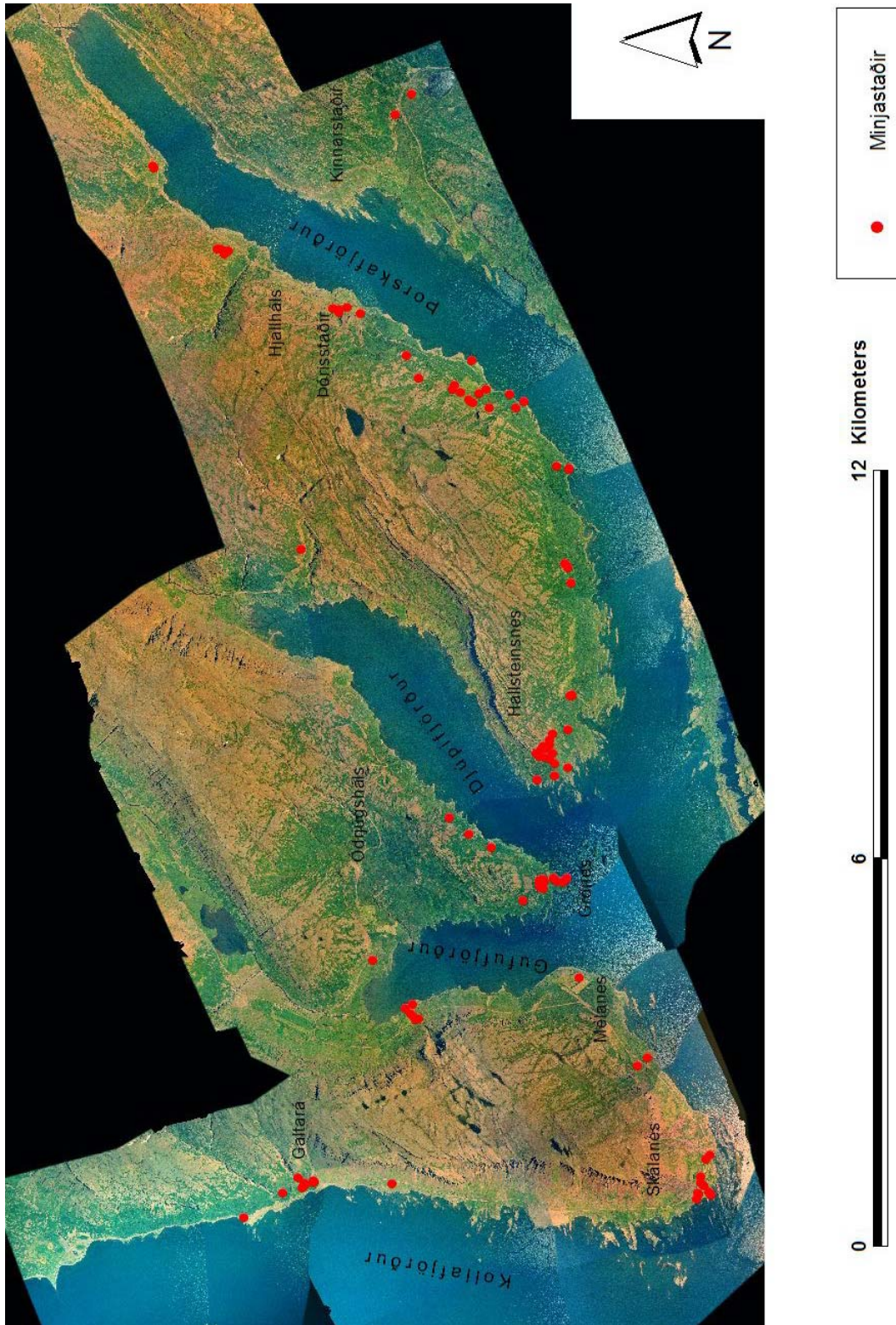
Námur á áfanga 3

Námusvæði 11 er á Skálanesi og eru bæði námusvæðin nálægt bæjarstæði Skálaness (kort 14) en minjar eru ekki í hættu (varúðarsvæði 2). Á námusvæði 18 eru tveir minjastaðir (BA-60:10, 14) og eru þeir á varúðarsvæði 1 (kort 15). Fornleifarannsókn hefur verið gerð á dysinni á námusvæði 18 en garðlagið hefur ekki verið kannað nánar. Náma 23 er nokkuð nálægt svæði þar sem að heimildir bentu sterklega til þess að minjar gætu leynst (kort 15).

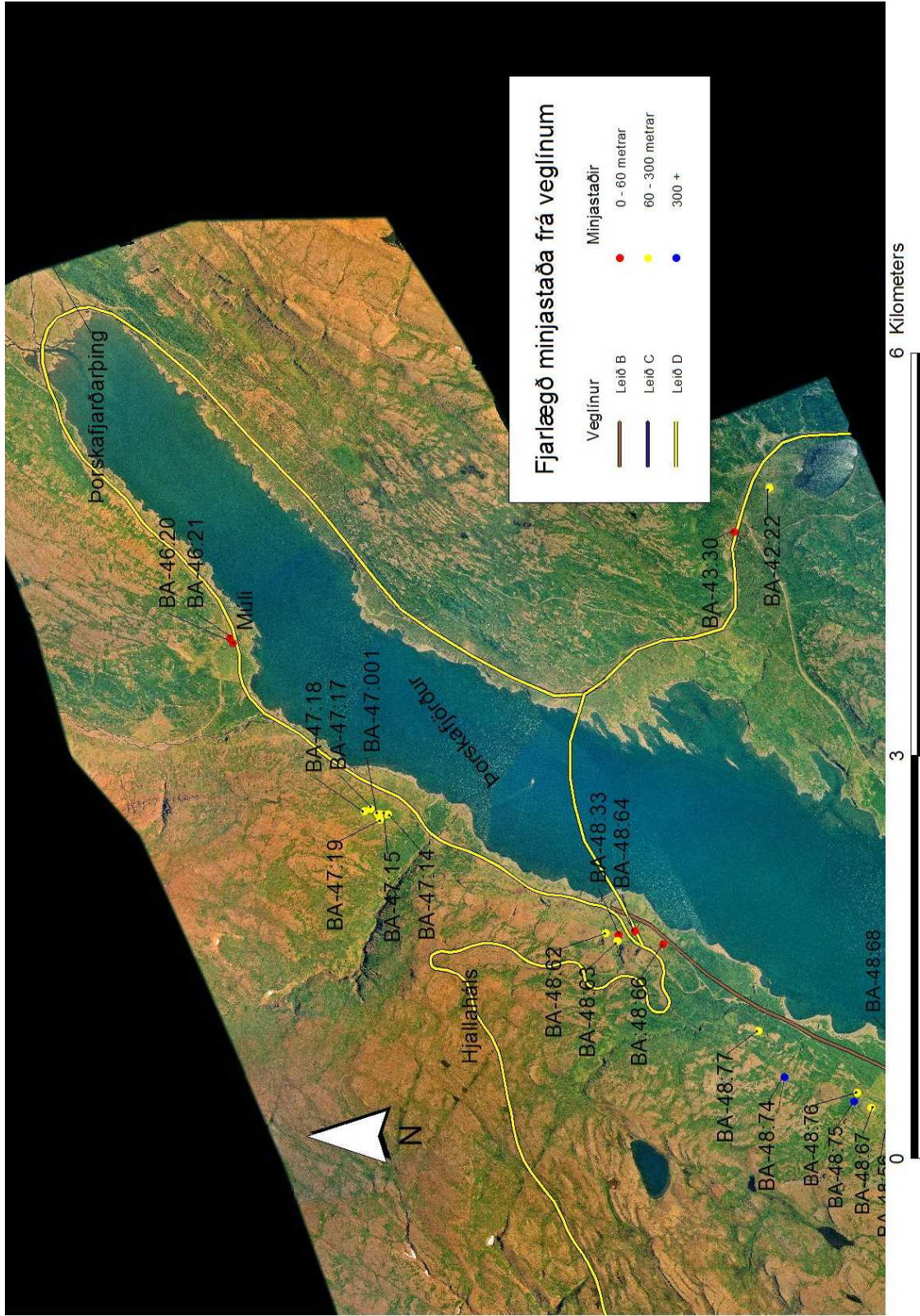
Niðurstöður matsvinnu áfanga 3

Miklar líkur eru á því að ef til framkvæmda kemur á svæði milli Skálanessbæjarins og sjávar þá munu minjar koma í ljós og í því í tilviki er nauðsynlegt að fornleifafræðingur verði til staðar á meðan framkvæmdum stendur. Við Galtará eru heimildir um minjar rétt austan megin við núverandi veglínu og er nauðsynlegt að fara með gát við framkvæmdir á því svæði. Einnig mun garðlag raskast vegna námu 18.

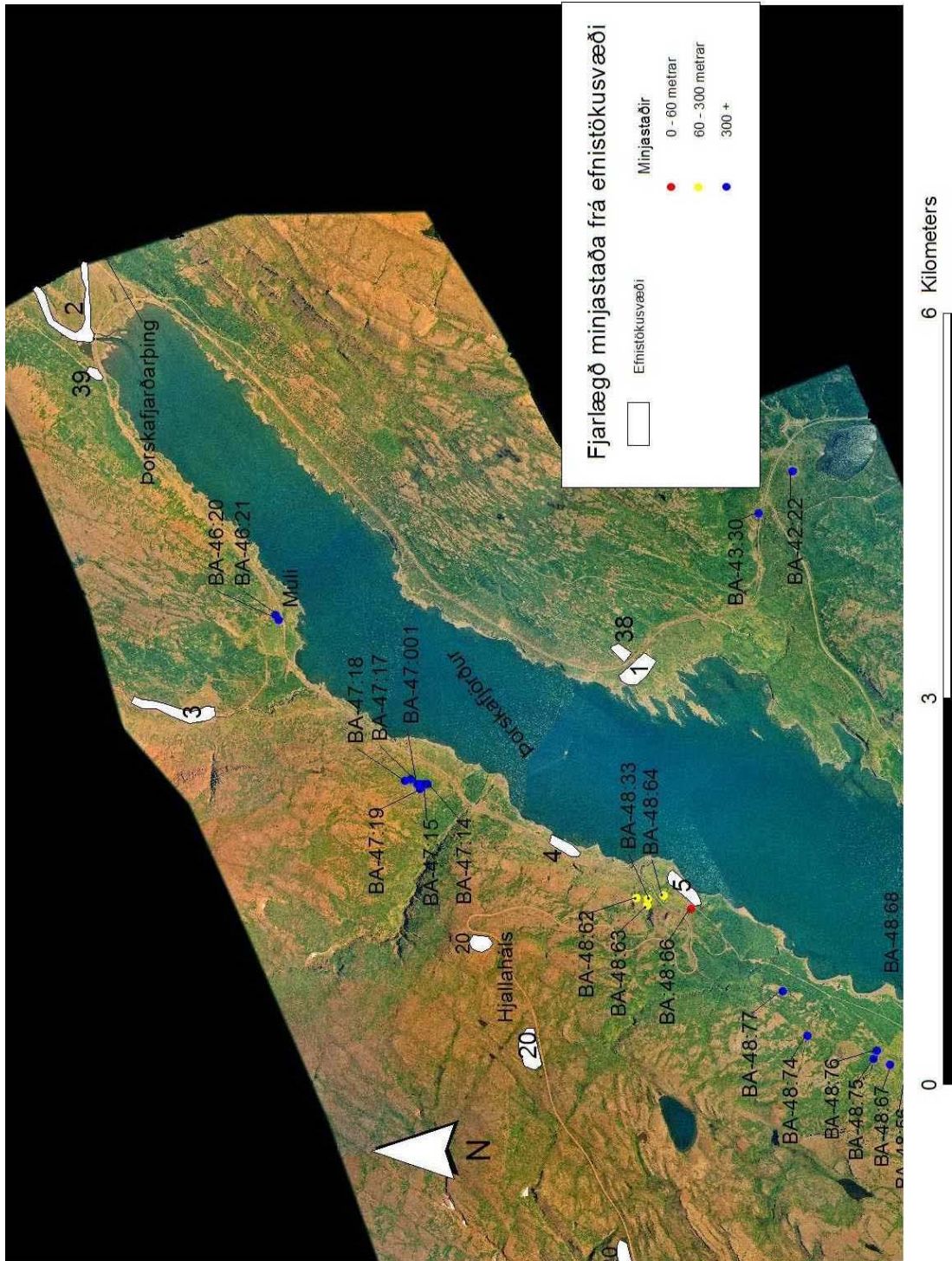
3. Kort

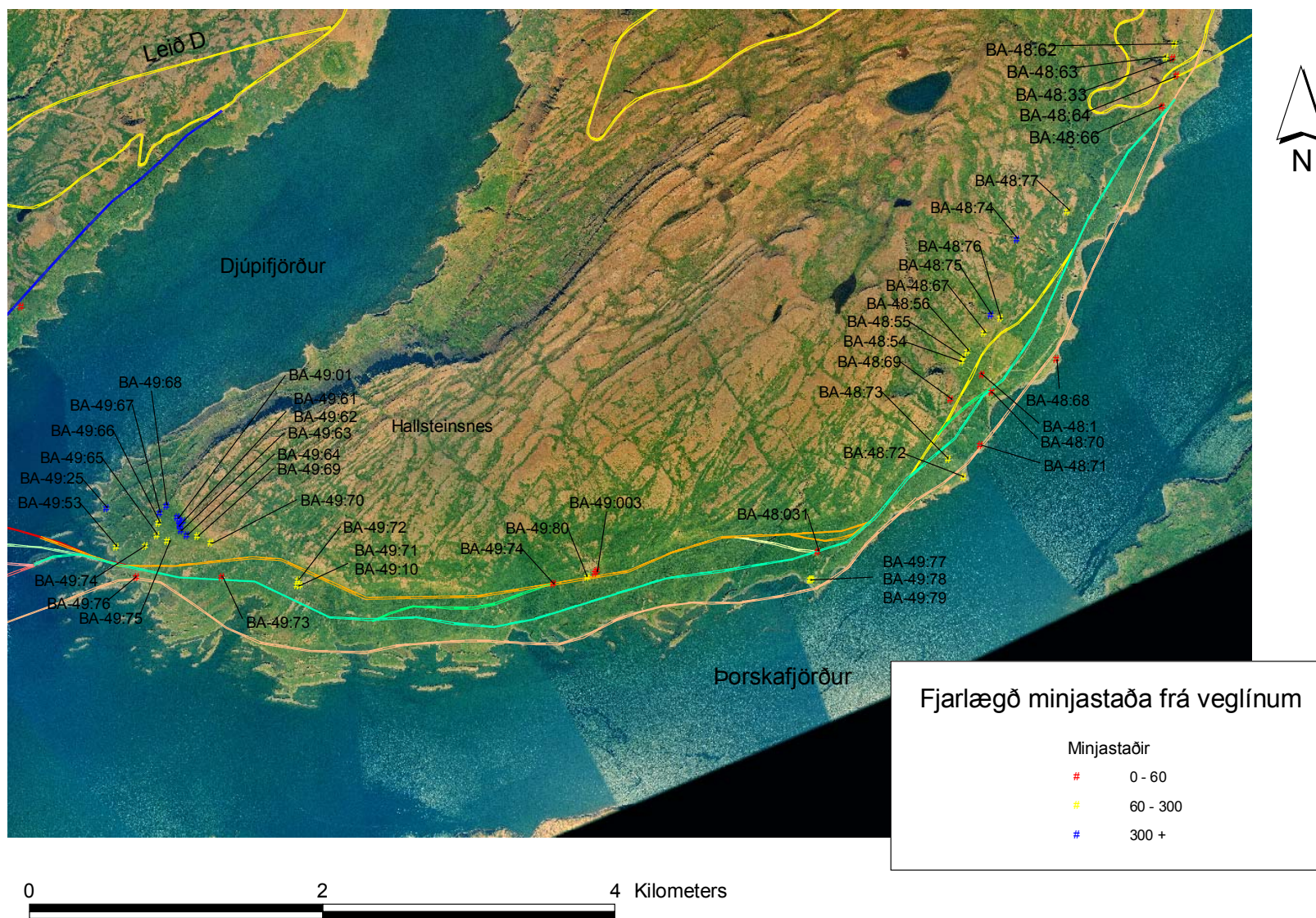
Kort 1. Minjar á framkvæmdasvæðinu.

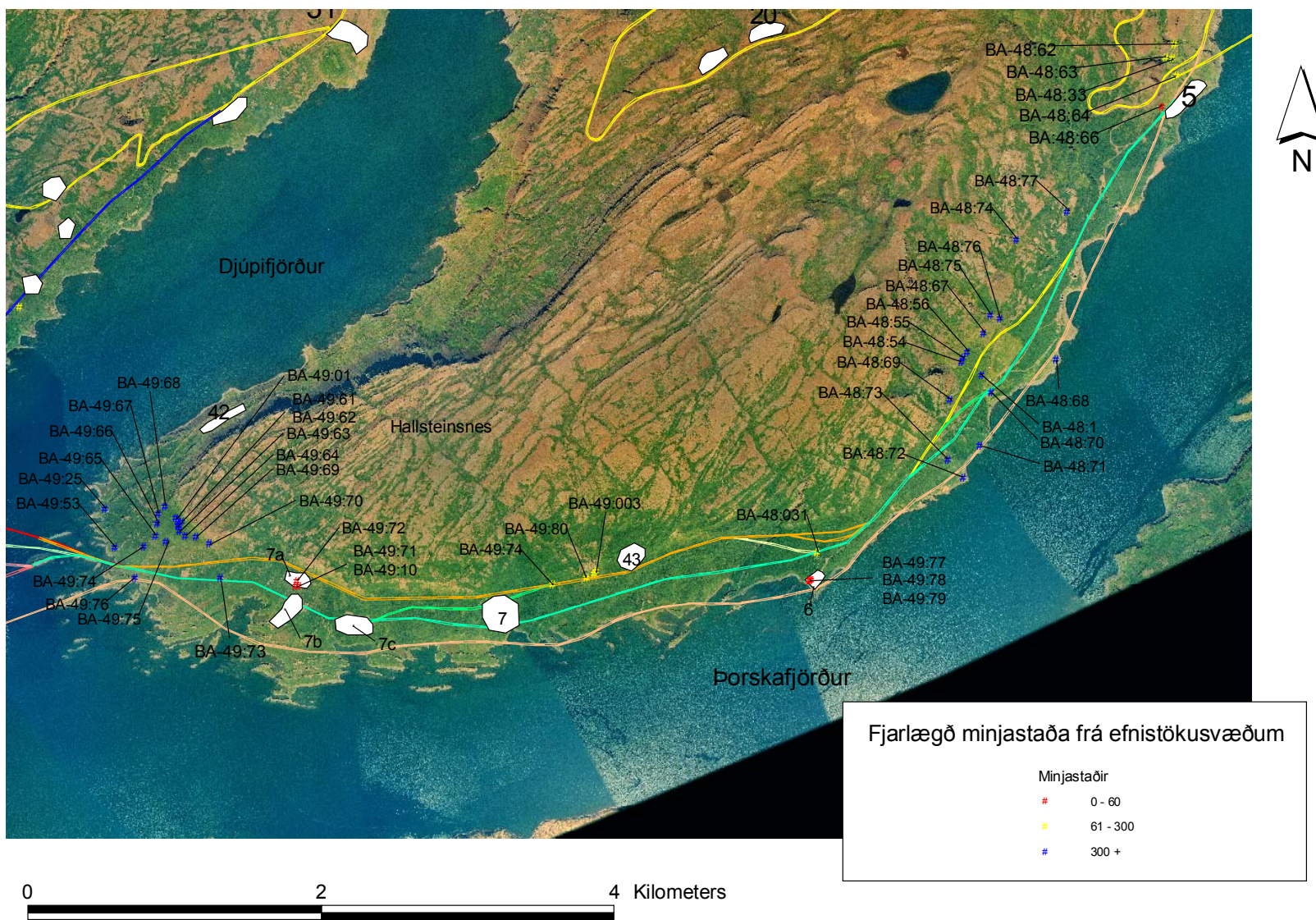
Kort 2. Minjar á áfanga 1 með tilliti til veglína.

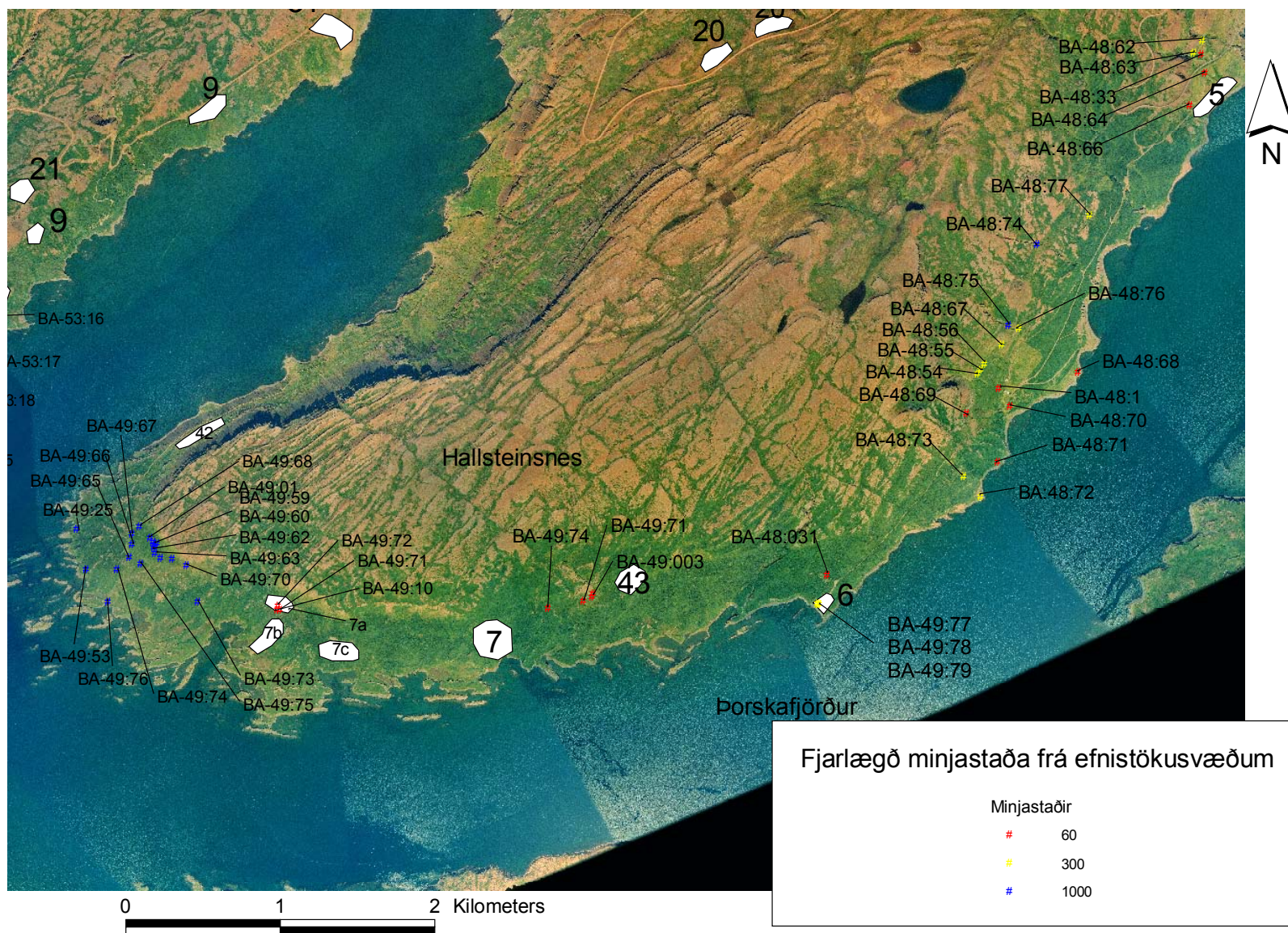
Kort 3. Minjar á áfanga 1 með tilliti til efnistökusvæða.

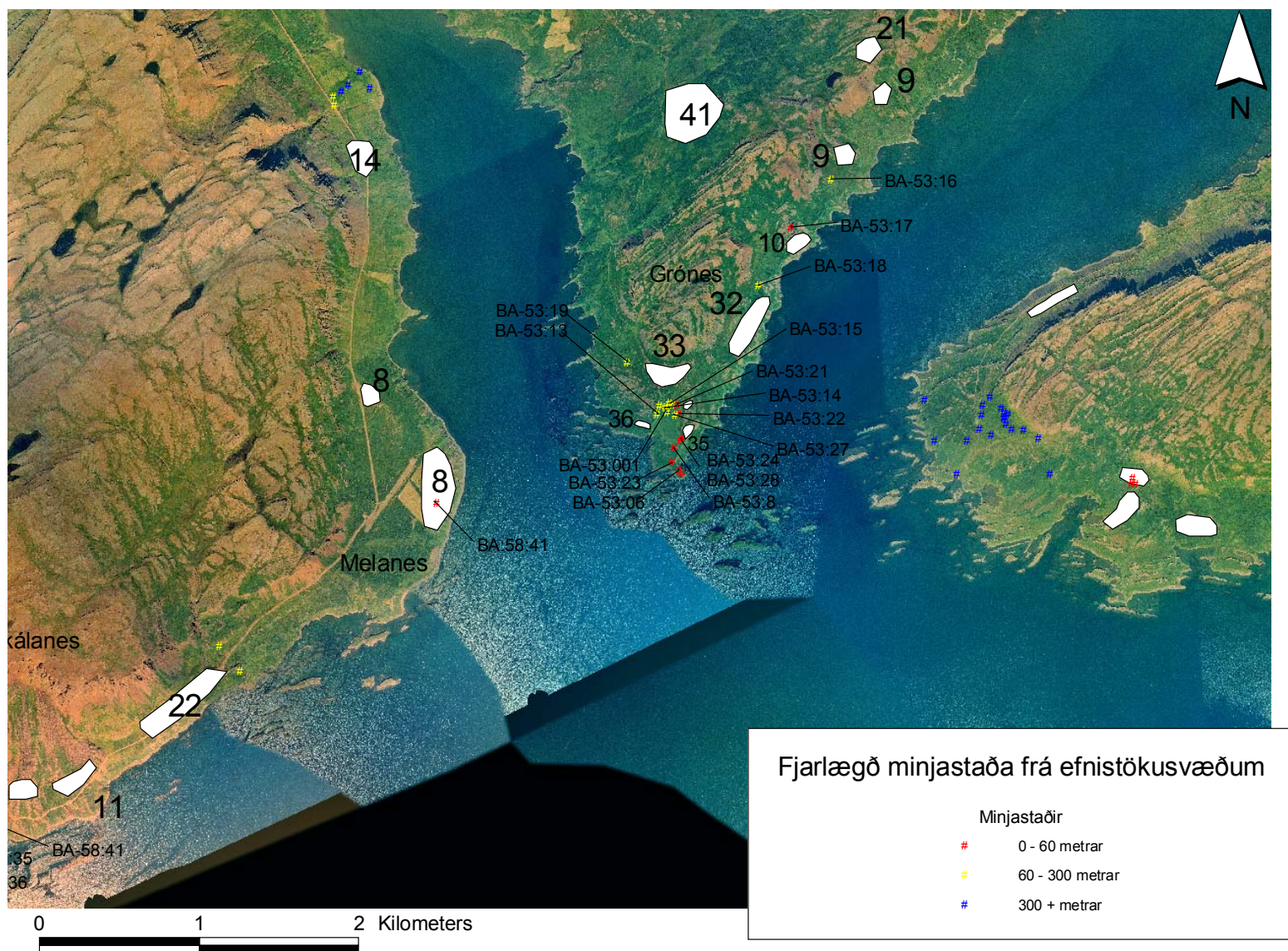
Kort 4. Minjar með tillitil til mismunandi kosta á leið B á áfanga 2.

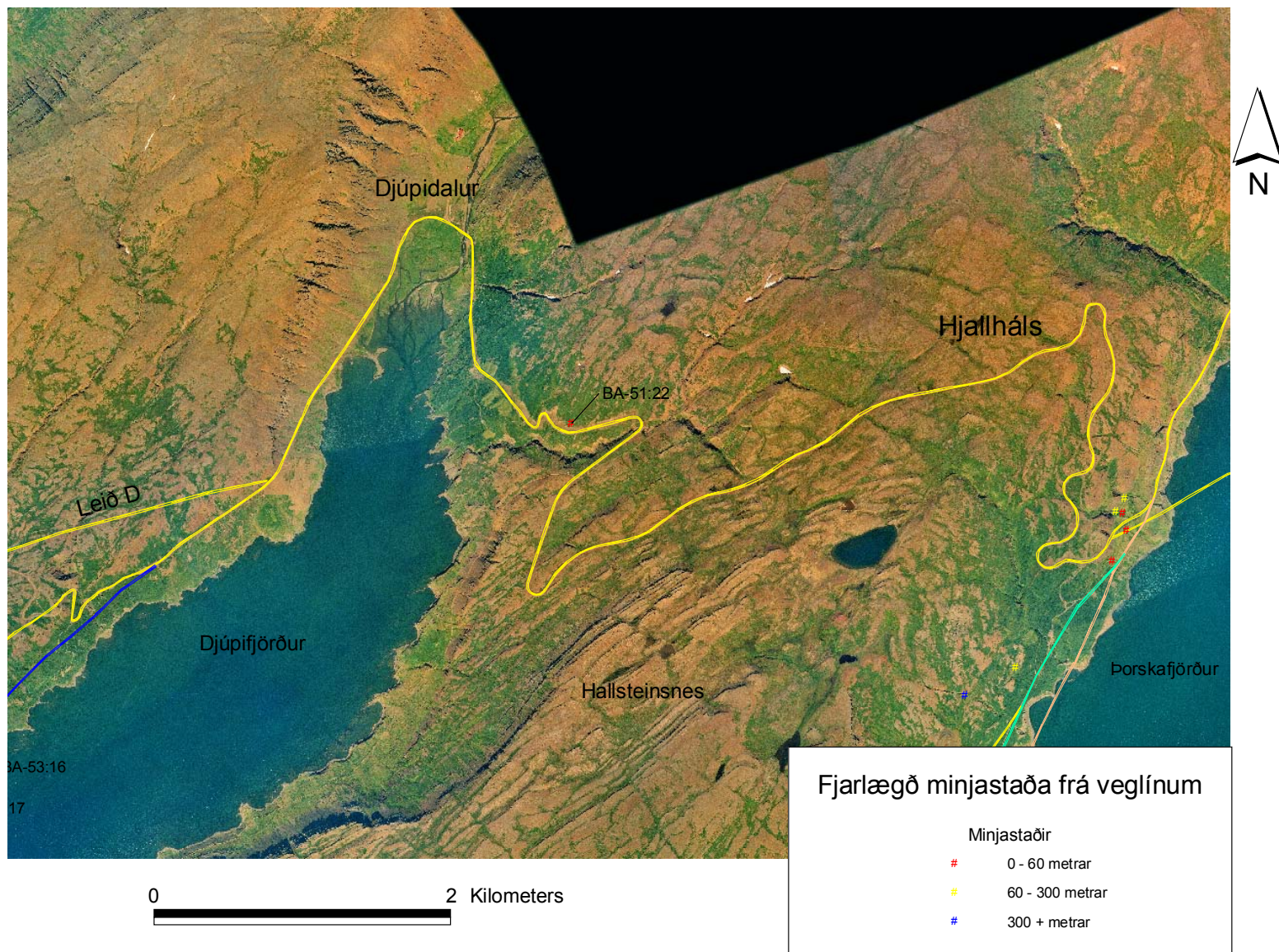
Kort 5. Minjar miðað við mismunandi kosta á Grónesi og Melanesi á leið B og C á áfanga 2.

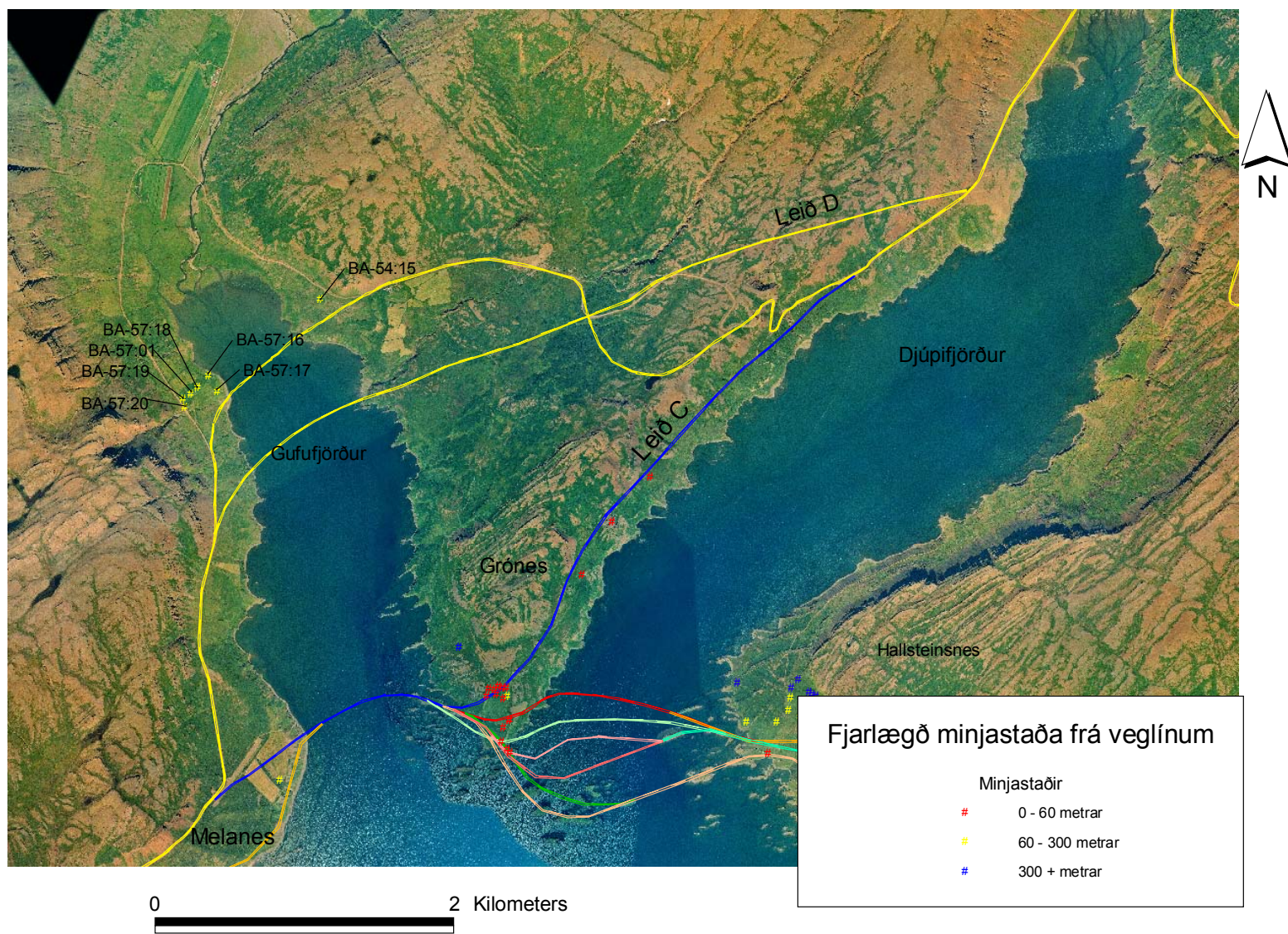
Kort 6. Minjar með tilliti til efnistökusvæða á leið B á áfanga 2.

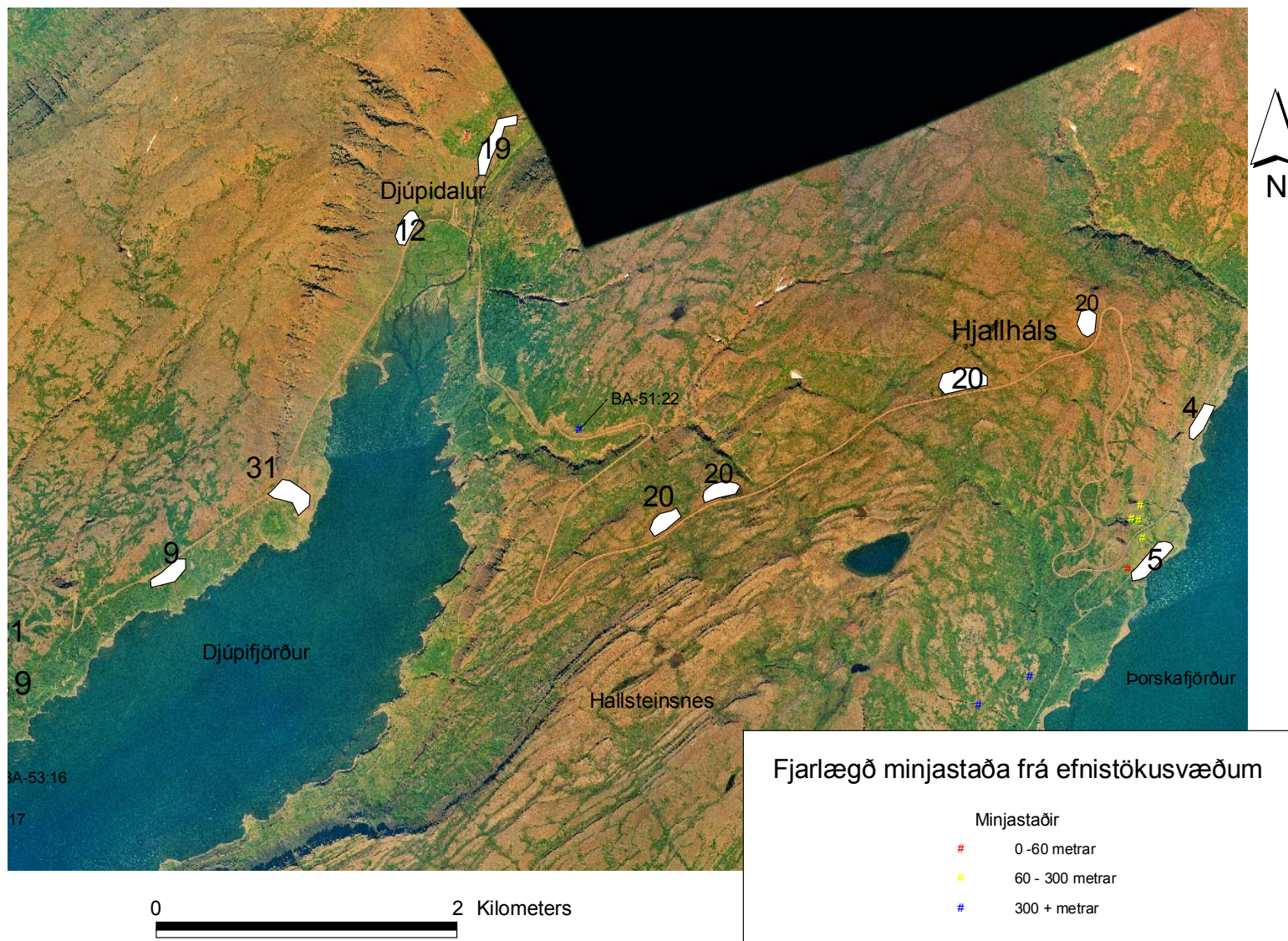
Kort 7. Minjar við efnistökusvæði á leið B og C á áfanga 2.

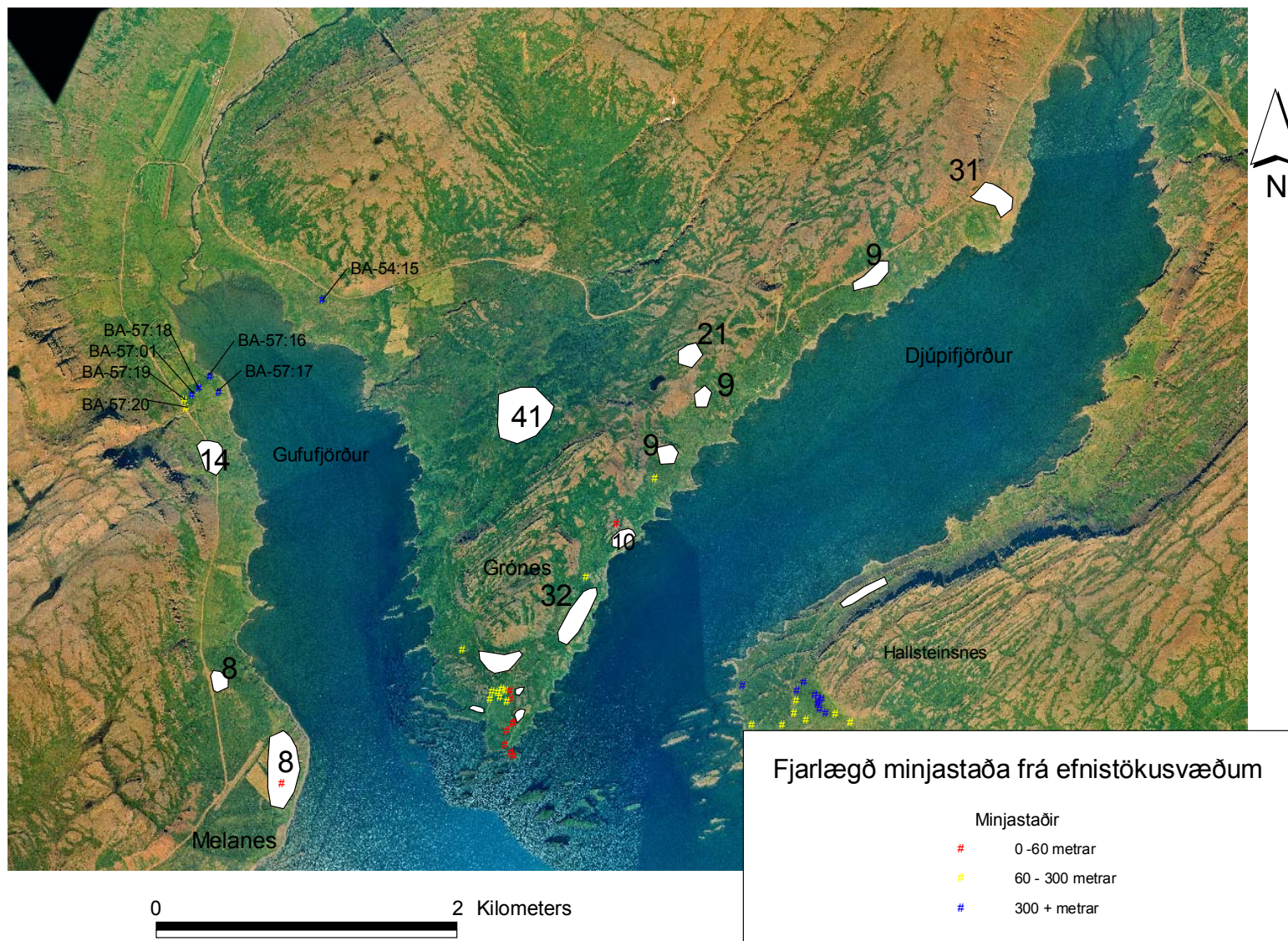
Kort 8. Minjar á leið D í Djúpafljóri.

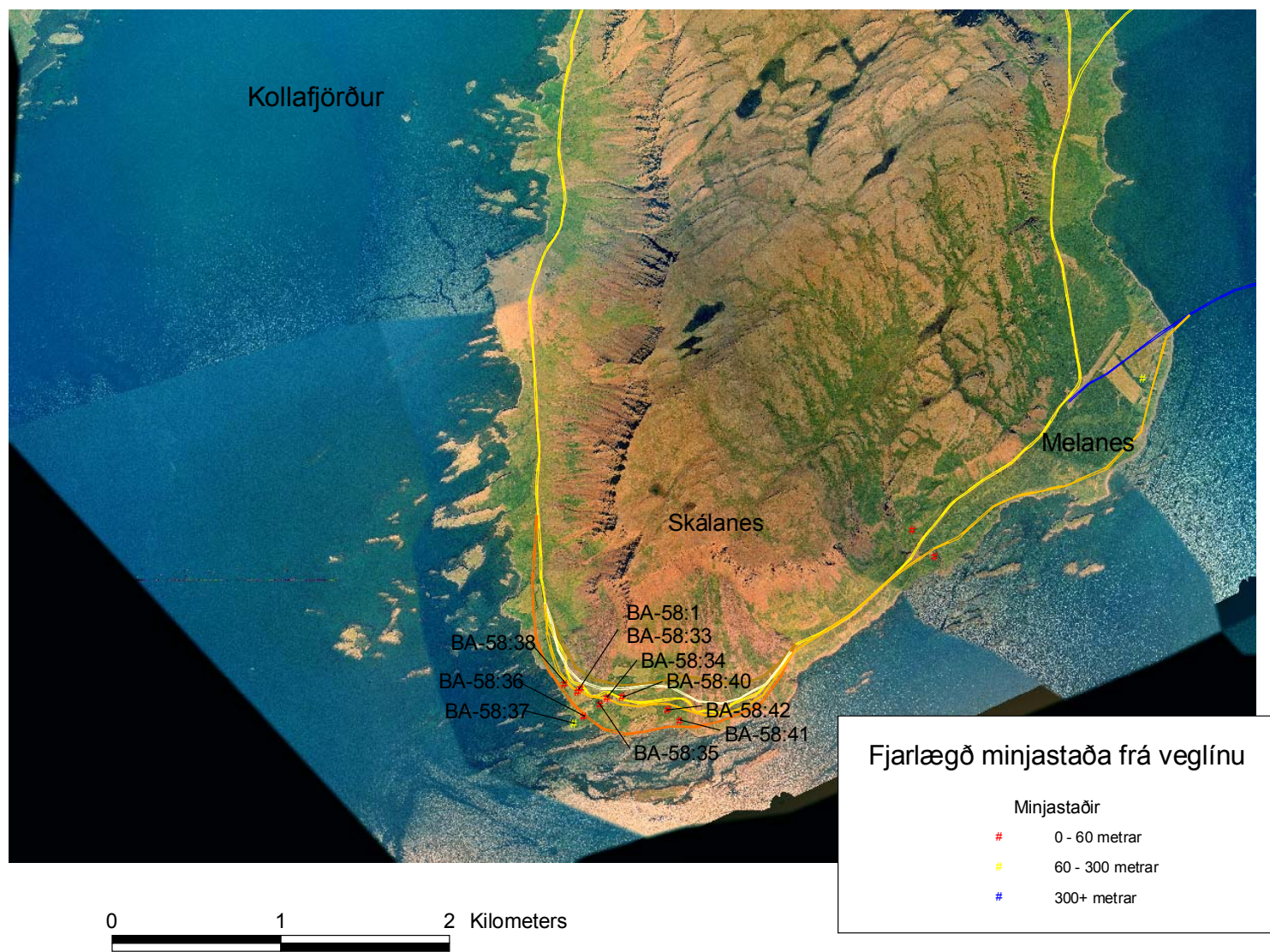
Kort 9. Minjar á leið D í Gufufirði.

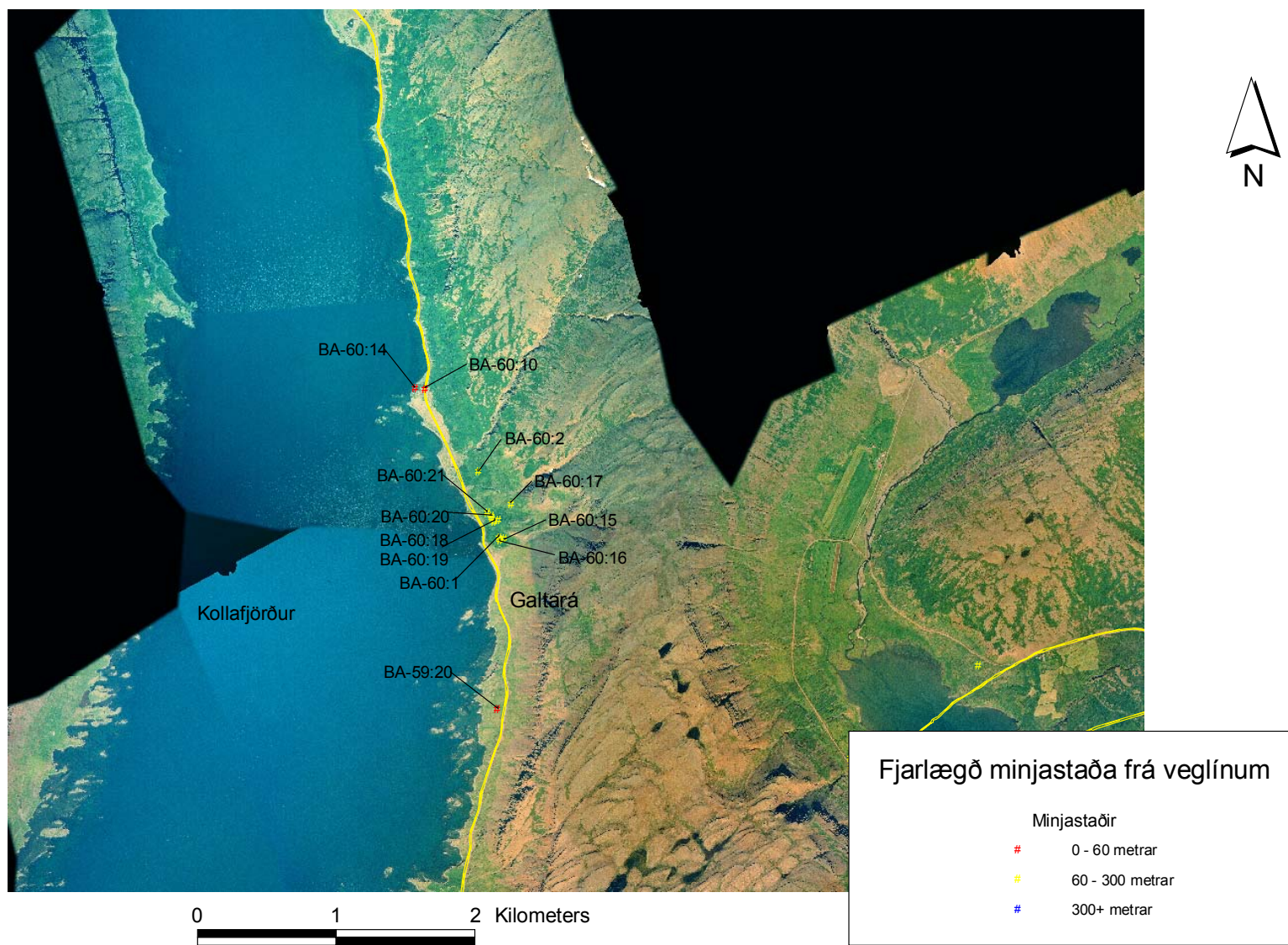
Kort 10. Minjar við efnistökusvæði á leið D í Djúpaflói.

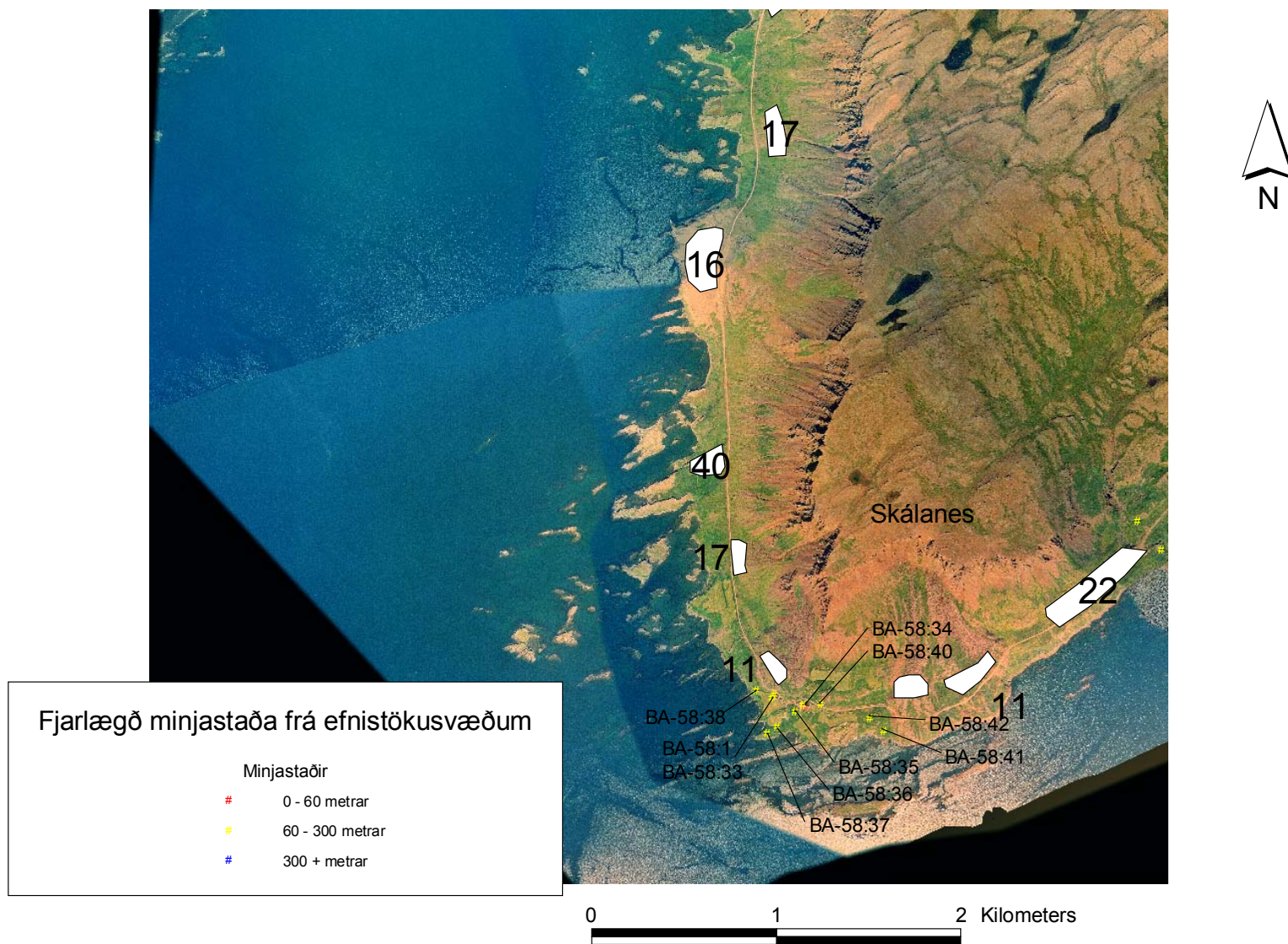
Kort 11. Minjar tilliti til efnistökusvæða á leið D í Gufufirði.

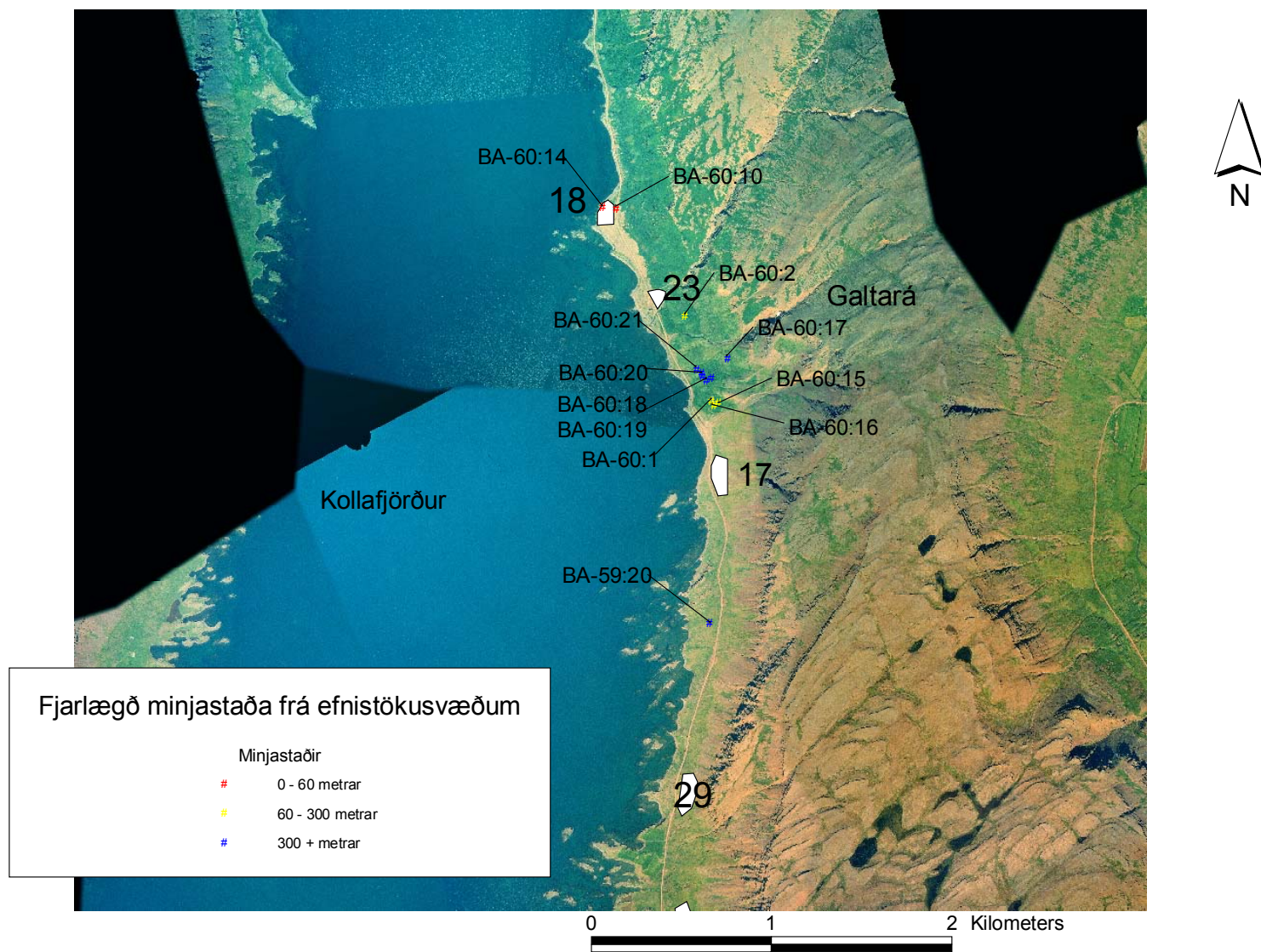
Kort 12. Minjar með tilliti til mismunandi kosta fyrir Skálanes á áfanga 3.

Kort 13. Minjar við Galtareyri í Kollafirði á áfanga 3.

Kort 14. Minjar með tilliti til efnistökusvæða í nágrenni Skálaness á áfanga 3.

Kort 15. Minjar með tilliti til efnistökusvæða í nágrenni Galtarseyri í Kollafirði á áfanga 3.

3. Heimildaskrá

Prentaðar heimildir

Árna Magnússon og Páll Víðalín, *Jarðabók*, VII., Kaupmannahöfn 1943

Ágúst Ó. Georgsson, *Fornleifaskrá, skrá um friðlýstar fornleifar*, Fornleifadeild Þjóðminjasafns Íslands, Reykjavík 1990

Diplomatarium Islandicum I-XIV, Kaupmannahöfn/Reykjavík 1857-1972.

Íslendinga sögur, I, Reykjavík 1953.

Íslendinga sögur, IV, Reykjavík 1953.

J. Johnsen: *Jarðatal á Íslandi*, Kaupmannahöfn 1847.

Kristján Kristjánsson, ritstj., *Vestfjarðavegur nr. 60, Bjarkarlundur-Eyri í Reykhólahreppi, austur Barðastrandasýslu, tillaga að matsáætlun fyrir mat á umhverfisáhrifum*, Ísafjörður 2003.

Óprentaðar heimildir

Örnefnastofnun, Þjóðminjasafn Íslands

Örnefnaskrár jarðanna: Kinnarstaða, Skóga, Kollabúða, Múla, Þórisstaða, Grafar, Hallsteinsness, Barns, Djúpidals, Miðhúsa, Gróuness, Brekku, Efra- og Fremra Gufudals, Hofstaða, Skálaness, Kleifastaða, Galtarár og Eyrar.

Þjóðskjalasafn Íslands

Túnakort jarðanna: Kinnarstaða, Skóga, Kollabúða, Múla, Þórisstaða, Grafar, Hallsteinsness, Barns, Djúpidals, Miðhúsa, Gróuness, Brekku, Efra- og Fremra Gufudals, Hofstaða, Skálaness, Kleifastaða, Galtarár og Eyrar.

Náttúrustofa Vestfjarða. Bréf til minjavarðar Vesturlands og Vestfjarða. Vegna fornleifa í Teigsskógi á Hallsteinsnesi. 30.08.2004.

Fornleifavernd ríkisins. Bréf til fornleifadeildar Náttúrustofu Vestfjarða. Varðandi fornleifar í Teigsskógi á Hallsteinsnesi. 6. september 2004.